

C
140030

6804

DE
MANDELJODE,

ZEDELIJK VOLKSROMAN,

TAFERELEN UIT DEN OMWENTELINGSTIJD VAN

1793-1794,

DOOR

Pieter Vandermeiren, Deurwaarder te Rousselare.

GENT,

DRUKKERIJ VAN H. EN I. VANDERPOORTEN, KOESTRAAT, 17.

—
1876.

242388

DE MANDELJODE,

ZEDELIJK VOLKSROMAN.

DE
MANDELJODE,

ZEDELIJK VOLKSRoman,

TAFEREELen UIT DEN OMWENTELINGSTIJD VAN

1793-1794,

DOOR

Pieter Vandermeiren, Deurwaarder te Rousselare.

GENT,

DRUKKERIJ VAN H. EN I. VANDERPOORTEN, KOESTRAAT, 17.

—
1876.

DEN HEERE
J.-C. VAN ACKERE,
BURGEMEESTER
DER GEMEENTE WEVELGHEM,
PROVINCIALEN RAADSHEER VAN WESTVLAANDEREN
EN
RIDDER DER LEOPOLDSORDE,
UIT ERKENTENIS EN DANKBAARHEID NEDERIG
OPGEDRAGEN.

GEEERDE LEZERS !

Ik heb nogmaals het vermaak UE. zeer nederig te mogen aanbieden : de geringe vrucht der ledige uren, welke mijn bijna rustloos en zwoegend ambt mij overlaat. Hieruit is te verstaan de eenige schrale tijd, mij overblijvende, tusschen de gewone bezigheden tot stoffelijk bestaan en de nachtrust ; tijd welken ik uitsluitelijk aan het voeden des geestes en de beoefening der schoone kunsten tracht te benuttigen. Maar niet met mij, door het schrijven of opstellen van walgelijke, vuile, eerbessmettende en broederkwetsende artikels, voor welkdanig dag- of weekblad het wezen moge, bezig te houden ; — zoo als men nochtans, of wel door ingeborene en diep ingekankerde kwaadaardigheid, verwaande *welweterij*, domme kleinachting, of wel door belachelijke afgunst en nijd, valschelijk heeft doen veronderstellen, verdenken en zelfs ten mijnen laste durven uitstrooien.

Beminde Lezers ! zonder verder over den moerasgrond dier valsche en lasterende ten rug legging uit te weiden ; zonder te spreken over die mannen — het zij uit welken maatschappelijken staat of stand — dewelke, uit stoffelijk belang, zoo laaghartig zijn van hunnen evenmensch, door dat verfoeilijk middel, en, onder den judaslijken schijn van vriendschap, op eene schandelijke wijze, met laster te

bezwadden; en hem aldus, aan zijnen evennaaste, zoo niet hatelijk, ten minsten wantrouwig en bespottelijk te maken; zonder te handelen over die menschen welke, onder den dekmantel van bedachtzaamheid, de grootste onvoorzichtigheid begaan; die, hunnen medebroeder willende berispen, hem wetens en willens wonden toebrengen, die verzweren en welke, zij zelve, of wel met groote moeite of wel nooit meer zullen kunnen genezen. — De eene mensch is min afhankelijk en gevoeliger dan de andere, en de zachtaardigheid is voorkieslijk aan den geeselslag. — Zonder hier te gewagen over deze liefdeloozen, — het is gelijk onder welk vaandel zij geschaard staan, — die, voor het gevloekte geld van nog laaghartigeren dan zij, zich als slaven verkoopen om hunne medebroeders, op de beklagenswaardigste wijze, te benadeeligen, te verachten en aan het openbaar ten spot te doen dienen. Ja, zonder over dat alles eenen vluggen blik te willen slaan; — dien vuilnispoel overschrijdende, — breng ik UE., met waar genoeg, het kleine lettergewrocht, dat ik tot UE. geestverkwikking gepoogd heb zoo aangenaam mogelijk te maken.

Moge ik, door mijnen arbeid, den Lezeren eenige aangename uren verschaffen! Moge mijn streven, naar het ware en geestvoedende schoon, den jongen kunstminnaar aanmoedigen tot de rustelooze beoefening der zoo liefelijke Letterkunde onder het kostbaar versierde verhemelte onzer rijke Vlaamsche Moedertaal! Alsdan zal ik mijnen ijver voelen verdubbelen om nu en dan met eene of andere nieuwigheid tot mijne welwillende lezers terug te keeren, al zingende :

- « Wilt mij verschoon, geachte lieden!
- « Als 't tuiltjen, u gebracht, wat al te needrig bloeit.
- « Weet wel dat ik maar aan kan bieden
- « Hetgeen in mijnen bloemtuin groeit. »

DE SCHRIJVER.

De Mandel is eene zeer welgekende beek, in Westvlaanderen gelegen. Zij heeft haren oorsprong op het grondgebied der gemeente Passchendaele en komt voort van twee vlietjes, spruitende uit twee weinig van elkander afgewijderde bronputten, die gespijsd zijn met het water dat van de bergachtige streken in het omliggende, door onderaardsche bronaders, er naar toedrijft. Op acht tot tien minuten afstands van hunnen oorsprong, vervoegen zich de genaamde vlietjens, worden beek, omtrent eene breedte hebbende van eenen meter, welke beek gedurig vermeerdert en, ongeveer tien tot twaalf minuten verder, wel twee meters wijd wordt; van waar zij, nu eens smaller dan wederom breeder, al kronkelende en kringelende hare wateren geleidt langs Oostnieuwkerke, Rousselare, Cachtem, Emelghem, Ingelmunster, Oostroosebeke en zoo voorts, tot dat zij ten einde hare golfjes met die der rivier : de *Leije* vermengt.

Er zijn geleerden die beweren dat de Mandelbeek, vóórdezen bevaarbaar was, zoodat, volgens hun, riviervaartuigen er doortocht vonden om, naar de aangrenzende plaatselijkheden, koopwaren en andere voorwerpen toe te brengen. Ik wil noch voorstaan noch

betwisten wat daarvan moge geweest zijn, doch het is zeker dat zij heden, in sommige plaatsen, nog breed genoeg is om, bij middel eener boot, bevaard te worden.

Dat er, sinds eeuwen, hoeven en landhuizen, in de nabijheid harer boorden zijn te vinden geweest, lijdt geenen twijfel, aangezien men, nog ten huidigen dage, er diergelijke gebouwen kan aantreffen, die, schoon ten deele herbouwd of hersteld, toch van over meer dan honderd jaar moeten bestaan. Zelfs, over eenigen tijd, ben ik op de plaats geweest waar, bij het ontginnen of uitkappen des overblijfsels van eenen voortijds grooten bosch, men nog grondmuren uitdolf van een huis dat, volgens het jaartal, gesneden in eenen arduinen steen daarin gemetseld, over drie eeuwen zou gebouwd zijn geweest en waarnevens een groot eikenhouten kruisbeeld gevonden werd; ter welker gelegenheid men mij iets vertelde waaruit ik het onderwerp heb getrokken voor het verhaal hierna beschreven.

I.

Schoon reeds laat in den vóórmiddag, nog had de zon den dikken mist niet kunnen doordringen die, als een aschkleurig doorschijnend behangsel, gansch het hemelgewelf bedekte. Wel was het najaar verre gevorderd, toch dien dag was het weder stil en zacht. Slechts hoorde men in de houtgewassen een licht windeken suizen, dat de verdroogde bladeren van hunne takken losmaakte en dezelve ritselende en wiegelende deed grondewaarts dalen. Ook nog, bij wijlen, werd de stilte onderbroken door het getjilp en gepiep van een of ander vogelken, dat zich op haag of boomtak kwam nederzetten en zich scheen te vermaken met, nu eens van twijgje op twijgje te springen en dan eens zijne pluimkens effen te strijken of zijne vlerkjes uit te rekken. Voor het overig, alles was eenzaam en treurig in de Natuur, die scheen zich te slapen gelegd te hebben voor het naderen van den aanstaanden winter.

Die insluimering der Natuur, welke indruk maakt op het dichterlijk gemoed en telkens de onstandvastigheid

en vergankelijkheid van het tijdelijke in geheugen brengt, scheen niets te maken op den jongeling die alsdan, met gebogen hoofde, langs de Mandelbeek henen ging, een bootje voorttrekkende dat met zakken graan of zaad geladen was; want men hoorde hem, hoewel niet luid, doch met gevoel en aangename stem zingen :

« Verslenzen de bloemen, verdorren de blären,
En zitten de vogels als stom in het hout,
Zoohaast zij den treurigen Herftijd ontwaren,
Beladen met regen, met neev'len en koud',
Wanneer dat twee harten zich onderling minnen,
Al wat hun omringd is in leven en bloei;
Steeds zien de geliefden de Lente beginnen;
't Is alles zoetluidend, zelfs 't winden geloei! »

Na verscheide malen dezen zang herhaald te hebben, stapte hij eenigen tijd sprakeloos voort tot dat hij, op een twintigtal schreden van zich, eene vrouwstem hoorde roepen :

« Kristo! gij zijt zoo vrolijk vandaag, mij dunkt dat ik u daar hoorde zingen? »

» Lena! ik heb geene redenen om treurig te zijn, God lof! En komt er soms iets dat niet al te liefelijk is, bah! ik ga daarover geduldig henen; want er zal altijd iets zijn, hier beneden, dat niet juist gepast is. »

« Dat is ook waar. Maar zeg! hebt gij gister die teekens van straf in de lucht niet gezien! »

« Teekens van straf? »

« Wel ja, Kristo! die drie zonnen en al die kleurrijke regenbogen welke door elkander kruisten. »

« Wie heeft u gezeid dat dit strafteekens zijn? »

« Och Heer! jongen! er zijn, wees er zeker van, zulke slechte tijden aanstaande. Peetjen Oom heeft mij zoo dikwijls verhaald dat er telkens, op zulke luchtverschijnsels, treurige gebeurtenissen volgen. »

« Sukkelaarster! Peetjen Oom moest niet weinig van Lichtvinks molen getikt zijn om aan zulke gekke gedachten te gelooven. »

« O Kristo! die zonnen en de staartstarren zijn zulke slechte voortekens! »

» Lena! goede vrouw! wil daaraan geen geloof hechten; want die vertelselkens zijn uitgevonden om lichtgeloovige menschen vrees en schrik op het lijf te jagen; voor anders niet. Wat die zonnen betreft: deze zijn slechts een uitwerksel der ware zonnestrallen op de wolken, korts vóór of na een buitengewoon vochtig weder. En hoe kunnen de staartstarren iets kwaadvoorspellend hebben, daar men jaren en jaren, vóór dat zij te zien zijn, weet te zeggen waar en wanneer die zullen verschijnen? »

« Het is, altoos zoo met u; gij vindt altijd uw woorden om iemand gerust te stellen; maar, wat gij zeggen moget, ik blijf toch voor ongelukkige tijden bevreesd. »

« Goed! maar zij zullen niet komen ten gevolge der drie zonnen en regenbogen die gister te zien zijn geweest; doch wel van voorgaandelijke droevige en onheilvoorspellende gebeurtenissen welke men sedert drie tot vier jaar in Frankrijk ziet en die Europa met een nakend gevaar bedreigen. »

« Kristo! zou het waar zijn dat er slechte mannen, uit Frankrijk gekomen, gewapend, bij benden reeds in ons land zwerven! »

« En die, volgens dat men vertelt, Lena! gruwzame

daden bedrijven. Mochten wij toch behoeden zijn voor den inval dier woestaarden in onze streken! »

« Zouden die booze kwaadaardig genoeg zijn om ons te mishandelen, Kristo! »

» Men kan zich moeielijk inbeelden tot welke wanbedrijven zulke benden, samengeraapt uit het bedorvenste en zedeloosste volk, kunnen overgaan. Het schijnt dat die losbandigen het meest verhongerd zijn op kerken, kasteelen en hofsteden, om die uit te plunderen en te verbranden. »

« God! och! wil ons van die booswichten bevrijd houden! moesten zij in onze streken komen, wat zoudt gij doen, Kristo! »

« Wie weet, Lena! »

« Ongetwijfeld vluchten, niet waar? »

« Vluchten, voor onbegoederde menschen zoo als wij en onze gelijken, Lena! schijnt mij onnoodig; ten ware men ons allen met de dood bedreigde. Nog, ware het zoo, wij zouden niet gemakkelijk ons laten afmaken. Ik zou mij toch vooreerst tot den laatsten ademtocht voor de mijnen verdedigen.... »

« Voor Mietje ook, niet waar? » onderbrak Lena. »

De jongeling bezag de vrouw met verwondering en antwoordde niet.

« Gij moet niet schijnen te verduiken dat gij Mietje Rietkant bemint; want ik weet het, zij ook heeft u lief. »

« Mits het zoo is, nutteloos van het tegenstrijdige te beweren. Ik wil u niet vragen hoe gij dit te weten gekomen zijt; daar het mij bekend is in welke goede betrekkingen gij met haar leeft. Ik bid u, Lena! van dit verholten te houden. »

« Kristo! daarop moogt ge rustig slapen. Gij weet

dat ik u op geenerlei wijze zou willen benadeeligen en nog min Mietje, die goede dochter. Jammer dat zij den Mandeljode voor vader heeft, maar voor u, dat is onverschillig, niet waar? »

« Welke slechte faam hij hebben moge, toch zou ik niet laten zijne dochter ware liefde toe te dragen. »

« Kristo! zij is als een engel van goedheid. Hare mildadigheid voor de gebreklijgende huisgezinnen, heeft haar de genegenheid van allen gewonnen. Het is zeker dat hij, die ze tot huisvrouw krijgt, met haar gelukkige dagen zal mogen beleven. Ik ken hare goede werken. Ook weet ik dat, schoon ze haren vader bemint, — die het niet verdient — zij toch, door het aangaan eens huwelijks geerne haar vaders woon zou verlaten.... »

« Lena! gij moogt niet zeggen dat de Mandeljode de liefde zijns kinds niet verdient; want een kind moet altijd zijne ouders eerbiedigen en beminnen welkdanig nog hun levens handel en wandel zijn moge. »

« Dat is waar, maar toch..... nu, hij is de liefde eener zoo deugdzaame dochter niet waard, dit weet gij ook. Het ware jammer dat Mietje, ten gevolge der handelingen van zoo eenen vader, moest ongelukkig worden. »

« Ik denk het niet, Lena! »

« Ik ook niet; maar verhoop haar gelukkig te zien. Kristo! mochtet gij haar tot uwe vrouw krijgen, jongen! gij zoudt een der gelukkigste menschen der wereld zijn. »

« Lena! laat ons daarvan niet spreken. Wel heb ik liefde voor haar, maar tot zóó verre durf ik de hoop niet koesteren. Dit is ook hetgeen mij nu en dan lijden doet. Zij is rijk, ik niet en wie weet.... »

« Zoo! gij denkt dat zij u daartoe niet genoeg bemint? Hoor, Kristo! ge kent mij, niet waar? »

« Ja, Lena! en weet dat ge rechtzinnig en voorzichtig zijt. »

« Daarbij dat ik in nauwe betrekkingen met Mietje ben? »

« Dat heb ik u reeds gezeid. »

« Hewel! mits wij hier samen zijn en ik u en uwe ouders genegen ben en altijd zal blijven, over hetgeen ge voor mijne ziekelijke moeder gedaan hebt, ik durf u iets vermonden dat Mietje mij gezeid heeft; op belofte, nochtans, dat gij nooit een woord daarvan aan haar, gewaget. »

« Ge kent me, Lena! »

« Geloof mij! reeds verscheide rijke jongelingen hebben zich bij haar aangeboden; zelfs rijkere dan zij zelve is; maar liever zou zij jonge dochter blijven dan met iemand anders dan u te trouwen. »

« Dank, Lena! voor uwe goedwilligheid; maar de jeugd is zoo lichtzinnig en het goud is zoo machtig op haar. Nu, zoo als God beschikt heeft zal er gebeuren, » zegde de jongeling wiens gelaat de innige voldoening over de woorden van Lena uitdrukte, en, als om zich uit eene worsteling tusschen hoop en vrees te wikkelen, waarin hij door de gezegdens van Lena verkeerde, vraagde hij, op eenen toon van verwondering :

« Maar Lena! hebt gij ook niet bemerkt dat het kruisbeeld, hetwelk hier in de nabijheid stond, verdwenen is? »

« Het kruisbeeld, Kristo! waarlijk is verdwenen; ik had er nog niet naar gezien. Ja, het is weg! over eenige

dagen heb ik er nog vóór geknield. Wie mag dat geweed hebben? »

« Wie weet, Lena! »

« Zou het slecht volk, waarvan wij even spraken, langs hier reeds afgekomen zijn? »

« Het is wel mogelijk dat er van die woestaarden genaderd zijn en dat.... »

« Stil, Kristo! Zie! daar komt de tooverheks ons tegen. Ik zoek niet die te ontmoeten en zal dezen zijweg nemen om haar te kunnen ontgaan. » En Lena nam afscheid van den jongeling die op nieuw begon te zingen en, zonder op de aangetoonde tooverheks te zien, traagzaam zijn vaartuijge voortsleepte. . . . .

De weg, welken Lena ingeslagen had, leidde schuins af naar een bosch dat, langs den zuidkant der Mandelbeek, op eenen afstand van omtrent vijftig stappen, gelegen was. Van oosten dit bosch stonden eenige stallingen van hout en leem benevens een steenen huis, allen met strooi gedekt. In den voorgevel van het huis, die uitzicht gaf op het bosch, waren vensters met kleine in lood gewerkte ruitjes en in den zijgevel, langs de Mandelbeek, ongeveer zes meters, boven den grond, stak een groot venster raam, met ruiten van eenen halven voet grootte.

In eene kleine kamer des huizes, nevens eenen ouderwetschen lessenaar die, bezijden eene venster, aan den muur met ijzeren haken was vastgehecht, zat een man tamelijk lang van gestalte, met kleine bruine oogen en grijs hair. Op het zien der groote rimpels van zijn langwerpig mager aangezicht, moest hij reeds de zestig jaar bereikt hebben. Zijn breedgespleten mond en fijne

samengetrokken lippen, waarop een geveinsde glimlach zweefde, gaven hem het voorkomen van eenen valschen en schalkachtigen mensch.

Hij moest bezig zijn met rekeningen op te maken; want, na zekeren tijd, uit eenen boek op een stuk papier overgeschreven te hebben, begon hij op te tellen en zegde eindelijk :

« Elf dagen, aan vier stuivers daags, maakt.... »

Een licht geklop op de deur van het kamerken onderbrak hem.

« Wie is daar? » riep hij.

« Vader! het is Leida, » zegde eene liefelijke stem.

« Mietje! dat zij binnen kome! » was het antwoord. Daarop trad eene vrouw binnen van omtrent de veertig jaar oud, eene arme vrouw, een kind aan de hand leidende, dat nauwelijks vier jaar kon hebben.

« Goeden dag, Meester Rietkant! » wenschte hem de vrouw.

« Leida! » kreeg zij voor antwoord, « vreesdet gij dat ik zou weggeloopt hebben dan omdat gij zoo vroeg opkomt? »

« Wel neen, Meester! maar ik heb mijn dagloongeld toch zoo noodig. Men wil mij, bij den bakker, geen brood en, bij den winkelier, geene waren meer geven vóór dat ik het laatst ontvangene betaald hebbe. »

« Nu, betaald kan maar betaald zijn. Hoeveel dagen hebt gij gerekend en aan hoeveel? Laat zien of wij in onze rekening overeenkomen! »

« Meester! ik heb vijftien achtereenvolgende dagen op den akker gewerkt, en daar blijft nog bij te voegen hetgeen ik verdiend heb, als overwerk, met, gedurende de afwezigheid der meid, den koeïenstal te verzorgen,

waarvoor ik vijf dagen reken, iederen dag van veertien uren, maakt nog twintig stuivers. »

« Wat zegt gij? vijf dagen? vijf dagen! voor nu en dan een handje toe te steken, wijl de meid afwezig is! zigt ge niet beschaamd? Ik, die nog zoo goed ben, uit medelijden, u op den akker te laten werken! dat gaat te verre. »

« Uit medelijden, Meester? zigt gij zelf ten onzent niet gekomen om mij te verzoeken van te willen ten uwent werken, belovende eenen halven stuiver daags meer te geven dan aan anderen, daarbij voegende : dat gij al de uren overwerk, in evenredigheid van den door u vastgestelden dagloon, zoudt betaald hebben? »

« Daar weet ik niets van. »

« Hoe is het toch mogelijk, Meester! Gij weet zeer wel dat, sedert mijn man, dien gij hebt doen straffen door het gerecht, mij en mijne kinderen heeft moeten verlaten, ik bij u niet meer zou gewerkt hebben, ware het niet dat ik, in grooten nood zijnde, op uwe belofte, bij u meer dan elders zoude kunnen verdienen? »

« Durft gij nog spreken van uwen man? dien sch.... die mij.... Ik wil er niet meer aan denken; want ik zou mij nogmaals slecht bloed kweeken.... »

« Och Heer! » zuchtte de vrouw, « zwijgen wij daarvan. »

« Ja, het is uw schoonste. Ik wensch daarvan niets meer te hooren, zoo niet.... »

« Meester! ik hoop dat gij niet zult nalaten mij die dagen te betalen; ik heb ze rechtvaardiglijk verdiend. Ik lijd toch zoo veel gebrek! »

« Dat kan mij niet schelen; hebt gij iets te kort, gij

moet maar naar het Weldadigheidsbureel gaan bij andere lediggangers. »

« Wees toch zoo wreed niet, Meester Rietkant! Gij kunt wel denken hoe bitter het moet zijn, voor eerlijke menschen, van te moeten in het gelid staan van bedelaars, voornamentlijk als men voortkomt van ouders die eerder gebrek zouden geleden hebben dan aan iemand iets, als aalmoes, te vragen. »

« Dat zijn allen praatjes tegen den vaak en voorwendfels van hoovaardige lieden die, met weinig werk te doen en hunne meesters te onderkruipen, grooten dagloon wenschen te bekomen. Wat die uren van overwerk betreft ik laat ze door de mande vallen; want dit is aftroggelarij. »

« Zoudt ge dan zoo onbarmhartig kunnen zijn van den loon achter te houden, verdiend met het zweet eener arme ongelukkige moeder met drie minderjarige kinderkens, waarvan gij hier een nevens mij ziet staan, en die, vandaag nog niet geëten hebbende, verlangen om een stukje droog brood te mogen ontvangen? »

« Ik ben niet gehouden uwe kinderen te kweeken. Iedereen moet maar zijnen last dragen; die zoekt die vindt. »

« Om Gods wil, Meester! Heb toch mededoogen en onttrek mij niet wat ik zoowel verdiend heb! »

« Niet alleen zal ik dat overwerk weigeren te betalen, maar, in plaats van vijftien volle dagen, zouden er, volgens mijne rekening, u slechts tien volle dagen te goed komen. Doch, uit medelijden nog, voor u en uwe kinderen, zult gij elf dagen betaald worden; dat maakt samen : vier en veertig stuivers. »

« Wat zegt gij, Meester! Elf dagen? Heb ik niet

vijftien volle dagen, voor u, in koud en slecht weder, op het veld gewerkt? »

« Zijn dat dagen van veertien uren? Het is dagelijks om vijf ure reeds donker en slechts om zeven ure wordt het wederom dag. Meent gij dat ik mijn geld wensch op straat te smijten dan? »

« Hoe! hebt ge mij van vijf ure des morgens aan het werk niet gevonden tot zeven ure des avonds en somtijds nog later? »

« Wat hebt gij gedaan? Naar de raven gekeken? »

« Meester toch! Gij weet wel dat de raven in het donker niet vliegen en dat gij over mijn werk en mijne naarstigheid niet hebt te klagen gehad. »

« Het is gelijk, ik zal niet meer geven. Zie! daar is uw geld! »

Hij begint te tellen.

« En wilt gij dat niet ge moet maar wandelen gaan. »
Sprak hij.

« Ik bid u, Meester Rietkant! heb medelijden met mij en mijne ongelukkige kinderkens! Geef mij toch ten minsten mijnen vollen loon der vijftien dagen, opdat ik mijne kleine schepselkens eene mondvol broods kunne geven! »

« Daar ligt uw geld! en strijkt gij het aanstonds niet op dan krijgt ge niets meer. »

De arme moeder, bevende van ontsteltenis, wyl tranen van droefheid uit hare oogen vielen, nam het geld op en zegde, met eenen diepen zucht :

« O God! ik heb niet genoeg om mijne schuld te betalen! Men zal mij geen brood noch winkelwaren meer willen geven! Zal ik nu mijne onnoozele schepselkens moeten van honger zien sterven! Ik ook heb

honger, maar mijne kinderen.... Och! heb toch medelijden met ons, Meester! » en zich op de knieën werpende, bad zij met samengevouwde handen :

« Geef mij toch den vollen loon der vijftien dagen, opdat ik mijn hart van droefheid, op het gejang mijner verhongerde kinderen, niet voele verscheuren! Gij ook zijt vader.... »

Zonder naar het gesmeek der weenende vrouw te luisteren, opende Rietkant de deur, rukte de arme vrouw van den grond en duwde dezelve met haar schreiende kind ter kamer uit, zeggende :

« Ik ben met dat kluchtspel niet gediend; en zal, met u, zoo mijnen tijd niet blijven nutteloos verslijten. Wilt ge voor zulken loon niet werken, lediggangster! gij moet maar loopen bedelen of met uwe kinders loof gaan knagen. » Hierop smeed hij de deur toe in het slot.

De arme vrouw bleef nog eenige wijlen aan de deur smeeken en weenen tot dat een bejaard vrouwspersoon zachtjes tot haar kwam, iets in de hand duwde en teeken deed dat zij vertrekken zoude; waarop Leida henen ging.

Intusschentijd had Rietkant zich wederom aan zijnen lessenaar geplaatst. Hoorende dat de vrouw henen was gegaan, wreef hij de handen samen, wjl eene uitdrukking van genoegen zijn korts te voren in schijn vertoornd gelaat verhelderde.

« Toch nog zóó veel gewonnen. » Zegde hij tot zich zelve. « Negen dagen afgetrokken, aan vier stuivers daags, maakt nog zes en dertig stuivers uit, die ik als zuivere winst mag aanteekenen. Ik weet wel dat men mij den spotnaam van Mandeljode geeft, maar daar lach ik mede, die den naam draagt mag van de daad

genieten. « Hebben is hebben, » zegt het spreekwoord « en krijgen is de kunst » zeg ik. Daarop mag wel een koogië (1) geledigd worden, in afwachting van Naasken Vervyver, die mij ook nog een rond sommeken zal laten verdienen. Deze vogel is nochtans slim; met hem moet omzichtiglijk gehandeld worden. »

Hierop greep de Mandeljode eene flesch en een glaasje die nevens den lessenaar stonden, vulde dit laatste, nam een zwelgje, smekte, nam nog een zwelgje, lekte de lippen af en hetzelfde daarna geledigd hebbende, zettede hij glaasje en flesch op hunne vorige plaats.

« Wat smaakt die jenever goed, wanneer men hem zoo gemakkelijk winnen kan! » sprak hij.

« Nu nog eens nagezien of Naaskens zaken wel geregeld zijn. »

Hij nam een stuk papier en las in stilte.

« Zoo is het goed, » hernam hij. « Ik moet hem rijkelijk betalen, hij zal te minder achterdunken hebben. »

Dan legde hij het papier ter zijde en nam een ander.

« Acht honderd frank! » ging hij voort. « Dat ik twaalf honderd stelde, het ware nog zooveel te geloofbaarder; hij zal toch teekenen; want hij weet niet wat hij teekent; mits hij nauwelijks zijnen naam kan schrijven. Straks een nieuw briefje gemaakt! »

Een ander stuk papier nemende begon hij te schrijven. Geeindigd hebbende las hij :

« Ik ondergeteekende beken ontvangen te hebben, « uit handen van Jakobus Rietkant, de som van twaalf-

---

(1) Het woord : Koogië in zekere streek langs de Mandelbeke gelegen, beteekent een glaasje met jenever of anderen geestrijken drank.

« honderd frank, over verkoop van het huis dat ik
« tegenwoordig bewoon en dat aan mij toebehoort;
« dus voor kwijtschrift. Dezen zooveelsten, en zoo
« voorts. »

Na nog verscheide malen het geschrift met voldoening
overlezen te hebben, legde hij hetzelfde stilkens op den
lessenaar neder.

« Als de Mandeljode niet rijk wordt, » sprak hij,
« daaraan moet niemand denken. » En hij wreef nog-
maals zijne handen op elkander.

« Ha! een gelukkige inval! » hervatte hij, na eene
wjl stilzwijgens. « Laat ons nog vijf frank aan zijne
rekening voegen, voor drinkgeld; ik zal zeggen dat,
ingezien zijne voordeelige aankopen van graan, ik hem
nog deze belooning toesta.... »

Er wlierd op de deur geklopt.

« Wie is daar? » vroegde de Mandeljode.

« Naasken Vervyver, » was het antwoord.

« Kom binnen, Naasken! kom binnen! » liet Rietkant
daarop volgen.

« Rietkant! beste groetenissen! » zegde de inkomende,
een ouderling van kleine gestalte, wit van hatre en die
den ouderdom van zeventig jaar' scheen bereikt te
hebben.

« Naasken! zet u neder! wij hebben goed weder, van
daag, niet waar? »

« Een zomerweder, Rietkant! »

« Men kan niet veel beters wenschen voor den tijd
van het jaar. Zit neér! zit neér! en drink een koogië! »

« Dank Rietkant! »

« Dit zal niet slecht bevallen; het doet de maag goed
en opent de longerpippen. »

Mandeljode de flesch genomen hebbende, schonk een glaasje vol jenever.

« Wel moge het u bevallen, Naasken! » wenschte hij.

« Het zal toch geen kwaad doen, » antwoordde de binnengetredene en bracht het glaasje aan de lippen.

« Op uwe gezondheid, Rietkant! » sprak hij.

« Smakelijk! » was het antwoord.

« Naasken! ik ben zeer tevreden over uwe aankopen, » ging de Mandeljode voort. « Ik heb er nog een lief sommeken aan gewonnen. Zie! uwe rekening is opgemaakt : voor iederen aankoop, door u gedaan, geef ik u dit maal tien ten honderd. Zijt gij daarover te vreden? »

« Ja, zeer wel; ik heb mij daaraan niet verwacht. »

« Niet waar? »

« Ik weet wel dat gij den verdienden loon kent. Over u heb ik me niet te beklagen. »

« Schoon men mij den naam van Mandeljode geve, » glimlachte Rietkant.

« Kwade tongen—zal men altijd vinden, » zegde Naasken. « Het is moeilijk voor allen wel te doen. »

« Zoo is het vriend! Ik heb een voordeel : van die gezegden geene polderkoortsen te kweeken; dat is mij onverschillig. »

« Gij hebt gelijk, Rietkant! »

« Nu, Naasken! laat ons eens zien of wij overeenkomen! Gij hebt, volgens mijne rekening, verdiend eene som van negentig frank; wat dunkt u? Twee aankopen, niet waar? »

« Ik ben zeer tevreden, en moet u danken dat ge mij zoo rijkelijk betaalt. »

« Daarbij zal ik u nog vijf frank geven als drinkgeld. »

« Dat is allerbest; gij moogt me nog dikwijls met zulke vangsten belasten. »

« Ik zal u straks die sommen tellen; doch, daar gij uwen naam kunt neërschrijven, zou ik willen kwijtschrift hebben. Te meer, om, aangezien men mij zulken liefelijken bijnaam geeft, in geval van noodigheid, te kunnen bewijzen hoe ik met de menschen handel. »

« Gij hebt gelijk; ik ben gereed te teekenen. »

« Zie! vermits er twee aankopen voor mij gedaan zijn geweest, heb ik de rekening in tweeën verdeeld om te beter te kunnen toonen, als het geval zich aanbiedt, hoe ik met u gehandeld heb. »

« Zeer wel, Rietkant! geef hier! ik zal aanstonds mijnen naam schrijven onder ieder stuk dat ge mij vóórlegt. »

De Mandeljode legde eerst de rekening vóóren van hetgeen Naasken moest ontvangen, zeggende : dit is van den eersten aankoop. »

Vervyver zettede den bril op, nam pen en inkt en schreef traagzaam en bevende, er zijnen naam onder. Daarna werd het verkoopschrift vóórengeschoven, waarop Rietkant hem zeide :

« Dit is van den tweeden aankoop. Indien gij wenscht dat ik u van beide geschriften lezing geve, ik ben bereid. »

« Waarom dat? » vraagde Naasken, glimlachende.

« Ik wensch niet dat gij iets teekent waarover ge misschien zoudet kunnen nadenken.... »

« Wel neen! geef maar hier! » sprak Vervyver.

« Meent gij dan dat ik van u wantrouwig ben? »

« Ik wil met anderen handelen, zoo als ik begeer dat men met mij te werk ga. »

« Zie daar! » hervattede Naasken, en gaf de beide papieren geteekend terug; waarna hij zijn geld opstreek.

De Mandeljode nam de geteekende schriften en sloot dezelve in eene lade zijns lessenaars.

« Nu, voor slot van onze rekening, nog een koogië gedronken, vriend Vervyver! En, indien gij nog zulke voordeelige koopen doen kunt, ik zal u even rijkelijk beloonen. »

Nadat Naasken zijn glaasje geledigd had, antwoordde hij :

« Ik zal altijd trachten u wel te dienen en dank u voor de goede trouw welke ge in mij stelt, als ook over de belooning die ik ontvangen heb! »

De Mandeljode drukte Vervyver de hand; vergezelde hem tot aan de deur der kamer, waar beiden zich wederzijds den goeden dag wenschten en afscheid namen.

Alléen zijnde, stapte Rietkant, te vreden, naar den lessenaar; nam de geteekende papieren, overlas dezelve tot driemaal toe en legde die dan, met blijde gelaat, weder; waarna hij de lade zeer zorgvuldig wederom toesloot.

« Allerbest gelukt! » zegde hij. « Elken dag zoo eene winst, dra word ik de rijkste van gansch de omstreek. »

Ten einde, alles wel nagezien hebbende wat hij noodig achtte, stapte hij blijgeestig, al neuriënde, de kamer uit, sloot de deur en vertrok.

II.

« Thomas! laat mij eens een pijpje van uwen tabak vullen! hij riekt zoo lekker. »

« Dikten! hij smaakt nog beter, jongen! »

« Waar hebt ge dien gekocht, Thomas! »

« Nergens Brunten! ik heb hem gekweekt; maar het waren Wervicksche planten die ik van eenen vriend gehad heb. »

« Wervick is toch de ware tabakstreek; als de Franschen een pijpje van onzen inlander mogen stoppen, zij smekken alsof het aan een suikerstokje ware. »

« Mannen! de Franschen hebben nu zeer gemeenen tabak te rooken. God gave dat wij den rook ervan in onzen neus niet vingen! »

« Maar Jordaan! hoe staat het nu met de tijdingen uit dat land? »

« Zeer slecht! Allerslechtst, Dikten! de schrikkelijkste moorderijen hebben er reeds plaats gehad en men doodigt er nog dagelijks meer en meer menschen. Indien onze Heer met Frankrijk geen medelijden krijgt, er zal

welhaast niets anders meer dan slecht volk in dat land te vinden zijn. »

« Zoo lang het nog maar langs ginder slecht weder maakt ! » sprak Brunten.

« Bah ! ja ! » riep Thomas, « wat schelen ons die sprinkhanen, die lawijtmakers. »

« Konden wij maar vrij blijven ! » antwoordde Jordaan, « maar sinds wij door de fransche legers zijn ingenomen, loopen er reeds, in ons land, benden slecht volk, die leelijke, zelfs afgrijselijke daden plegen. Het schijnt dat zij naderen ; want, langs de grenzen zijn de kerken gesloten, waarvan men de kruisen geweerd heeft ; zoo niet, zij wierden door die schurken afgerukt en onteerd. Kruis- en andere beelden zijn ten alle kanten verdwenen ; een gedeelte door kwaadaards weggerukt en verbrijzeld, andere door de eigenaars afgenomen of uitgedolven en verdoken. »

« Jordaan ! » vraagde Thomas, « heb ik niet gezien dat het kapelleken van de naaste wilg, langs de straat, nabij de hoeve, is afgedaan ? »

« Uit voorzichtigheid heb ik het afgenomen en weggesloten ; want ik ben niet meer gerust en denk dat er reeds, of wel mannen van zulke benden of wel aanhangers, hier in de omstreken zijn. Zelfs ik heb slechte en zeer slechte tijdingen vernomen. Onder andere : dat men langs hier, ook uit voorzichtigheid reeds de kruisen begint te weeren, de voornaamste voorwerpen verhuist uit de kerken, die zullen gesloten blijven, tot dat onze Heer betere tijden zendt, ten einde, zooveel mogelijk, de heiligschenderijen en andere wandaden te vermijden. »

« Waar zullen wij dan mis gaan hooren ? » sprak Brunten.

« Wie weet? misschien in het eene of andere huis, of wel in schuur of stalling, zooals men elders doet; want de priesters, die den eed weigeren af te leggen, mogen niet alleenlijk in de kerken geenen dienst meer doen; maar moeten zich daarenboven verborgen houden, willen zij niet gevangen wezen en.... »

« Hoe! » onderbrak Dikten « moeten de priesters nu eed af leggen? En waarom dat? »

« Om getrouwigheid en gehoorzaamheid te zweeren aan de voorschriften dier mannen, die niet meerder genegenheid hebben voor God en Kerk dan onze katten voor mostaard te lekken.... »

Op dit gezegde trad eene vrouw binnen, in eenen mantel gewonden, en wenschte den goeden avond.

« Lena! vraagde Thomas, » nog zoo laat? »

« Ja, » gaf zij ten antwoord, « ik moet melk hebben; de tijd heeft mij ontbroken om vroeger te komen. »

« Zijt ge niet bevreesd dan? » sprak Dikten, « het is zoo donker. »

« Die me bij dage niet vangt zal mij des nachts niet opeten, of ik zal er nog wel bij zijn. Maar wie is hier straks uit het huis gekomen? Ik wenschte hem den goeden avond en hij antwoordde niet. »

Allen staarden elkander verwonderd aan en hielden staande in den ganschen avond niemand gezien te hebben.

« Gij hebt misschien den duivel ontmoet die rondreist om hout te zoeken voor zijne stokers, » lachte Brunten.

« Zij heeft misschien de flesch bloed gelaten; » voegde er Dikten bij « want men zegt dat de jenever, des nachts of ten minsten in het donker, zwarte ventjes met roode

mutskens op, vóór de oogén der drinkebroërs doet dansen. »

« Lachen ter zijde! » hernam Lena. « Ik verzeker u dat een manspersoon daar even de hoeve komt te verlaten. »

« Hoe kan dat zijn? » deed Thomas opmerken, « wij hebben den hond niet gehoord en niemand, behalven degene, dien hij kent en wiens stappen hij verstaat, mag op drie honderdtal stappen de hoeve naderen of hij doet een geweld om zijne keting aan stukken te doen springen. »

« Zou hij soms zich niet losgetrokken hebben? » vroegde Jordaan. « Gaat eens zien! »

Thomas en zijne twee medematen begaven zich naar het hondekot. Weldra bemerkte Jordaan dat de hond moest verdwenen zijn; want hij hoorde schuifelen en roepen naar het dier, hem bij den naam noemende.

« De hond is waarlijk weg, » sprak hij. « Ik geloof dat er iemand vreemds op de hoeve is geweest. Hebt ge niet kunnen zien wat voor een mensch hij was dien gij ontmoet hebt, Lena? »

Daar de meid van Jordaan, in huis gekomen was, aan wie Lena hare kan had afgegeven om melk te worden besteld, deed deze laatste een teeken naar Jordaan als om hem alléén te kunnen spreken.

Jordaan die dit verstond, riep :

« Lena! ik heb u iets in het geheim te zeggen en waarvoor, gij, zonder missen morgen moet zorgen. Hoor eens hier! »

Zij gingen samen in eene nevenkamer, waar Lena zegde :

« Jordaan! Ik ben verwonderd dat ge niemand hier

gezien hebt; te meer omdat ik reeds aardig nieuws vernomen heb. »

« Wat is er gaande, Lena? spreek! »

« Men zegt dat er, sinds eenige dagen, verscheide slechte mannen in onze omstreken verkeerden; het schijnt dat de Mandeljode ermede in betrekking is; daarbij, ik heb dengene, die uwe hoeve komt te verlaten, voor dezen laatsten willen erkennen. »

« Ik kan wel gelooven dat wij reeds van die kwaadaardigen in onze streek hebben; maar dat Rietkant ermede iets gemeens heeft, daaraan geloof ik niet. Nogtans dit gezegde : van iemand daar even uit mijne hoeve te zien komen, geeft mij vreemde gedachten. Is het wel zeker, Lena! wat gij staande houdt? »

« Zoo zeker, Jordaan! dat, vermits gij niemand, dezen avond, dan uwe werklieden in huis hebt gezien, ik alleenlijk niet meer op mijn gemak ben, maar zelfs ongaarne zonder leidsman zou huiswaarts keeren. Ik zou wit op zwart durven leggen dat de Mandeljode over eenige stonden op de hoeve is geweest. »

« Dit doet mij nadenken. Weet gij niet, Lena! langs waar hij zou henen gegaan zijn? »

« Het is te donker, Jordaan! om dat te zien. Ook, ik ben, zonder omzien, binnengekomen, omdat ik nieuwsgierig was te weten wie mij den goeden avond weigerde. Wel ben ik niet vreesachtig, zooals gij weet, doch ik zou ditmaal liever, door iemand uwer werklieden vergezeld, naar huis terugkeeren. »

« Men zal u gezelschap houden, Lena! »

« Dank, Jordaan! Hij moet niet medegaan tot aan mijne woning. Wanneer ik die op zekeren afstand ganderd ben, mag hij terugkomen. »

« Dat ik de goede vriend van Rietkant niet ben, weet ik; want met mij kan hij geene zaken afdoen; ik wensch niet met hem te handelen. Telkens dat hij naar zaad of graan komt vragen, ik stel altijd eenen prijs die hooger is dan bij en voor anderen, omdat hij niet koopen zoude; ofwel ik zeg hem niet te koop te hebben. Nog niet langer dan acht dagen geleden, kwam hij me naar tarwe vragen, waarop ik hem kort af antwoordde: geene meer te hebben; ik heb nogtans, sedert dien, eenige zakken tarwe aan Naasken Vervyver verkocht. »

« Wie zou met zoo eenen koopman in onderhandeling willen zijn! hij kan schier met niemand in het vriendelijk zijne rekeningen sluiten. Bijna altijd zoekt hij onangenaamheden, ten einde de verkoopers te kunnen onderkruipen. Die is duivel in menschevleesch of ten minsten der duivelen kozen. »

« Het gedacht, Lena, dat hij op zulk een uur des avonds zou ten mijnen hoeve geweest zijn, maakt mij meer en meer verwonderd. Veronderstellen wij dat hij het zij geweest! wat zou hij hier komen verrichten zijn? Zou hij wel iets kwaads tegen mij opgevat hebben dan? Zou hij misschien komen afluisteren wat hier gezegd wierd? Ik durf hem toch voor zulk eenen laaghartigen niet aanzien. »

« Jorjaan! wat mij betreft, ik heb den Mandeljode erkend en zal, zonder tegenstrijdig bewijs, van gedacht en beweesing niet veranderen. ».

« In allen gevalle, dank Lena! voor het mij toevertrouwde. Schoon ik twijfele, zal ik mijne voorzorgen trachten te nemen. Laat ons zwijgen en onderzoeken.

Ik hoor de werklieden weder binnenkomen. Vernemen wij of zij den hond gevonden hebben! »

Beiden verlieten de kamer en, wijl Lena, door de meid, hare kan met melk was behandigd, vraagde Jordaan :

« Hewel is hij daar? »

« Neen, Jordaan! » was het antwoord der drie werklieden. « Wij worden hem nergens gewaar. »

« Nog het vreemdste : » liet er Thomas op volgen, « zijne keten is ongeschonden en de halsband is open, zonder gebroken te zijn. »

« Hij moet losgemaakt en door behendigheit zijn medegeleid geweest, » sprak Brunten.

« Ik kan moeilijk gelooven, » deed Jordaan opmerken, « dat vreemden zoo eenen kwaadaardigen hond zouden komen losmaken. »

« Er zijn wel menschen, Jordaan! » verzekerde Dikten, « die alle slach van honden durven ontbinden en dezelve zich zoo aantrekkelijk weten te maken, dat zij den losmaker zeer gewillig volgen en hem niet meer zullen verlaten tot dat ze weggezonden worden. Onder anderen : Tjeef, de knecht van den Mandeljode, zal de kwaadste doghonden losmaken; die, bij den staart, op zijnen rug werpen en met hun henen gaan, zonder dat zij eenig gerucht laten hooren. »

Op deze woorden liet Jordaan den blik op Lena vallen die gelijktijdig hem een oogteeken deed.

« Hebt gij op of rond de hoeve niemand ontwaard? »

« Wij hebben niemand gezien noch gehoord, Jordaan? » antwoordden de werklieden. »

« Dat verwonderd mij, » zegde Jordaan. « Iemand zoo laat in den avond op de hoeve gekomen; de hond

verdwenen; dat verontrust mij min of meer, » ging hij voort. « Het zal noodig zijn een oog in 't zeil te houden, mannen! Dat iemand van u, Lena vergezelle en daarna zoo spoedig mogelijk terugkeere. »

« Ik, » sprak Brunten, « zal met haar medegaan; mits ik in den koestal slaap, moet gij naar mij niet wachten; gij moogt alles sluiten en slapen gaan. Jordaan! geef mij het zakroer mede dat daar aan den balk hangt; ik zal hetzelfde, wedergekeerd zijnde, aan den muur nevens mijn bed hangen en dan ben ik noch van hel noch duivel benauwd. »

Jordaan gaf hem het roer, zeggende :

« In allen gevalle, Brunten, wees voorzichtig. Zie nauwkeurig toe of ge niemand kunt ontwaren en, als gij den hond ontdekt, bind hem. Indien er iets bijzonders voorvalt, schiet in de lucht, wij zullen straks gewapend afkomen. Wenscht gij dat een derde u vergezelle, — er zal wel iemand willen, denk ik, — gij zoudt dan kunnen samen getweeën in den koestal vernachten. »

« Ik vraag niets beters, » riep Dikten. « Geef die vork daar! Ik zal met Brunten en Lena medegaan. Twee zijn toch sterker dan een. »

« Dat ware beter, niet waar, Brunten? »

« Het is mij ook wel, Jordaan. Gij zult te geruster mogen zijn. Wij zullen dan straks vertrekken; maar ik ga nog eerst mijne pijp aansteken. »

« Ik ook, » sprak Dikten, wjl Thomas hun de tabakbuurs overgaf.

« Het komt op twee, drie minuten niet aan; » zei Lena, « ik ben niet verre van mijne woning af. »

Dra waren beide mannen reisvaardig en gingen, na eenen avond-groet, met Lena de hoeve uit.

III.

Het was nog nacht.

Drie zwaar brommende toonen daalden traagzaam van den dorpstoren af en dreven, daverende en allengskens uitstervende, over de velden henen. Hier en daar hoorde men het schel gekraai eens haans verscheidene maal herhalen, waarop eene doodsche stilte volgde. Schoon niet stikdonker, door het verschijnen nu en dan van eenige heldere starren, tusschen de dichte wolken, die in de luchtruimte henen vaarden, was het onmogelijk den man te erkennen welke, op dit uur, al den zuidkant der Mandelbeek, langs een klein voetpad, met groote tronken omgroeid, zachtjes doch snellijk voortstapte. Hadde iemand het gelaat van dezen nachtelijken voetganger kunnen zien, weldra zou hij bemerkt hebben dat deze slechte gedachten voedde; want een gedwongene glimlach zweefde op zijne lippen, wijl zijne oogen haat en wraakzucht uitdrukten. Langen tijd was hij sprakeloos; doch eindelijk bleef hij eensklaps stil

staan, wendde den blik in het ronde, en dan weder voortstappende, sprak hij tot zich zelve :

« Nu zal ik hem leeren, uit verachting, het volk tegen mij aanhitsen, mij uitmakende voor eenen uiteter, afperser... Welhaast zal die hoovaardige gevoelen wat ik op hem vermag.

Wel kan des Schoepers molen draaïen
Zoo lang er gunst'ge winden waaïen;
Maar, nadert onweër en orkaan,
Als Paalhout, blijft hij roërloos staan.

De ratten vreten geene dagen op... De tijd komt toch eens.... »

Hij zweeg eenige stonden. Daarna hernam hij :

« Verwaande lomperik!... Ha! ge zijt te eerlijk om met mij te handelen!... Wacht! ik zal u vinden! Wij zullen u uit het oog niet verliezen, wees er zeker van. Die zoo verfoeielijke bedrieger, die schurkachtige graan-kooper zal, in het kort, uwen dommen hoogmoed doen buigen. Ja, als slaaf, zult ge vóór mijne voeten kruipen!... »

Eenige wijlen hiëld hij sprakeloos zijnen weg aan, gedurig den zoekenden blik in het ronde latende dwalen. Dan hervatte hij :

« Ik zie schier niet langs waar henen gaan ; ware de weg mij niet goed bekend, ik geraakte hier op het doolpad. Toch kan het bosch niet verre meer van hier afgelegen zijn ; mij dunkt dat ik den eik erkenne.... »

Op het gerucht als van een geweer, waarvan men den haan overtrok, bleef hij boomslog stil en poogde in de duïsternis te kunnen zien wat er gaande was. Eene mansstem hoorende roepen :

« Wie is daar? » antwoordde hij :

« Vriend. »

« Het woord? » werd hem gevraagd.

« Eikstam! » gaf hij als wederantwoord en deed eenige stappen vooruit tot dicht eenen grooten eikboom, waarachter hij de zwarte gedaante van eene groote manskgestalte bemerkte.

« Stap voorbij! en goeden nacht! » hernam degene die het woord gevraagd had.

« Insgelijks! » liet de nachtelijke reiziger er op volgen en zettede zijnen weg voort; wjl de andere den haan zijns wapens nederlegde en achter den boom staan bleef.

Wanneer de voorbijgestapte zich op eenigen afstand van den eikboom bevond, zegde hij nogmaals tot zich zelve :

« Ik ben nieuwsgierig te weten of men reeds op de aangewezen jacht zal uitgegaan zijn geweest. Een derde van al het geroofde zal mij nog een rond sommen verschaffen. Zulke winst is de aangenaamste; mits men daarvoor geene penningen moet verleggen en men geen gevaar loopt verliezen te ondergaan.

« Men vangt — zegt 't spreekwoord — best den visch
Wanneer het water drabbig is. »

Wij moeten deze woelige tijden waarnemen; want zij bieden zich zelden aan. »

Nog eens bleef hij stilstaan en zag aandachtig rond.

« Ik moet toch nabij het bosch zijn? » sprak hij en met de oogen zoekende, zettede hij zijne schreden voort.

« Ha! daar is het bosch! » hervatte hij weldra. « Daar zie ik hoogstammige boomen. »

« Wie daar? » hoorde hij eensklaps van uit de tronken, nabij zich, toeroepen.

Van ontsteltenis stond hij plotselings stil en kon, in de eerste oogenblikken, niet spreken. Weldra was hij gestild en zegde :

« Goede vriend. »

« Geef het woord! » hernam men.

« Elzenstruik, » was het antwoord.

« Ga henen! » werd hem geboden, en een licht geschuifel steeg van uit de tronken op, dat, schier onhoorbaar, in de gebuurte weêrgalmde.

Van achter de hoogstammige boomen wierd dit geschuifel door een ander beantwoord.

« Verstaan! » mompelde de nachtreiziger en stapte, zonder meer te zeggen, in de richting der hoogstammige boomen. Het bosch nabij zijnde, hield hij stil en luisterde of niemand op hem afkwam. Niets ontwarende, gaf hij drie zware stampen op eenen der boomen, hetwelk ook wierd beantwoord door het gerucht van iets dat men in eene watering liet plompen.

« Ha! ja, het is zoo als men mij bekend heeft gemaakt; » sprak hij « dat kennisteecken moest volgen. »

Hierop ging hij henen, naar den kant waar het geplomp zich hooren liet en kwam aan eene groote tronkwilg wier takken tot over den voetweg hingen. Daar achter stond een man die hem toesprak :

« Langs hier! ik zal u geleiden waar gij wenscht te zijn. »

Den aangekomene eenen stok toereikende, hernam hij :

« Neem dezen stok vast en volg mij! »

Beiden verdwenen tusschen het dichte hout en

kwamen, na zekeren tijd gaans, tot eene opening waar geene struiken meer waren.

De aangeleide bemerkte, in de nabijheid, een licht dat, door een klein ruitje, hem tegenglom.

« Is het dàar dat de hoofdman woont? » vroegde hij.

« Ja, » wèrd hem geantwoord.

« Is hij te huis? »

« Hij is daareven, met eenige maten teruggekeerd en van uwe komst reeds onderricht. »

Wanneer zij de woon des hoofdmans nabij kwamen, bracht de geleider een fluitje aan den mond en drie afzonderlijke toontjes lieten zich hooren, waarop eensklaps het licht verdween.

« Gij moogt binnen gaan, » zegde de geleider; waarna hij de deur opende, welke hij, den nachtreiziger ingelaten hebbende, wederom toe trok en verdween.

De woning van den hoofdman was eene tamelijk groote hut, uit hout, strooi en graszoden samengesteld. Langs binnen waren de muren niets dan ruwe planken aan dikke boomtakken vastgenageld en, tusschen welke, hier en daar, het strooi en de wisschen of wilgtakjes uitstaken waarvan de buiten wanden gemaakt waren. Een raamken, van omtrent eenen voet vierkant, was de eenige opening langs waar men, in den voorgevel, kon licht trekken. In den achtergevel waren twee raamkens van gelijke grootte, in welke, zooals in den voormuur, eene glasruit stak. De zoldering bestond uit dikke ruwe persen van elzenhout, bij middel van groote nagels, aan twee dikke ongepelde sparrestukken, die tot balken dienden, vastgehecht, welke persen met gespleten wilgtakken waren beslagen, waarover eene laag kleiaarde gestreken was met kalk geverfd. Onder eene uit steen

gemetselde schouw, brandde een houtvuur waar rond drie houten banken stonden benevens eene houtentafel, eenige ijzeren en aarden potten en kannen. Boven de schouwbank, tusschen verschillende vuurroeren en dolken, hing een lijstwerk met papier, waarop, in groote letters, de woorden : « *Eenheid, Gelijkheid, Broederlijkheid* » waren te lezen, als ook een geteekend vrouwspersoon met een zwaard in de hand, waarop geschreven stond : « *Dood aan de dwingelandij!* »

Aan de eene zijde der schouw zat een manspersoon van hooge gestalte, die nauwelijks de vijf en dertig jaar kon bereikt hebben. Een zwarte knevelbaard bedekte zijne lippen en bruine oogen glinsterden onder dikke wenkbrauwen. Op zijnen eenen schouder hing een mantel van grof laken, wyl het overig zijns lijfs verborgen was onder een rood wollen overhemd, waar boven hij eene lederen riem droeg van dolken en pistolen of vuistroeren voorzien. Eene bruin fluweelen broek, groote laarzen, die beneden de knieën waren toegegespt en eene hairen muts, maakten zijne overige kleding uit. Nevens hem stond eene flesch met drank en een steenen potje, alsook een strooien korf met gesneden tabak.

Hij eindigde zijne pijp aan te steken, wanneer de nachtreiziger binnenstapte en had de flesch gevat, welke hij ontstopte.

« Wel gekomen, Burger Rietkant! » zegde hij, » zit neder en drink een bakje brandewijn; dit zal u goed doen. »

« Hoofdman! ik aanvaard met dank! » antwoordde de Mandeljode, « het maakt koud buiten en dit zal mij verwarmen. »

« Wij hebben reeds goede vangst gehad, » hernam de hoofdman. « Uwe inlichtingen zijn van goeden uitval geweest. Dus er valt u een schoon sommeken ten deele; zit neder en rook een pijpje, daar is tabak! » Eene porceleinen pijp uit zijne tesh trekkende, bood hij die den Mandeljode aan, zeggende :

« Die geef ik u ten geschenke. »

« Dank! » zegde Rietkant. « Die aanvaard ik met genoegen. Dit zal den vriendenband tusschen ons nog dichter toesluiten. » Daarop nam hij tabak en zettede zich nevens den hoofdman.

« Het verheugt mij dat gij wel gelukt hebt, » hervatte hij. « ik hoop dat gij ook, voor het toekomende, over mijne inlichtingen zult tevreden zijn. »

« Wij hebben tot nu geene gewelddaden moeten gebruiken; het aanjagen der vrees is genoeg geweest om te verkrijgen wat wij vraagden. Zooals ge gezegd hebt, daar was geld en veel geld. Ziedaar! wat u tot belooning is bestemd! »

Hierop stak de hoofdman de hand in eene binnentesch zijns mantels en telde op de tafel dertig goudstukken.

De Mandeljode spalkte de oogen wijd open en langhalsde staroogend naar het goud, waarvan de klank zijne ooren streelde. Met eenen glimlach van genot legde hij de pijp neder en rakelde voorzichtig met de vingers de glinsterende schijvekens samen, welke hij verborg in eene lederen buurze die, aan een touwtje, op zijne borst hing.

« Dank vriend! dank! » riep hij uit. « Zoo een sommeken is zeer welkom. »

« Niet waar, Burger Rietkant! dat komt nog al gemakkelijk in? »

« Daaraan heb ik mij niet verwacht. Dat heet ik geld winnen. »

De Mandeljode nam zijne reeds met tabak gevulde pijp weder en aanstak die aan eenige houtkolen, bij middel eener vuurschup, hem door den hoofdman toegereikt.

« Hoe rijkere vogelnesten gij ons aanwijst, hoe schooner deel u te beurt vallen zal, » sprak de hoofdman, die een steenen potje nam van de schouwbank en hetzelfde, alsook hetgene voor den Mandeljode bestemd, volchonk.

« Eens getikt, burger Rietkant! » ging hij voort, « en op verderen goeden uitslag gedronken! Wij moeten trachten in te oogsten terwijl het weder gunstig is. »

« Ik zal niet te kort blijven, hoofdman! Reeds heb ik eene lijst opgemaakt der plaatsen, waar er goede wol te scheeren is. Ik toon er op : de hoekjens en de kantjens waar 't geld verholen en gedolven is. Zie hier het bewijs dat ik u toegenegen ben. »

Hij trok een stuk papier uit zijne binnentesch en behandigde het den hoofdman, die hetzelfde, zonder te overzien, onder zijnen mantel verborg.

« Burger Rietkant! heb dank! en wees gerust dat uwe medewerking zal verborgen gehouden zijn. Maar, vermits wij ons nu alleen bevinden, zou ik, van u, nog iets willen verzoeken en bekomen, indien het eenigzins mogelijk is. »

« Spreek, hoofdman! Indien het zijn kan zal ik aan uw verzoek voldoen. »

« Luister! Ik had een twaalfjarig dochterken, schoon als een beeld, met bruine oogen en zwart haar. Zij is, over twee weken ziek geworden en sedert zes dagen

gestorven. Mijne vrouw, die ik zeer lief heb, maakt er zoodanig groote droefheid in dat zij ziekelijk te bed ligt. Ik heb daaraan nagedacht en peis dat, indien wij een lief kind konden krijgen, aan het onze gelijkende, zij gemakkelijk de droefheid zoude kunnen doen verdwijnen en het gestorvene dochterken vergeten. »

« Ik deel in uw gedacht, hoofdman. »

« Kondet gij » hield deze laatste aan « een dusdanig of daaraan gelijkende dochterken bezorgen, ik zoude u rijkelijk, ja zelfs het dubbel en is het noodig, het driedubbele geven van hetgeen gij daar even hebt ontvangen. »

Op het hooren van zoo eene belooning, de Mandeljode sloeg de oogen ten gronde en, na eenige wijlen denkens, sprak hij zachtjes :

« Hoofdman ! ik geloof iets gevonden te hebben waarover gij zult te vreden zijn ; doch ik durf niet verzekeren dat het met geld of andere offers zal te bekomen zijn. »

« Dat is het minste ! bezorg ons haar, het is gelijk hoe gij die krijgen kunt. Zelfs, hebt gij de tusschenkomst van eenige mijner mannen noodig, spreek ! zij zullen u hand leenen. »

« Indien het zoo is, gij moogt er op rekenen ; maar ik ben niet zeker van in de eerste dagen te gelukken ; want ik moet met omzichtigheid handelen, om voor kinderdief, niet gekend te worden ; mits ik niet al te lief ben in de oogen van sommige dorpgenooten. »

« Het komt op eenige dagen niet aan, als wij maar de verzekering hebben het gewenschte te verkrijgen. Ik zal er mijne vrouw van verwittigen ; welke tijding, ik hoop, eene goede uitwerking op haar te zien maken. »

« In allen gevalle, vóór aleer veertien dagen zijn verlopen, zijt ge reeds in bezit. »

« Dat zal ons aangenaam zijn. »

« Des noods zal ik op uwe mannen rekenen. »

« Die zijn ter uwer beschikking. Gij hebt maar te laten kennen welke en hoeveel mannen gij begeert, de bevelen zullen hun gegeven en uitgevoerd worden. »

« Allerbest, hoofdman! Nu zal ik spoedig huiswaarts keeren, vóór dat het dag zij, om niet opgemerkt te worden. »

De hoofdman schoof het zwart wollen gordijntje ter zijde dat hij, op het aankomen van den Mandeljode, vóór het vensterken had gespannen, en vulde nog eens de steenen potjes met brandewijn op.

Intusschentijd dat zij hunnen drank onder nog eenige woordenwisselingen ledigden, trad de geleider, die den Mandeljode tot de hut gebracht had, binnen en vraagde wat de hoofdman van hem begeerde.

« Breng den hier henengeleide weder op vrije baan en vergezel hem tot aan den laatsten wachter die aan den grooten eik staat. Zie toe dat hem geen leed gebeure! »

Daarop greep hij de hand van den Mandeljode, zeggende :

« Burger en vriend Rietkant! zoo als wij afgesproken zijn! Dus, tot later; waarbij ik u de goede rust wensch! »

« Insgelijks! en mijne groetenissen aan de vrouw! » zegde de Mandeljode, die met den geleider henen ging.

IV.

« Hieuw! langoor! hieuw!... Leëgganger! hieuw!...
Spoed! trage Hieka!... of ik sla uwe ribben aan stukken.
Hieuw! hieuw! »

« Karel! slecht weder, niet waar! »

« Ja, Koordeman, allerslechtst. Het is bijtend koud.
Hebt ge nog eens zoo zien sneeuwen? »

« Dit is iets buitengewoons; het zijn vlokken gelijk
kaatsballen, Karel! »

« Hieuw! hieuw!... Wat luiaard! Hieuw!... Moet het
zoo voortsneeuwen, aleer de avond valle, ligt de grond
wel eenen voet diep onder. Hieuw!... Daar!... Koppig-
gaard!... Hieuw! hieuw!... Neem! nog eenen stok op
uw lui vel! Hieuw!.... »

« Waarom dat arm beest zoo slagen, Karel? Het
wordt lastig en zelfs zeer gladdig voor uw ezelken. »

« Hij is hoofdfig, Koordeman! en het is noodig van
snel toe te stappen, zoo niet, wij geraken, vóór avond,
niet meer te huis. Geloof mij dat ik koud heb en naar
mijn stoveken verlang. »

« Wel waar, Karel! dat die Oostwind als een mes in de ooren snijdt; doch het dier kan niets meer dan het mogelijke doen! »

« Hij moet er door, Koordeman! Hieuw!... hieuw!... Wat is hij toch anders dan ezel! Gij moet niet denken dat die stokslagen hem pijnigen; zijn vel is zoo hard als eikenhout. Hieuw! hieuw!... »

« Gij zijt niet verre meer van huis, Karel! en kunt er gemakkelijk vóór avond aankomen.... Zie eens, Karel! wat zou er ginder gaande zijn, langs die gracht? »

« Ik bemerk het ook, Koordeman!... Hieuw! hieuw!... Gij lompe Klaai! hieuw!... »

« Daar moet iemand onpasselijk geworden zijn. Kijk eens naar die twee kinderen, hoe zij, misbaar makende, henen en weder loopen! Och arme! Hoor eens hoe zij janken! Laat ons gaan zien, Karel! Laat ons loopeu!... »

Den ezel alleen latende voortstappen, spoedden beiden zich naar de plaats waar zij de kinderen zagen.

Genaderd zijnde, hoorden zij jammerend roepen :

« Och! moeder! moeder! sta op! Laat ons naar huis gaan! wij hebben zoo koud! »

Nu en dan zagen zij twee kleine dochterkens aan de kleederen trekken eener vrouw, die beweegloos ten gronde lag.

« Wat mag dat toch zijn! » zegde Karel.

« Wie weet, Karel! of daar niet eene arme vrouw bezweken is. »

« Gij moogt niet eerst aan het slechtste denken, Koordeman! Zij kan in bezwijming gevallen zijn. »

Nabij gekomen zijnde, riepen hun de kinderen :

« Helpt! och helpt! moeder is daar gevallen en zij

staat niet meer op. En, wij hebben zoo koud en zulken grooten honger! »

« O God! wees haar toch genadig! Ik vrees dat zij bezweken is, Karel! » zegde Koordeman.

« Wat ijselijk voorval! » zuchte Karel. « Laat ons die vrouw dáár in het naburig huis dragen, Koordeman! Wij mogen geen tijd verliezen; mijn ezel zal wel alléén huiswaarts stappen. Spoed! spoed!... »

« Leid gij de kinderen, Karel! ik zal de vrouw tot daar dragen. Zie hoe die schaapkens bibberen van kou! »

In weinig tijds kwamen zij aan de bedoelde woning, waaruit eene vrouw, die hun had zien afkomen, te gemoed snelde, roepende :

« Wat is er gebeurd? Komt binnen! ik heb een groot vuur in huis. Haast u! haast u!... Och! die kinderkens hebben zoo koud! »

Dezelve bij de handjes grijpende, liep zij er mede in huis, plaatste ze bij het vuur en haalde eenige kussens om de aangebrachte er op neder te leggen. Daarna liep zij tot de broodkas; greep brood en mes, en sneed, zoo haastig mogelijk, twee boterhammen af. Terwijl de vrouw bezig was, zag zij, langs de lippen der kinderkens, die haar starlings bezagen, het speeksel, beschenen door den glans der vlammen van het houtvuur, als zilveren draden op hare borstjens leken; hetgeen haar de tranen uit de oogen trok.

« Ze hebben zoo grooten honger, die schepselkens! » zuchtte zij en dopte de afgesnedene stukken brood in eenen pot met warme melk die op de tafel stond, waarna zij een aan elk kind behandigde, die dezelve met gulzigheid verslonden. Dan schonk zij hun eene tas vol warme

melk en gaf eene tweede boterham, waarmede hun honger verzadigd was.

In tusschentijd hadden de twee mannen de kleederen der beweeglooze vrouw losgemaakt en, terwijl de eene haar zoo dicht het vuur mogelijk, half liggende tegen zijne borst geleund hield, liet de andere, met eenen lepel, eenige druppelen derzelfde melk over hare lippen leken. Met haast hing de huisvrouw eene pan, met water gevuld, boven het vuur dat zij met rijshout aanjoeg. Wanneer het water luid begon te zieden, nam zij eene steenen kruik, vulde die er mede op, stopte dezelve, wond ze in eenen gewarmden wollen doek en legde deze tegen de voeten der aangebrachte vrouw, waarover zij eene dikke deken spreidde.

Tot alsdan bleef deze laatste zonder het minste teeken van leven te geven. Het weinige, dat over de lippen was gedruipt, bleef in den mond stil en men wierd te wanhopen over de ongelukkige, toen eensklaps zich een keelgegorgel liet hooren en het ingegotene vocht uit den mond verdween. Men nam nogmaals eenen lepel warme melk en liet druppel na druppel over de lippen leken, waarop, bij eene lichte rilling, de vrouw een zwelgeluid maakte.

« Zij leeft nog, Karel! » zei Koordeman.

« Ik geloof het ook, » sprak deze « God dank! Ziet! eene purpere kleur toont zich op hare wangen. Zij leeft toch nog! Wat ben ik blijde voor die ongelukkige kinderkens daar. »

« Geef haar nog eenen lepel warmen drank in! » verzocht de huisvrouw, « dat kan niets anders dan goed doen. »

Men voldeed aan het verzoek der huisvrouw; maar

wederom bleef de melk vóór de keelgaten staan en men wierd niet de minste beweging gewaar. Allen hielden angstig de oogen op de roerlooze vrouw gevestigd en zagen, in plaats van eenig levensteeken, den purperen blos allengskens verdwijnen.

« Och Heer! » zuchtte Koordeman « zouden dat misschien slechte voortekens zijn? » Hij nam den pols der ongelukkige moeder.

« Niet den minsten slag word ik gewaar, » hernam hij. « Zou zij toch wel.... » en hij durfde, uit vrees voor de twee hunne moeder aanstarende kinderkens, verder niet spreken.

« Hemel toch! » kreet de huisvrouw « hoe jammer! »

Op deze woorden maakte de liggende eene beweging met gansch het lichaam en zwolg de melk binnen; waarna zij nog eens stil bleef.

Karel bracht zijn linkeroor tegen hare borst en luisterde met aandacht. Dan zegde hij, met eene uitdrukking van blijde hoop :

« Koordeman! mij dunkt dat ik het hart hoor kloppen. »

Deze deed zooals zijn gezelschap, en, na eenige oogenblikken luisterens, antwoordde hij :

« God dank! ja, zij leeft. »

Andermaal goot men stillekens eenen lepel melk over hare lippen, welke zij, met een gesmek, inzwolg. Korts daarop zag men de oogluiken lichtelijk bewegen; wijl een purpere blos op nieuw de wangen begon te kleuren en een bijna onmerkbaar zweet zich op haar voorhoofd vertoonde.

Op dezen stond trad een heer binnen die gansch

gedoken was in eenen mantel, waarvan hij, aan de deur, de sneeuw afschuddede.

« Heer doktor! » riep de vrouw, « gij zijt als een engel van God gezonden. Wat zijn wij gelukkig u te zien! »

« Ik kwam van de hoeve hierachter, Rosa! » was het antwoord « toen ik die mannen met hunne vracht en twee kinderen naar hier zag afkomen; ik bemerkte dat er iets buitengewoons moest gebeurd zijn. »

« Mijnheer! » zegde Koordeman, « Zie! die vrouw hebben wij beweegloos, nevens die twee schreiende kinderkens, vinden liggen langs de baan, en zijn, zonder toeven, spoedig er mede naar hier gekomen. Zelfs Karel dàar, heeft zijnen ezel en karre in Gods genade laten voortrijden, om dit liefdadig werk te kunnen helpen verrichten. »

« Ja, heer doktor! » sprak Karel, « Zeer te vreden over uwe aankomst, zal ik, met haast, nu mijn rijtuig achternaloopen, opdat er geene ongelukken zijn te betreuren en geene verliezen voor mij te ondergaan. »

« Gij moet niet bevreesd zijn, Karel! Ik heb voor alles gezorgd. Er is iemand gezonden om uwen ezel te begeleiden tot aan de naaste afspanning en daar te wachten tot dat gij aankomet. Ga niet henen vooraleer ik de vrouw onderzocht hebbe. »

Dit zeggende, wierp hij zijnen mantel op eenen stoel, en ging bij de vrouw, wier pols hij vastnam.

« Er is geene zwaarigheid, » zegde hij, na eenige oogenblikken opmerkzaamheid, « Weldra zal zij hersteld zijn. »

De huisvrouw verhaalde wat zij gedaan hadden en

waardoor de roerlooze, volgens haar, tot beweging gekomen was.

« Gij hebt wijselijk gehandeld, » antwoordde de dokter, « de warmte heeft haar het leven behouden. Karel! » ging hij voort, « indien gij wenscht henen te gaan, ga rustig; ik zal hier nog een tijdeken verblijven. En gij! » zegde hij tot Koordeman, « ge moogt Karel vergezellen, indien het u lust! ik zal nu, met Rosa, het goede werk voltrekken dat gij samen zoo prijsbaar heb verricht, waarover ik u beiden bedank. »

« Ik zou wel willen met Karel henengaan, mijnheer! » sprak Koordeman, « maar indien gij denkt dat ik u hier kan dienstig zijn, ik bied mij aan. »

« Het is niet meer noodig; ik zelf zal de vereischte zorgen toedienen; » hernam de dokter, « dank voor de welwillendheid. Gij moogt samen gaan. » Waarop Karel en zijn gezelschap, na eene wederzijdsche groetenis, de woning van Rosa verlieten.

« Rosa! » hield de dokter aan, wanneer de twee mannen henen waren, « de avond valt en die ongelukkige vrouw, schoon zij in het kort zal tot haar zelve komen, moet te bed blijven; want zij heeft rust noodig. Ik bid u! doe wat mogelijk is om ook die arme kinderkens eene rustplaats voor den nacht te bezorgen! Hebt gij daarvoor iets noodig, ik zal het u nog dezen avond laten geworden. »

« Wel, mijnheer! ware de vrouw bekwaam met hare kinderkens henen te gaan, denkt gij dat ik hun zou laten vertrekken? Reeds heb ik het besluit genomen die schaapkens in mijn bed te slapen te leggen en den nacht bij hunne moeder over te brengen. Wat er voor

de vrouw noodig zal zijn, ik weet niet of dit in mijn huis is. »

« Wat dit laatste betreft ik zal het u nog dezen avond zenden. Het inslapen zal haar meest verkwikken. Doch, bij haar ontwaken kan, hetgeen ik zenden zal, niets dan hare maag verkloeken; hetwelk hoogst noodig is; want die vrouw moet veel gebrek geleden hebben. Het verwondert mij dat ze niet bezweken is. »

Deze woorden waren nauwelijks uitgesproken of de liggende vrouw loosde eenen zucht, opende de luiken der oogen die wild in het ronde dwaalden, terwijl dikke druppels zweet langs haar voorhoofd leekten.

De dokter trok een fleschje uit de binnentesch zijner jas, ontstopte hetzelfde en liet, van het inhoudende vocht, nu en dan eenige druppelen in haren mond vallen, welke zij smekkende inzwolg. Kortom tijd daarna sloten de oogluiken zich weder dicht en men zag hare ademhaling toenemen.

De huisvrouw, ziende hoe de kinderkens met bedrukt gelaat hunne moeder aanstaarden, kon de tranen niet wederhouden die in hare oogen glinsterden; zij keerde zich om en perste die met eenen vinger af; waarna ze twee tassen nam en dezelve, met warme melk gevuld hebbende, den kinderen, benevens een stukje suiker, aanbood.

« Ziet, mijne lievekens! » sprak zij « dat zal goed zijn om warm te slapen. »

De kinderen, de oogen van hunne moeder afwendende, namen dankende het hun ter hand gestelde aan, en dronken traag en met smaak het hun gegevene uit.

« Kan moeder niet meer spreken, Fientje? » vroegde het jongste dochterken aan het oudste.

« Ja, zij zal wel spreken, mijn lieveken! » zei de dokter, door die woorden geraakt. « Moeder slaapt, kind... Zoudet gij beiden ook niet willen slapen gaan? »

« Mijnheer! mogen wij bij moeder slapen? » vraagden de twee kinderen te gelijk.

« Moeder zou kunnen wakker worden, mijne engelkens! en zij heeft rust noodig. Wanneer moeder goed gerust heeft, zult ge dan bij haar slapen. Wij mogen moeder niet stooren; want zij zou morgen niet kunnen met u naar huis gaan. »

« Als wij geslapen hebben, zal moeder dan met ons naar huis kunnen keeren? » hernam het oudste dochterken.

« Ja zekerlijk! », antwoordde de huisvrouw, « komt samen met mij! ik zal u in een zacht bed leggen en warm dekken. Wen moeder wakker wordt zal zij zoo blijde zijn dat ge zijt slapen gegaan.

» Kom Polientje! » zegde het oudste kind aan zijn zusterken, hetzelfde bij de hand nemende, en beiden gingen met de huisvrouw naar een kamerken, waar deze laatste hun ontkleedde en te bed legde. Dra waren zij ingeslapen; waarop de vrouw zachtjes de kamer uittrad en wederom den dokter kwam vervoegen.

« Zij slapen als gelokene roosjes, Mijnheer! » sprak zij. « Hoe jammer toch! indien die kleine hadden moeten hunne moeder verliezen, niet waar? »

« Gelukkiglijk, Rosa! dat die arme vrouw is gezien geweest van die twee mannen welke, door Gods beschikking, daar ter plaats gekomen zijn; want, nog eenige stonden in dien toestand zoo als ze zich bevond, ware zij ongetwijfeld bezweken. De dood heeft haar zeer nabij gestaan. »

« Is er voor haar leven niets meer te vreezen, heer doktor? »

« Zonder onverwachten toeval, neen; zij zal gered zijn. Wel is zij door koorts aangetast, maar dit zal allicht verdwijnen. »

« Van waar mag die vrouw gekomen zijn, Mijnheer? »

» Ik wil haar erkennen, Rosa! Indien ik, op het zien, mij niet bedrieg, is die vrouw van een nabij gelegen dorp. »

« Hoe is zij toch, in een zoo gure weder, langs hier gekomen? »

« Och heer! » zuchtte de doktor en zweeg dan. Alsof hij zich bedwong tot het niet uitbrengen van iets dat reeds op zijne tong lag, nam hij stilkens den pols der ziekelijke vrouw.

Maar nauwelijks had hij hare hand geraakt, of, met eene krampachtige beweging, smet de vrouw hare armen van onder hare dekking uit, spalkte de oogen wijd open die, als verwilderd, starlings naar den wand waren gericht, wyl zij uit al hare lidmaten bevende en als met schrik bevangen, uitriep :

« Wolven! wolven!.. mijne kinderen! ach! mijne kinderen!... Verscheurd! verscheurd!.. ô God! hulp! hulp!.. »

« Mijnheer! mijnheer! » kermde de huisvrouw, bevreesd. « Hemel toch! wat is dat? »

« Stil, Rosa! stil! dat heeft niets kwaadvoorspellend; het is uit oorzaak van de hevigheid der koorts; zij zal dra weder inslapen. »

De doktor nam de armen der vrouw vast; noemde haar bij den naam, waarop deze de oogen wederom

toesloot en, het hoofd op zijde latende overhellen, na eene groote ademhaling, rustig bleef.

De doktor legde hare armen stilkens neder en dekte die.

« Wat heeft dit mij verschrikt! » hervattede de huisvrouw. « Ik dacht dat zij razend wierd. Zie hoe ik beef! »

« Ik geloof niet, Rosa! dat zij nog zulke koortsaanvallen zal hebben, » gaf de doktor ten antwoord en vaagde de zweetdruppels af die op het voorhoofd der ingeslapene parelden.

« Zij is reeds in diepen slaap, » hield hij aan. « Hoor hoe krachtig hare ademhaling is! Reeds begint het hoogrood van haar gelaat te verdwijnen. »

« Is er geen gevaar meer, heer doktor? »

« Neen, Rosa! Zij zal, denk ik, in de twee eerste uren, niet wakker worden. Gij moet niet beducht zijn voor dusdanige aanvallen. Wanneer zij ontwaakt, geef haar twee lepels van den wijn dien ik u, nog dezen avond, met mijnen knecht zenden zal, en, telkens dat ze wakker wordt, geef haar het gelijke.... »

Een gerucht, als van iemand die zijne kleederen afschudt, liet zich aan de voordeur hooren. Beider blikken wendden zich derwaarts en, op den zelfden stond, trad een jong vrouwspersoon binnen, in eenen laken mantel gehuld, een mandeken aan den rechter arm dragende.

« Goeden avond! » wenschte zij.

« Ik wensch u ook goeden avond! » antwoordde de huisvrouw.

« Wel Mietje! wat geluk u hier te zien? » sprak de doktor. Aler hij verder gesproken hadde, vraagde hem

de binnentredende die reeds de ingeslapene vrouw bemerkt had :

« Leeft zij nog? »

En het hoofd nabij hetgene der bedliggende stekende, hernam zij :

« O ja! God dank! duizendmalen dank! »

« Zij is gered, Mietje! ten ware er iets onvoorziens haar overviele; maar ik denk het niet. »

« Ik ben toch zoo blijde! Hoe jammer ware het indien wij 't droevig lot eener verstevene moeder te betreuren hadden? » En zij aanzag den doktor met eene uitdrukking, waarin hij de beteekenis kon lezen van de woorden tot hem, door Mietje, gericht.

De doktor deed haar een teeken met de oogen, dat de huisvrouw niet bemerkte en vraagde :

« Mietje! hoe wist gij dat die vrouw hier was? »

« Door mijnen vader met eene zending belast, op ongeveer een uur en half afstands van onze woning, was ik kortst na den middag vertrokken. Daar de vrouw der afspanning : *de Linde*, — eene zeer goede kennis van ons, — mij zag afkomen, huiswaarts keerende, gansch wit bedekt van sneeuw en bibberende van koude, verzocht ze mij eenigen tijd binnen te gaan om te warmen en eene tasch warme koffie te nemen, hetgeen ik aanvaardde. Intusschentijd dat wij samen in de keuken zaten, was iemand de herberg ingetreden die ezel en kar van Karel den voerman tot aan de afspanning had begeleid en het treurig voorval verteld, waarvan de bazin mij mededeeling gaf. Zonder van iets te gebaren, nam ik weldra afscheid en ging, zoo spoedig mogelijk, bij eene andere goede kennis, die ik van alles onder-

richtte en, waar ik mij wijn bezorgde, alsook andere waren welke ik noodig oordeelde, indien het niet te laat zou zijn geweest. »

« Mijn voornemen, Mietje! was, van zoohaast ik te huis kwam, mijnen knecht met gelijke noodwendigheden te zenden. Nu, dat gij zelve daarvoor hebt gezorgd, dank ik u om uwe liefdadigheid! »

« Ik ook ben u daarover dankbaar, jufvrouw! » liet er de huisvrouw op volgen.

« Met genoeg aanvaard, » antwoordde Mietje. « Maar wat is er van de twee kinderen geworden? Ik zie ze niet; men zegde mij nogtans dat er twee bij de vrouw stonden te kermen. »

« Ik heb die in mijn bed gelegd; » zei Rosa, « waar zij ronken als katejongskens. »

« Wat ben ik blijde dat er geene dood te betreuren is! » hernam Mietje « Zie vrouw! » ging zij voort « ijdeldit mandeken, waarin twee flesschen ouden wijn, suikergebak en andere dingen steken. Geef de zieke het noodige en bezorg haar en hare kinderen wel, ik zal uwe moeite beloonen. Doch, ik bid u! spreek aan niemand daarover! »

« Stel u gerust over mijn stilzwijgen, jufvrouw! Wil, voor de moeite en de zorgen aan deze ongelukkigen toegediend, hetgeen ik zoude kunnen verdiend hebben, hun als aalmoes schenken en ik zal mij hoogst voldaan achten. »

« Ik dank u van harte over uwe goedwilligheid en liefde voor de arme en lijdende menschen! » was het antwoord van Mietje, die haar mandeken aan de huisvrouw gaf, dewelke hetzelfde op eene tafel ging ijdeld maken.

« Mijnheer! » vraagde de jufvrouw zachtjes aan den dokter « zoudt gij het niet noodig oordeelen dat iemand deze huisvrouw bijstâ om eene hand hulp toe te steken en in hare plaats te waken, terwijl zij rust neemt? »

« Het zal niet noodig zijn, Mietje! Dank voor uwe aandacht! Ik zelf zal hier verblijven tot ik de overtuiging hebbe dat de ingesluimerde vrouw gansch buiten gevaar is. »

« Indien gij het geraadzaam oordeeldet, ik zou iemand zenden. »

« Het is onnoodig, Mietje! dank! »

« Zoo zijnde, laat ik u met de zorg, mijnheer! en zal, indien gij het mij toelaat, spoedig huiswaarts gaan; want het wordt donker. Verders moet ik u niet spreken, niet waar!.. Gij kent mijnen vader? »

« Ja wel, Mietje! en daarom zou ik zelf u aangeraden hebben, uit voorzichtigheid, van niet lang te verwijlen. »

Op deze woorden bracht Rosa het mandeken terug naar de jufvrouw, met herhaalde dankbetuig.

« Nu zal ik met haast naar huis keeren, » sprak deze laatste. « Zie Rosa! het is reeds vier ure en half op het uurwerk en ik loop niet geerne laat in den avond. U beiden nogmaals over uwe bezorgdheid voor die armen bedankende, heb ik de eer den goeden nacht te wenschen! »

De jufvrouw trok zich de mantelkap over het hoofd en ging henen, met het gewenschte :

« Mietje! de goede reis! jufvrouw! den goeden nacht! » door eenen dubbelen : *Bedank u!* beantwoord.

. . . . .
. . . . . Nog even fel blies de wind uit het Oosten, en de grove sneeuwvlokken, die met geweld .

door de luchtruimte gestuwd waren, vlogen zoo dicht, dat men noch boom noch huis meer kon ontwaren. Niet alleen waren wegen en straten onder de sneeuw gedoken, maar daarenboven was nergens geen spoor van menschenstappen meer zichtbaar.

Ondanks dat onstuimig weder, wikkelde Mietje, die den wind in het aangezicht had, zich nauw in hare mantel en zettede, niet zonder moeite, al tastende, hare stappen voort, zeggende :

« Ter eere Gods! wat Onze Heer bewaren wil, zal bewaard zijn. Ik hoop wel te huis te geraken. Leida, die arme goede vrouw is toch niet versteven. God zij dank!... »

Van tijd tot tijd moest zij zich, voor het geweld der winden, omdraaiën en achterwaarts tegen dezelve worstelen, wilde zij hare ademhaling niet benomen worden. Zelfs gebeurde het haar, nu en dan, door de rukwinden achteruit gedreven te zijn en zich in de onmogelijkheid te bevinden van nog eenen enkelen stap te kunnen vooruitzetten.

Na nog eenige wijlen zich met arbeid voortgestuwd te hebben, vraagde ze, schier ademloos, tot zich zelve :

« Waar mag ik nu zijn? »

Dan het hoofd opstekende om eenen blik vooruit te werpen, klotste de sneeuw zoodanig op haar aangezicht dat zij, voor het oogenblik, niet meer zag.

« Geduld! » hernam zij, en, door eenen geweldigen rukwind achteruit gedreven, voelde zij hare voeten den grond verliezen en tuimelde achterover in eene diepte, tot over het hoofd onder de sneeuw verborgen.

« Heer! sta me bij! » smeekte ze; alle mogelijke pogingen doende om aanstonds op te staan; maar het

mandeken aan haren arm en de mantel, belemmerden haar te zeer.

« ô God! » bad zij « help me toch! »

Op deze woorden hoorde ze eene stem roepen :

« Mietje! zijt gij het? »

« Och ja! » was het antwoord. « Een handje hulp als het u belieft? »

Nauwelijks was dit gezegd of zij voelde twee krachtige armen haar oplichten uit de diepe maar gelukkiglijk waterlooze gracht, waar zij in gevallen was. In weinige stonden bevond ze zich weder op vasten grond geplaatst.

« Hebt ge u niet bezeerd? » was de vraag des jongelings die de sneeuw van haar afsloeg.

« God dank! ik voel geene pijn. » Eenen oogslag op haren redder werpende, riep ze uit :

« Wel Kristo! het is gij? »

« Ja, Mietje! »

« Hoe komt gij als een redengel mij hier ter hulp? »

« Neem mijnen arm vast en geef uw mandeken af, ik zal u geleiden. »

« Ik ben blijde u te zien en neem uw aanbod in dank. Neem, Kristo! het mandeken: Zult gij den weg vinden om huiswaarts te keeren? »

« Wel ja, wij zullen het spoor volgen der stappen die ik naar hier gericht heb. »

« Wat zijt ge zoo laat langs hier komen doen? En, hoe komt het dat ge mij bekendet? »

« Ik ben, ingezien het slecht weder, langs hier gekomen om u op te zoeken. »

« Hoe wist gij dat ik langs hier gekomen was? »

« Omdat ik u gezien had en, het oogwit uwer reis langs hier, kende. »

« Hoe zoo dan ? »

« Ik zat in de afspanning wanneer Karel de voermans ezel en kar aankwamen ; waar ik dra vernam wat er gebeurd was. U zag ik de keuken der afspanning uitstappen en, uwe liefdadigheid voor de armen kennende, dacht ik :

« Misschien is Mietje van voornemen nogmaals een werk van bermhertigheid te doen. »

« Zonder aan iemand iets daarover te uiten, plaatste ik mij niet verre van het venster, om wel te kunnen gewaar worden of gij langs hier niet wederkeeren zoudet ; hetgeen ik geloofde. Wanneer ik te wege was de afspanning te verlaten, mits het reeds laat wierd en ik niet meer dacht u te zien wederkomen, zag ik u met haast, gansch wit besneeuwd, de herberg voorbij stappen. Daar ik nauwkeurig was onderricht waar omtrent en in welk huis de, bijna van koude en gebrek, omgekome ne vrouw met hare twee kinderen geherbergd waren, nam ik het voornemen uwe stappen te volgen, omdat ik voorzag welke moeite gij zoudt gehad hebben om huiswaarts te keeren. »

« Dank voor uwe genegenheid, Kristo ! Haddet gij me niet ter hulp gekomen, God weet wat mij te gebeuren bleef. Ook weet gij dat vader niet gemakkelijk is, niet waar?.. Ik doe al wat mogelijk is om hem op mij niet boos te maken. En... och Heer ! heb medelijden met hem !.... Kristo ! hebt ge niet vernomen wie die vrouw was ? »

« Neen ! men zegde noch aan haar noch aan de kinderen geene kennis te hebben. »

« Tè beter, Kristo ! te beter. »

« Weet gij dan wie die vrouw is ? »

« Wel ja, Kristo! ik heb ze aanstonds erkend. De doktor, die bij haar is gekomen, weet ze ook zeer wel te huis te wijzen; maar hij heeft den naam aan de huisvrouw verzwegen en zal haar dien niet laten kennen; hij is zeer voorzichtig. »

« Hoe! zeer voorzichtig? wat beteekend dat, Mietje? Wie is die vrouw? Mag ik het weten? Doch, neen! Verschoon mijne nieuwsgierigheid; ik versta daar iets onder dat ge wenscht geheim te houden. »

« Voor u is het geen geheim, Kristo! ik weet te wel dat ge daarover niet spreken zult. Hoor! deze arme vrouw is die ongelukkige Leida, met hare twee dochterkens. Zij heeft gedoold, afgemat van koude en honger, te eergierig zijnde om voor haar en hare schier van gebrek stervende kinderkens een stuk brood te durven vragen. Kristo! Kristo! wat doet dit mij lijden!... Ik weet wat er tusschen haren gevangen man, haar en mijnen vader is omgegaan. Wie weet of vader de oorzaak niet is van de smarten dier menschen!.. Mocht het anders zijn, Kristo!... Och! moest Leida bezweken zijn geweest, dit ware genoeg om mij van verdriet te doen sterven. »

« Gij moogt daaraan zoo niet denken; Mietje! de schuld van misdrijven uws vaders kan op u niet wegen. »

« Wel is het waar, Kristo! maar hij is toch mijn vader. Ik bid daaglijks voor hem. »

« Dit is het beste wat ge doen kunt; God zal er wel weten mede te handelen, tot 's mans welzijn en voor uwe voldoening. »

« Ik hoop het, Kristo! »

De sneeuw begon merkkelijk te verdunnen en de groote windzwepingen bleven weg. Een matige wind, die van

zuidwaarts blies, dreef nu de door elkander kruisende en als spelende vlokjes sneeuw vóór hun henen en maakte dat zij, met opene oogen, zonder tegen de winden te moeten worstelen, konden hunnen weg afkorten.

Als om eene andere wending aan hunne samenspraak te geven, welke Mietje bedroefde, zegde zij :

« Zie eens, Kristo! het weder is gestild; ook de wind heeft zich omgedraaid en jaagt nu de sneeuw ons vooruit. »

Hierop duwde ze den arm van Kristo tegen den haren.

« Ik heb het reeds bemerkt, Mietje! nu kunnen wij ten minsten onze oogen open houden. »

« Wie weet of ik niet zou onder weg gebleven zijn waret ge mij niet ter hulp gekomen, Kristo! ik durf het schier niet zeggen; maar gij moogt gelooven dat, na mijn betrouwen op God gesteld te hebben, ik als een voorgevoelen had van uw bijzijn. » en de jufvrouw liet zich bijna gansch aan den arm van haren geleider hangen.

« Onnoodig u te zeggen, Mietje! dat ik alles zou doen opdat u niets tegenspoedigs overkome; doch voelde ik eene innige voldoening van u te kunnen eene behulpzame hand leenen. Ik zou u gered hebben al moest ik het met mijn leven bekoopen. »

« Dank, Kristo! dank! ik zal u daarover altijd erkentelijk zijn. Indien ik eenigzins u of uw huisgezin kan voordeel doen, zal ik nooit ontbreken, zoowel bij nachte als bij dage. »

Een diepe zucht was het antwoord.

« Mij dunkt dat gij zucht, Kristo? » hernam Mietje.
« Geloofst ge aan mijne woorden niet, dan? »

Kristo zweeg.

« Maar wat is er, Kristo? spreek! » en zij duwde hard haren arm tegen den zijnen.

« Ik durf niet uiten wat ik denk, » was het antwoord, met eenen herhaalden zucht gepaard.

« Och spreek! ik bid u Kristo! »

« Ik ben bevreesd u te misnoegen, en zou nogtans geerne mijn hart openen. »

« Wat is er? spreek! »

Zij liet haren arm minder op dien van den jongeling wegen en vraagde :

« Hebt gij misschien eene andere uwe liefde toegezeid? »

Deze woorden hadden het uitwerksel als wentelden zij eenen steen van zijn hart en zuchtende zegde hij :

« Gansch het tegenstrijdige Mietje! »

Hij liet het hoofd sprakeloos op de borst zinken en zweeg.

« Zeg dan wat is er, Kristo? » hield de jufvrouw aan en hij voelde zich op nieuw en, nog harder dan te vooren, den arm drukken.

« Mits gij het zoo stellig verzoekt, » sprak hij « zal ik u eene verklaring doen waarvoor ik sinds lang de gelegenheid heb afgewacht... »

« En dan? spreek! »

« Mietje! verschoon mij over deze woorden! ik bemin u en zou u reeds mijne vriendin genoemd hebben; maar.... » Een diep gezucht, onderbrak zijne rede.

« Kristo, toch! » zegde zij « wat beteekenen dien : maar en dat gezucht? » en duwde met meerder kracht op den arm des jongelings.

« Het verschil van stand, gij rijk en ik een werkmans-

kind, laten mij de hoop niet koesteren eens mijne mischien gekkige inbeeldingen te zien verwezentlijken. »

« En dit is de oorzaak van uw gezucht? Zoo dan, gij durft denken dat geld en goed de leiddraad is waaraan uwe vriendin is vastgehecht? Kristo! gij kent me niet. Daaraan ben ik niet verkleefd. Ik acht de goede gevoelens van een rechtschapen hart en lach met het vergankelijk goed dezer wereld, waarachter dikwijls de grootste onheilen verborgen liggen. Ik weet te wel dat God den mensch niet op de aarde heeft geplaatst om aan hetzelfde gehecht te zijn, maar wel om er, volgens zijne beschikking, tot hoogere bestemming te leven. Neen! ik wensch noch goed noch geld, Kristo! maar bid daaglijks Onzen Heer, opdat hij me den staat zoude aanwijzen in welken ik zou mogen met heil en vrede mijne dagen overbrengen. om namaals ook te kunnen gelukkig zijn. »

« Gij deelt in mijne gevoelens, vriendin! » antwoordde Kristo, die hare hand aan zijne lippen bracht.

« Ik bid u, Kristo! Wil beter vertrouwen hebben; want zulks doet u ten onrechte lijden. Laat ons hopen in dengene die over alles beschikt. »

Daar zij de afspanning genaderd waren, ziende dat de sneeuw gedurig verminderde en de wind stiller wierd, zei Mietje :

« Vriend, Kristo! ik zou u iets willen verzoeken, dat gij, ik twijfel niet, mij zult toestaan? »

« Gij weet, vriendin! dat ik den minsten uwer wenschen inwillig. Spreek! wat begeert gij? »

« Zie! wij zijn de herberg : *de Linde*, nabij; aangezien het weder zeer gestild is en ik niet verre meer van huis afgewijderd ben, bid ik u, ten einde alle opspraak te vermijden, mij toe te laten alléén de afspanning voorbij

te stappen, en u eenigen afstand van mij verwijderd te zien blijven. »

« Met liefde ben ik bereid aan uwen wensch te voldoen. Zelfs zal ik uwe stappen niet volgen, opdat men geene achterdocht hebbe, maar dezen zijweg inslagen langs welken ik weet mijne woning te bereiken. »

« Zeer wel, Kristo! doch zie toe dat gij aan geene ramp komt! de sneeuw ligt dik. »

« Vrees niet, beminde! ik ken goed den weg; wil u geenszins over mij verontrusten; maar tracht dat gij zelve ongehinderd ten uwent havet! »

Op deze woorden nam hij de hand van Mietje, legde er eenen warmen zoen op, en wenschte :

« Vriendin! heil op uwe reis en den goeden nacht! »

« Insgelijks, Kristo! en dank voor uwe genegenheid! » riep Mietje.

Waarop, na eene wederzijdsche beleefde groetenis, beiden afscheid namen.

V.

« Nichte Flora! ik wilde u in de verte erkennen en daarom bleef ik hier wachten. »

« Ik ook, van ginder aan de Mandelbeek, aanzag u als mijne nichte Ida. »

« Met den wensch van een voorspoedig nieuwjaar, Flora! »

« Ik wensch u ook zooveel, Ida?... Wat schoon weder voor den eersten dag van 't jaar, he? »

« Wij beleven eenen zómerdag, ware het niet dat de velden met glinsterende sneeuw, in plaats van lachend groen en bloemen, overdekt zijn. De zon glanst schier gelijk in de maand mei. »

« Er ontbreken slechts bloemen, groen en vogelzang, om eenen volmaakten lentedag te hebben. »

« Hewel! hebt gij gedacht aan hetgeen waarover wij gister avond gesproken hebben? »

« Gij weet, als er geld te verdienen is, dat ik niet te kort zal blijven! »

« Hoe staan de zaken? »

« Luister! Zooals ik gezeid heb, hare meter is de u bekende weduwvrouw van ginder, over het bosch; waar het meisje, gewoonlijk alléén, nu en dan, naartoe komt, om een bezoek af te leggen. Volgens dat ik vernomen heb, zal het dochterken, nog dezen voormiddag, haar het nieuwjaar gaan wenschen en moet mijne woning voorbij stappen. »

« Zal zij alléén zijn, Flora? »

« Ik geloof het; doch, indien zij vergezeld ware, — hetgeen, zeer wel mogelijk is in dezen woeligen tijd — ik heb mijne voorzorgen genomen. »

« Hebt ge niet vergeten u het noodige, door mij aangewezen, te bezorgen? »

« Zekerlijk neen! zie! » en zij toonde een papieren zakje dat in de tesh van haar voorschoot stak.

« Gij hebt wel verstaan, Flora! hoe zij dat moet bereiden en gebruiken? »

« Zeer wel, Nichte Ida!.. Hier is ook de champagne-wijn; ik heb van den besten gevraagd. »

« Heb ik u genoeg geld medegegeven? »

« De prijs was zoo als ge mij gezeid hebt. »

« Goed! Tracht dat alles wel afloope; omtrent den middag zal ik komen zien. »

« U zal ik verwachten, Nichte! Ik hoop dat ge over mij zult te vreden zijn.

« Ik laat alles aan uwe goede zorg over en ga nu haastig huiswaarts. Wees verzekerd dat u eene schoone belooning zal ten deele vallen, als ge wel kunt gelukken. »

« Tot later, Nichte Ida! ik geloof dat het tijd wordt van henen te gaan; want, indien mijne oogen mij niet bedriegen, bemerk ik reeds iets in de verte dat aan mijne verwachting zal beantwoorden. »

« Zoo dan? »

« Ja. Nu Nichte Ida! ik ga; tot later! »

« Flora! goeden uitslag! »

En beide vrouwen namen afscheid. . . . .

« Drie gouden Lowieën! » sprak Flora tot zich zelve, al henengaande « daarvoor zou men allicht een sprongje op zijde maken. Wie weet wat mij later nog te beurt valle. »

Zij zag om en staarde in de verte.

« Ja, het is Wiesken, » hernam ze. « Zij is alléén. Sa! nu met spoed naar huis! »

Hierop versnelde ze hare stappen.

« Alles moet bereid zijn, al eer zij mijn huis nabij kome, » ging zij voort. « Het is waarlijk een schoon kind; Nichte Ida kon geen schooner uitkiezen. Die moeder zal wel veel verdriet hebben; maar dat gaat mij niet aan; ik, voor mij, heb het kind niet noodig; die hetzelfde in bezit nemen moeten het maar weten. Wen ik mijne goudstukken heb, wasch ik er, voor het overige, de handen van af. »

Nog eens draaide zij het hoofd om.

« Het stapt nog al snel toe; » hield zij aan, en, na ongeveer een twintigtal stappen verder te zijn vooruitgezet, kwam ze aan een klein in steen gebouwd huis, waarvan zij, bij middel eens sleutels, met éénen draai, de deur opende en oogenblikkelijk achter zich toesloot. Na van kleederen veranderd te hebben, schikte zij met haast alles wat, tot het bereiken haars doels, noodig was en stapte op haar gemak ter deur uit, om zich te gaan nederzetten op de bank der venster welke uitzicht gaf langs den weg, hare woning voorbij leidende. Met de armen over hare borst gekruist, liet zij den blik dwalen

in de tegenovergestelde richting dergene waar Wiesken kwam aangegaan; maar wierp, nu en dan, eenen zijdelingschen oogslag op het meisje.

Wanneer deze nabij genoeg was, riep Flora haar met gemaakte verwondering toe :

« Wiesken! zijt gij het dan? »

« Ja, Flora, » was het antwoord.

« Ik wist niet wie daar in de verte aankwam. Gij gaat waarschijnlijk om uwe meter het nieuwjaar te wenschen? »

« Ja, ik denk haar nu het zekerst te huis te vinden, Flora! »

« Neen, Wiesken! zij is uitgegaan en zal maar een uur later teruggekeerd zijn. Haar huis is gesloten. Zij heeft mij zenden vragen dit te willen overzeggen, mij verzoekende u hier te laten wachten, waar ze u zal komen afhalen. Kom in, Wiesken! het is warmer binnen dan buiten. »

Het meisje ging mede en zettede zich neder op eenen stoel, door de vrouw nevens den haard geplaatst, waar rijshout brandde.

Flora ging tot de schapraai, nam eene wafel, en, die aan het meisje behandelende :

« Zie! hier is uw nieuwjaar ook van mij, » sprak ze.

Wiesken aanvaardde die wafel met dank en at er zeer smakelijk van. Daarna schonk de vrouw, uit eene langhalzige flesch, een helder geelkleurig vocht in een glas, waar zij, met eenen lepel, suikerpoeder in omroerde, welk glas zij daarna het dochterken aanbood, zeggende :

« Drink nu dit glaasje uit! het is allerlekkerst. »

Het meisje bracht er de lippen aan, en, smakende dat

het zoet was, dronk zij het met achtereenvolgende zwelgskens uit.

« Niet waar, Wiesken! dat is goed? » vroegde Flora, het glas afnemende.

« Ik heb nog nooit iets zoo lekker gedronken, Flora! »

« Eet uwe wafel op, ik zal u dan nog eene geven, met nog een glas van hetzelfde zoet. »

Ondertusschen legde zij op het vuur eenen bussel koolzaadstrooi die dra kletterende en krakende in vollen gloed stond, wier lange en breede vlammen kronkelende, dansende en slingerende zich tot in de schoorsteenpijp opzweepten; hetwelk groote warmte voortbracht. Dan gaf zij het meisje een tweede glas met van den zelfden drank gevuld, dat op het oogenblik geledigd werd.

« Ziehier, Wiesken! nog eene wafel, smaakt u die? » vroegde zij.

« Dat ik er maar vele had, Flora! » antwoordde het kind, « ik zou er van sparen voor mijn zusterken. Moeder heeft ons nooit zoo iets gegeven. »

« Ik zal er dan eenige medegeven voor uw zusterken, » hervattede de vrouw en zij legde nog eenen bussel aan het vuur; terwijl het dochterken smakelijk zat te eten.

Eene derde maal wierd het glas gevuld.

« Wiesken! » zeide Flora, « ik moet naar achter iets gaan verrichten en zal straks terugkeeren. Warm u goed en, wanneer uwe wafel opgeëten is, moogt ge dit glaasje ook uitdrinken. »

« Wel, Flora! » sprak het meisje.

Nauwelijks was de vrouw langs de achterdeur verdwenen, welke zij na zich had toegetrokken, en achter

welke zij bleef staan, het oog, door eene spleet, aandachtig op het dochterken gericht houdende, of Wiesken greep het glas en dronk het zonder verwijlen uit; waarna zij gerust zat te warmen.

Weldra kwam een purpere blos des meisjes wangen kleuren, en, nu en dan, spalkte zij den mond wijd open waar een geeuw uit vloog.

« De wijn begint te werken, » zegde de vrouw, die achter de deur bleef afspieden. « Nog eenige stonden en zij zal inslapen. »

Daarna verdween zij langs de buitenachterdeur en, na eenige minuten wijds en zijds hare woning te hebben geloerd of ze niemand gewaar werd, keerde de vrouw zachtjes, op de punten harer voeten, tot de binnenachterdeur weder, in zich zelve sprekende :

« De wind zit wel, onze molen zal goed draaïen. »

Zij keek zeer aandachtig door de zelfde spleet der deur en zag dat het meisje haar hoofd op zijde liet hangen en reeds ingesluimerd was.

Met groote voorzichtigheid opende Flora de deur, trad, zonder het minste gerucht met de voeten te maken, tot bij het kind en boog haar hoofd tot tegen zijn aangezicht dat gansch blozend was geworden.

« Reeds begint zij te snorken; » hernam ze « nog eenige wijlen en zij zal vast ingeslapen zijn. »

Met den schuinschen blik op het meisje gericht, deed zij zeer traag en onhoorbaar eenen stap naar eene beneven-kamer; dan eenen tweeden stap.... eenen derden.... eenen vierden.... nog eenen.... dan eenen laatsten, waarmede ze de kamerdeur bereikte, welke zij wijd openzette :

In die kamer stond een groot houten bed, voorzien van nette kussens en lakens, behoorlijk tot rusten opgeschikt. De vrouw nam de wollen deken met het bovenste laken, plooid die hoeksgewijs open; schoof de gordijn, welke aan de kamervenster hing, dicht toe en keerde, even traag en onhoorbaar, op de punten harer voeten, tot bij het meisje weder, die reeds luid aan het ronken was.

« Zij slaapt vast, » dacht Flora in zich zelve; nam den eenen arm van het kind, hief dien op en bemerkte niet de minste beweging aan hem. Daarna nam zij den anderen arm en deed dien verscheide malen op en neder bewegen. Ziende dat Wiesken zich niet verroerde, nam de vrouw des dochterkens beenen vast, hief dezelve drie, vier keeren op, — ze telkens latende nederzinken, — zonder eenige beweging noch gevoelen aan het meisje gewaar te worden.

« Het heulsap toont reeds zijne uitwerking, » sprak zij. « Ik zal het wagen haar in 't bed te dragen. »

En zoo zachtjes mogelijk het kind van den stoel in hare armen nemende, droeg zij het dochterken, die gansch roerloos bleef, naar de slaapkamer; legde ze op het bed neder; haar daarna zorgvuldig dekkende met wollen deken en lakens. Dit gedaan zijnde, ging zij tot de schapraai, nam een klein fleschje, waaruit, bij middel eener pluim, zij eenige druppelen vocht in den geopen-den mond van het meisje leken liet; waarna zij stilkens de kamer uitging, de deur toetrok en zich wederom op de bank der voorvenster ging plaatsen, nu en dan de oogen richtende naar den kant, waar zij van hare Nichte Ida had afscheid genomen.

« Wat zal Nichte te vreden zijn! » hernam zij, en een

glimlach van innige voldoening zweefde over haar aangezicht.

« Ik wensch dat zij kwame; » ging ze voort « want ik weet niet of er heulsap genoeg is ingegeven om den slaap, gedurende vier-en-twintig uren, te doen aanhouden. »

In de verte iets ontwarende dat aan een vrouwspersoon geleek, trok zij eenen witkleurigen neusdoek uit de tesh haars voorschoots en zwaaide er verscheide malen mede in de hoogte. Het duurde slechts eenige oogenblikken, zij wierd beantwoord door het gezwaai van iets dat aan eenen witten doek geleek.

« Daar komt ze af, die zoogezeide tooverheks, » hield zij aan, en trad stillekens hare woning binnen. Zij plaatste zich nevens het bijna uitgedoofde vuur dat weldra met nieuwe brandstof was aangestoken en waarboven zij eenen ijzeren pot met water hing, in welken ze een stuk vleesch liet zinken.

Daarna ging zij andermaal, op de punten harer voeten, tot aan de deur der kamer, waar ze het meisje in gedragen had en wierp langhalzende eenen oogslag op het ingeslapen kind.

Op dit oogenblik werd de voordeur stilkens geopend en eene vrouw, van tamelijk lange gestalte, wier korte op het voorhoofd hangende grijze hairen en magere rimpelige wangen, eenen zestigjarigen ouderdom aanwezen, trad, zonder het minste gerucht te maken, de woning binnen. Hare bruine en halfverstorvene oogen schenen in hunne holtten, onder dikke grijskleurige wenkbrouwen, weggezonden; wijl de fijne lippen, van haren tandeloozen mond, waren samengetrokken.

« Hoe is het, Flora? » vroeg ze, met eene stem die nauwelijks door de huisvrouw kon gehoord worden.

« Kom eens hier, Nichte! » was het antwoord, « zie haar slapen! »

De tooverheks naderde zachtjes tot bij het bed en hield eenige wijlen den strakken blik op de ingesluimerde gevestigd.

« Wel gelukt! » sprak ze, wanneer beide vrouwen, de slaapkamer verlaten hebbende, nevens den haard waren nedergezeten.

« Nichte Flora! hoe hebt ge gehandeld! » ging zij voort.

« Juist zoo als ge mij aangeraden hebt, Nichte Ida! » En Flora verhaalde hoe zij het meisje in slaap gekregen had.

« Allerbest! » liet de tooverheks op het verhaal volgen. « Hebt ge nu al genoennaald? »

« Neen, Nichte Ida! aan eten heb ik, tot over eenige stonden, niet gedacht. Uwe aankomst deed mij denken dat gij misschien met mij het middagmaal zoudet genomen hebben. »

« Dank! ik heb geëten voor aleer naar hier te komen. »

« Hadde ik het geweten, ik zou geen vleesch te koken hebben gehangen; want, voor mij, ik heb geen etenslust. »

« Hoe! kunt ge leven zonder eten? »

« De angst, om stiptelijk, het mij opgelegde, uit te voeren, heeft mij den eetlust benomen. Ik was gedurig ongerust, hetgeen mij was voorgeschreven, niet wel bewerkt te hebben. »

« Gij moogt zeer rustig noemen. Zelfs, het is niet meer noodig nog aan het kind te denken; Wiesken zal,

vóór dat het morgen middag zij, niet meer wakker worden, welkdanige beweging men aan haar doen moge. Ik ken het uitwerksel des heulsaps. Dus, noenmaal op uw gemak en denk aan niets meer. »

Op deze woorden hoorden ze een gerucht als van iemand die op de voordeur krabde.

« Wat is dat daar? » vroegde Flora.

Dit zeggende, liet zich een gemeeuw hooren.

« Het is eene kat, » hernam zij verwonderd. « Wat komt dat beest aan mijne deur doen? Ik heb geene kat. »

Zij ging voorzichtig de deur openen.

« Ik zie niets, » hervattede zij, en ging vóór en achter hare woning zien waar die kat mocht geloopt zijn. Tot hare groote verbaasdheid wierd zij nergens een dier gewaar.

Intusschentijd trok de tooverheks een palmtakje uit de tesh haars voorschoots, plukte er zes blaártjes van en wierp dezelve in het vuur.

« Hoe komt het, Nichte Ida! » sprak Flora, weder binnen gekomen zijnde, « dat die kat hier kwam meeuwen; op mijne deur krabben en ik ze nergens ontwaar? »

« Waarschijnlijk is het dier door eenen hond vervolgd, waarom het gepoogd heeft hier binnen te geraken. Die kat heeft zich misschien in laagte of gracht verborgen. Eene kat kan snel loopen. »

« Ongetwijfeld moet het zoo zijn, anders zou ik die gezien hebben. »

Nauwelijks waren deze woorden geuit, of twee lichte slagen lieten zich op den plankenvloer des zolders hooren, gelijk aan de sprongen eener kat.

« Hoort gij het, Nichte Flora? zij is hierboven op den zolder. »

« Ja, Nichte Ida! ik wil die zien. »

Straks ging ze op den zolder; maar hoe nauwkeurig zij rondzochte, hetgeen ze niet ontwaarde, was de kat.

« Donders! wat mag dit beteekenen? » vraagde Flora aan zich zelve, half verschrikt. « Men heet Nichte Ida eene tooverheks, hetgeen ik, als spotnaam over hare leelijkheid, aannam; maar nu zou ik beginnen gelooven dat zij iets bijzonders kent en hier uitwerkt. Wel zal ik haar ervan niet spreken, doch mij tegen hare tooverij wapenen; want zij zou mij, in mijn eigen huis, kunnen eene poets spelen. »

Hierop bracht ze de rechte hand aan haar voorhoofd en maakte een kruisteecken.

« Dat ze nu zooveel spookt en toovert als zij kan, mij zal dit toch geen kwaad doen. »

Daarop kwam de huisvrouw stilkens naar beneden.

« Er is noch kat noch hond te zien, » zegde zij. « Nu, wat het zijn moge, ik zie naar niets meer om. »

« Het is misschien eene rat of wel het een of ander voorwerp dat nedergefallen is, » gaf de tooverheks, met halven glimlach, ten antwoord.

« Of het de duivel zelf ware, hij zal mij toch niet opeten; want daarvan spande zijn vel te straf en hij zou niet snel genoeg meer kunnen pikkelpooten om zielen te vangen, » lachte Flora. « Maar Nichte Ida! » ging zij voort « is het wel zeker dat Wiesken zal aanhoudend voortslapen? Wij zouden in onze verwachting kunnen bedrogen wezen. Zoo als ge weet, ik heb dezen namiddag nog een bezoek af te leggen; moest zij wakker worden, daaruit zouden, voor mij, zeer slechte gevolgen

kunnen voortspruiten. Bij voorbeeld : indien zij, door geschreeuw of anderzins, in onverwacht bijzijn eens voorbijgangers, hare ophouding liet gewaar worden. »

« Geen twijfel, Flora! dat zij, vóór morgen middag, niet ontwaken zal. Gij moogt gerust uw huis sluiten en tot den avond wandelen gaan; maar gij moet kwart vóór zes ure terug zijn; mits men, op slag van dit uur, het kind zal komen halen. »

« Hoe weet ge het? Vooraleer gij naar hier kwamet, was het u nog onbekend of ik in mijnen aanslag zou gelukt zijn. Zult gij het misschien laten weten dat men op dit uur komen moet? »

« Wel neen, Nichte Flora! Zulks weet men reeds. »

« Wat zegt ge? men weet dit? »

« Ja, en juist op gestelden tijd zal men binnen komen. »

« Of wel gij kent iets bijzonders, of wel Hellemoor steekt er onder; daar vat ik niets van. »

« Gij hebt het gekrab op de deur en het kat gemeew gehoord, niet waar? »

« Zeer duidelijk. »

« Hewel! die kat is gaan bekend maken dat men om zes ure hier moet zijn. »

« Niet alleen zou die kat, indien het wezentlijk eene geweest is, wel geoefend moeten zijn, maar ten minsten zou iemand haar moeten, op eene of andere wijze, bekend gemaakt hebben wat zij over te dragen heeft. Verre van aan dat dier iets gezeid of getoond te hebben, noch ik noch gij hebben het gezien. »

« Dit belet niet, Nichte Flora! dat het beest hier is te weten gekomen op welk uur het dochterken moet worden afgehaald. Ik weet reeds dat men met tweeën zal zijn om het meisje van hier weg te nemen. Vrees

niet dat men gedruis zal maken om binnen te komen! Neen, zonder licht aan te steken en vuur te maken, zult gij, in het donker, kunnen gewaar worden dat het zes ure zal slaan op uw uurwerk, en dan moet ge maar slechts de achterdeur uwer woning openen. Zelfs, gij moogt geen licht maken vooraleer de twee mannen zijn vertrokken en de deur achter hun gesloten zij. Weet dat er nu des nachts geene maanklaarte is en het, van vijf ure, reeds donker wordt. Die mannen zoeken de duisternis om, in dit geval, niet opgemerkt te worden. Het licht zou hen kunnen verraden. »

« Ik zal doen zoo als ge zegt, Nichte! maar ik begrijp niets van al wat gij daar uitgekraamd hebt. Katten, uren, horlogie, zessen en mannen zonder licht, daar heeft Lucifer verzekerd zijne klompen bij gezet. Nu, dat zijn mijne zaken niet, en, daar gij zegt dat ik gerust mijn huis mag verlaten, zal ik, dezen namiddag, mijn bezoek afleggen. Wilt ge wachten tot dat ik geëten heb, ik vergezel u. »

« Nichte Flora! ik mag niet; want, in een huis, ongeveer tien minuten verder, is iemand die mij reeds verlangt te spreken. Indien gij tijd vindt, waanneer uw bezoek is afgelegd, kom eens ten mijnent; wij zullen een tasje goeden opschenken. »

De hekse stond van haren stoel op en ging tot de voordeur.

« Wel mogelijk dat ge mij ziet, Nichte Ida! maar ik zal moeten snel aanzetten. »

« Hewel! tot later! niet waar? »

« Ik denk van ja. »

Zeer stillekens trok Ida de deur toe en stapte met rase schreden henen.

Zekeren tijd na het vertrek des tooverheks, had Flora haar huis nauwkeurig gesloten en zich ook op reis begeven. . . . .

Omtrent vijf ure des avonds was het kuildonker. Het luchtgewelf geleek aan een zwart behangsel; niet ééne star was zichtbaar.

Een uur na dat de aarde zich met ondoordringbare duisternissen had omhuld, kwam Flora terug tot hare woning, waarvan zij, zonder gedruis, de deur opende en achter zich toesloot. Eerstmaal ging ze, al tastende, tot de slaapkamer, waar het meisje lag, wier slaap, bij het hooren, allervastst scheen. Dan ging ze tot den haard om te zien of er nog vuur onder de asch lag te smeulen.

Zij was nog niet nedergebogen of, met eenen, ziet zij, vóór hare voeten, in den haard, zes blauwe lichtjes verschijnen, die eenen geur van palmhout gaven. Vol schrik sprong ze achteruit en was, gedurende eenige oogenblikken, als bedwelmd; doch weldra kwam haar te binnen wat de hekse had gezeid. Niettemin bleef zij van vrees bevangen en ging waggelbeenende tot de achterdeur, welke zij, met bevende handen, opende; terwijl de keling van het slaggewicht haars uurwerks, met een oorschravend gekneuter, langzaam van hare raderkens liep, en zes doffe toonen eener geborstene bel het gestelde uur aanduiden.

Ter zelfder tijd liet zich een getrappel als van mannenstappen aan de achterdeur hooren. Flora deinsde, met vrees, achteruit tot aan den haard, waar zij, tot hare nog grootere verbaasd- en benauwdheid, zag : dat de zes lichtjes zich samengevoegd hadden en eene heldere klaarte gaven.

Twee lange manspersonen, ieder in eenen grooten mantel gewonden, waarvan de kap het hoofd gansch bedekte, ter uitzondering van het aangezicht dat geheel met baard begroeid was, kwamen binnen. Zij spraken niet; maar, op een teeken dat Flora met de hand naar de slaapkamer deed, zoo als de heks haar had wijs gemaakt, gingen zij tot het bed, namen Wiesken zachtjes op, die vast voortsloep, en verdwenen er mede in de duisternis.

Op het oogenblik dat deze mannen buiten de achterdeur waren, doofde het licht in den haard eensklaps uit. De vrouw was zoodanig verschrikt en bevreesd, dat zij beefde in al hare lidmaten, en, in het eerste, geneigd was haar huis te ontvluchten. Rond tastende, met het zweet op het aangezicht, drentelde zij tot de kamer, waar men het kind uitgehaald had; sloot de deur langs binnen en wierp zich, gansch aangekleed, op het bed, tot over het hoofd onder deken en lakens kruipende.

VI.

Het moest middernacht zijn; want, van uit de diepe verte, kwamen twaalf schier onhoorbare kloktoonen, door een stil maar koud Oosterwindeken aangejaagd, het oor treffen. Aan de Westerkim kon men nog slechts een gedeelte der wegzinkende maan ontwaren, die, gelijkende aan eene zilveren sikkels, weldra gansch verdwenen was. Het hemelgewelf praalde in vollen luister, door het schitterend gefonkel zijner millioenen lichten, waarvan men er nu langs hier zag verspringen, dan langs daar, als spelende vuurballekens, elkander voorbij snellen, eenen vurigen staart na zich latende. Eene liefelijke stilte hing over de natuur, slechts onderbroken door het verre afgewijderd geblaf eens honds, het prevelen van een verdroogde blad hetwelk nog hier en daar tusschen het naakte hout was blijven hangen en het gekabbel der golfjes van de Mandelbeek, waarover, Oostwaarts, eene kleine boot voortdreef, door de werking van twee korte roeispaden, zachtjes bestierd van iemand die met eenen mantel gansch overdekt was.

Hadde men kunnen zien onder dit overdeksel, het oog zou er een mannelijk aangezicht aangetroffen hebben dat met de frischheid der jeugd bloosde : twee purperroode wangen, fijne lippen onder kleine rosse knevels en gekrulde blonde haarlukken, die, van uit eene wollen muts, op den hals nederhingen; daarbij twee donkerblauwe oogen, half open, waaruit, nu en dan, een parelende traan nederviel, terwijl, van tijd-tot tijd, een hartscheurende zucht over de lippen vloog.

« Ach! ware zij toch niet verdronken! » mompelde degene, onder den mantel verborgen. « Reeds acht dagen zoeken en nog geen spoor ontdekken! Hoe deert het mij van mijne goede ouders die noch dag noch nacht meer rusten kunnen en anders niet doen dan bidden, zuchten en weenen!... Mocht ze nog in leven zijn! maar!... Heer! wees haar toch genadig!... Misschien is zij naar een verre vreemd land vervoerd en als slavin verkocht, om niet dan aan mishandelingen blootgesteld te worden!... In dit geval wat moet gij, lieve zuster, lijden!... Mij dunkt ik hoor uw hartverscheurend smeeken om verlossing!... Doch vruchteloos!... »

Zijne handen vielen machteloos neder en hij zat zonder bewegen, stilzwijgend met het hoofd op de borst gebogen; wyl het vaarttuig zachtjes voortdreef, allengskens vertragende, tot dat hetzelfde eindelijk stilhield. Hierdoor werd hij uit zijne gedachten gewekt.

« Tranen en zuchten kunnen hier niet helpen, » sprak hij en sloeg de handen wederom aan de roeispaden, het bootje zoo zacht mogelijk voortstuwende. Hij liet den blik rond zich henen dwalen om te zien of niemand hem bemerkte. Langen tijd bleef hij sprakeloos vooruitvaren,

van stond tot stond eenen benepen zucht loozende. Eindelijk hernam hij :

« Hemel toch ! ontferm u onzer allen ! Gedoog dat ik mijn zusterken nog in leven ontdekken moge ! Gij weet hoezeer hare verdwijning mijne geliefde ouders grieft ! »

Op deze woorden vielen warme tranen op zijne handen, en hij zweeg eenige oogenblikken. Daarna ging hij voort :

« Wil ook Uwe hulp verleenen, opdat Mietje kunnen klauw ontkomen die haar dreigt te verscheuren. Mijn God ! Gij die het goedaardig, zuiver en rechtschapen hart dier maagd kent en de geheimen der kwaden doorgrondt, wil, ik bid u, hunne boosaardige inzichten verijdelen ! »

Een innig gebed volgde op deze woorden, waarna hij met verontwaardiging aanhield :

« Ontaarde vader ! die zoo onmeêdoogend uw kind tracht in het ongeluk te dompelen ! Gedoemde geldzucht ! die den mensch tot zulke gruwelen aandrijft ! Die eerlijke die goedaardige dochter zou, voor geld, het slachtoffer moeten worden van eenen Godverachtenden mensch, van een wangedrocht, eenen wulpsaard en zielemoorder !... Heer ! ik voel het, neen, Gij zult dit niet toelaten ; want het is door uwe beschikking dat Mietje het rampzalig geschrift heeft in handen gekregen waarin zij die afschuwelijke en duivelsche verbintenis, welke haar vader heeft voorbereid, is te weten gekomen. Ja, Gij zult haar behoeden ! »

Den moed in zich voelende herleven, vaagde hij met eenen doek de tranen af die nog op zijne wangen hingen ; ontmaakte zich gedeeltelijk van zijnen mantel en blikte zeer opmerkende rond zich henen.

Hij moest erkend hebben dat het vaartuig ter bestemde plaats genaderd was; want hij bracht twee vingers aan den mond en liet een kort en zacht gefluit hooren dat, bij tusschenpoozen, tot driemaal werd herhaald.

Korts daarop zag hij, door een venster, omtrent zes meters hoogte boven den grond, in den gevel van een nabijstaande huis, een lichtje verschijnen dat aanstonds weder uitgedoofd was. De vaarder wierp zijnen mantel af, bracht het vaartuig zeer stilkens tot recht over de plaats waar hij de klaarte had gezien, legde hetzelfde met iets vast en verdween, met groote haast, achter het gebouw. Weldra kwam hij terug met eene ladder welke hij tegen den gevel plaatste en, ziende dat het venster geopend was, waarin hij iemand bemerkte, zegde hij zacht doch hoorbaar genoeg :

« Zijt gij het? »

« Ja! » was het antwoord « neem eerstmaal deze pakken af! en spoed! hij slaapt. »

Met de grootste stilte waren de afgegevene voorwerpen in de boot gebracht; terwijl iemand langs de ladder afdaalde en haastig in het vaartuig plaats nam. De bootsman droeg de ladder waar hij ze had gevonden, kwam dan zoo snel mogelijk terug en zettede zich zoo naarstig aan het roeien dat, begunstigd door den opkomenden dikken mist, de verlatene woning weldra uit het gezicht verdwenen was. De nieuwaangekomene dekte zich met den mantel, door den roeier aangeboden, en beiden vaarden langen tijd in de grootste stilzwijgendheid, nu en dan om zich kijkende en aandachtig luisterende, henen.

Ten einde fluisterde de bootsman in het oor van die achter hem zat :

« Niemand heeft ons gezien noch gehoord. »

« Dank! » was het antwoord « maar spoed u zooveel mogelijk, want ik ben bevreesd achtervolgd te worden. »

« Wees niet bang; in 't kort zult ge in veiligheid zijn. »

De bootsman roeide met al zijne macht en wendde onophoudend de oogen van den eenen naar den anderen oever der beek of hij niemand gewaar wierd.

Omtrent eene boogscheut vóór zich werden zij eensklaps een licht gewaar en zagen, bij de klaarte, als eene wemeling van menschengedaanten.

« Wat is dat? » vraagde de roeier, verbaasd.

« Och! wij zijn verraden! » sprak de andere « ik zie volk!... »

Op dit gezegde hoorden zij in de nabijheid, langs den oever al den kant waar het licht zich vertoonde, het gerucht als van eenen hond die een ander dier, in volle vlucht achtervolgde.

« Wij zijn ontdekt! och! wij zijn ontdekt! »

« Stil! stil! » fluisterde de roeier « leg u plat en omwind u met mijnen mantel; ik zal het vaartuig zeer zachtjes naar den overkant brengen tot onder die donkere dichte tronken; mij achter dezelve verbergen, en de boot, bij middel eener koord, tegen den oever gesloten houden; zoo zal men ons niet kunnen gewaar worden. »

Zoo gezeid zoo gedaan. Dra was de bootsman uit het vaartuig en hield zich, van angst en benauwdheid bevende, achter de tronken stil.

Op de knieën gezeten, hield hij met de linkere hand de koorde vast, wyl hij met de rechter een zakvuurroer vóór zich had, en, met het innig gebed : « God! wil ons

behulpzaam zijn! » zich tot het worstelen ter dood toe bereid hield.

De andere, meer dood dan levende, sidderde van benauwdheid. Hun angst en vrees vermeerderde naar mate zich de naderende stappen lieten hooren als van gewapende mannen, die van acht tot tien in getal schenen te zijn. Beider schrik was ten hoogsten, wanneer zij aan den overkant, recht over hun, de nachtangers hoorden stil houden, en, bij het uitbraken van vloeken en Godslasteringen, hoorden zeggen :

« Wij zullen alles verbranden en vermoorden wat ons in den weg staat en tegenstreeft. Leve de Republiek! Weg met de dweepers en dvinglanden!... Dezen nacht moeten wij nog, met het vuur eener brandende kerk of hoeve, den god der vrijheid hulde bewijzen. »

Dit hoorende, was de bootsman zoodanig bevreesd, dat het vuurroer zijne hand ontviel en hij in bezwijming zou gevallen zijn, ware er niet iemand die zegde :

« Mannen! vooruit! en de *Marseillaise* gezongen! »

Waarop men een fransch lied aanhief en, op maatgevenden stap, henen ging.

Naargelang de stappen zich verwijderden, voelde de roeier angst en vrees verdwijnen en, wen hij het gevaar voorbij geloofde te zijn, sprong hij in het vaarttuig en roeide zoo snel hij kon, zeggende :

« Sta op! zij zijn reeds verre weg. »

« Och! wat ben ik blijde u nog te hooren! Ik dacht dat gij gevluht waart. Hemel! wat heb ik geleden! Het zweet leekt langs mijn lichaam. Spoed! ik bid u! maak dat wij weldra ter bestemde plaats aankomen of ik zal van schrik bezwijken. »

« Stil! » was het antwoord. Laat ons God met een

innig gebed bedanken, dat wij zoo gemakkelijk ontsnapt zijn. In weinige stonden komen wij ter gewenschte plaats. » De roeispaden doorkliefd en met snelheid de kabbelende wateren der Mandelbeek, zonder dat een woord onder hun nog gewisseld wierd.

Na zekeren tijd stilzwijgend varen, hoorde men het doffe geblaf van eenen hond.

« Wij zijn nabij, » sprak de roeier. « Ik hoor reeds Nestor. »

« Och! die hond! » zuchtte de andere.

« Wees niet bevreesd! » hernam de bootsman, en piepte naar het dier.

Alsof het beest hem had verstaan, hield het geblaf eensklaps op en was door een aanhoudend en zacht gejank vervangen.

Terzelfder tijd hoorde men zachtjes eene deur ontgrendelen.

« Wij zijn er, » zegde de roeier, die zijne boot af-dreef naar den kant waar het grendelgeluid zich liet hooren.

Nauwelijks was hij op den oever gestapt, of Nestor kwam kwispelstaartend op hem gesprongen, jankte en krabde streelend met zijne pooten; maar de bootsman was zoodanig beangstigd en haastig, dat hij op den hond geene acht gaf en zoo snel mogelijk met de pakken naar de ontgrendelde deur liep, waar de andere, die ook uit het vaartuig was gesprongen, benevens Nestor, hem volgde. Eene korte, schier oogenblikkelijke, woordenwisseling had er plaats, waarna de roeier, goeden nacht gewenscht hebbende, de deur achter zich deed sluiten, en alléén naar de beek terugstapte. Hij wierp zijnen

mantel op de schouders, maakte de boot los en vaarde met versnelde roeislagen naar de plaats toe waar hij het vaartuig genomen had.

« God dank! » sprak hij, « wil er verders uw wakend oog op houden!... Hier adem ik vrijer; mijn hart is van een drukkend gewicht ontlast. Nu ben ik voor benden niet meer beducht; mits ik gemakkelijk zou weten die te ontgaan. Eens de boot ter plaats, zal ik weldra langs eenzame en veilige wegen te huis geraken. »

Zekeren tijd doorkloof de boot met buitengewone snelheid het Mandelwater, doch langzaam verminderde de vlugheid, en de roeispaden bleven nu en dan als zonder beweging. Geen wonder! de schijnbare opgeruimdheid had plaats gemaakt voor zwaarmoedige gedachten die hem ontmoedigden en het hoofd op de borst deden nederzinken.

« Wat zal ik mijne ouders nog eens nieuwe droefheid moeten aandoen met de treurige tijding te brengen dat ik nergens mijne zuster heb kunnen ontdekken!... Wat gedaan?... Weggebleven! Och neen! zij zouden over mij ongerust zijn en kunnen denken dat ik ook verongelukt ben!... »

Hij zweeg en bleef langen tijd diep in gedachten bezig. De boot was intusschentijd, zonder dat hij het gewaar werd, door de natuurlijke beweging des waters, tot bij den oever gedreven en hield eindelijk stil.

« O Heer! » zuchtte de vaarder, « ik beveel mij aan de hand uwer Voorzienigheid. ! »

Met verwondering bemerkte hij, bij het uitspreken dezer woorden, dat, tot zijne voldoening, het vaartuig ter plaats was gehaald van waar hij hetzelfde had medegenomen.

In korten tijd lag hetzelfde vastgemaakt, waarna hij, zich in zijnen mantel gewikkeld hebbende, met rasse schreden henen stapte en weldra in de duisternis verdwenen was. . . . .

In een huis, dat gansch alléén langs eene breede baan stond, en aan wiens voorgevel, indien het niet stikdonker ware geweest, men hoefstal en ketens zou bemerkt hebben, scheen, op dit oogenblik, alles in rust; want nergens kon men het minste licht gewaar worden. Nogtans, hadde een aandachtig oor zich tegen de houten deuren gelegd, welke den hoefstal langs binnen toesloten, het zou gehoord hebben dat men daar binnen moest wakker zijn, mits er, bij wijlen, de stilte werd onderbroken door eenige doffe slagen eens ijzeren hammers en het geklingel als van eene op den grond vallende smidstang.

Inderdaad, bij het licht eener kleine koperen bollantaarne, was een donkervellig man, wiens aangezicht schier gansch onder zwarte bakkebaarden verborgen lag, bezig met een ijzer te nagelen aan den paardevoot dien een tweede en baardeloze persoon in de linkere hand hield, terwijl hij, met de rechtere, het dier bij den toom vasthad. Deze laatste scheen een man te zijn van omtrent de veertig jaar. Hij had groote bruine oogen onder kleine zwarte wenkbrauwen en een rond aangezicht waarop deftigheid en goedaardigheid als te lezen stonden. Behalve de tamelijk lange gestalte, was hij kloek van lichaamsbouw en had armen en beenen die aan een reuzenbeeld deden denken. Zijn hoofd was gedekt met eene zwartfluweelen klak, waarvan, aan beide zijden, een slach van vleugel, uit dezelfde stof

gemaakt, zijne ooren bedekten en, door lederen riemen, bij middel eener gesp, onder de kin waren samengehecht. Een grijze mantel hing over zijne schouders en daalde, in breede plooiën neder tot aan de knieën, die verborgen waren onder groote laarzen welke, aan de hielen, met stalen sporen waren bezet.

« Smid ! » sprak hij tot dengene die aan het hoefijzer bezig was « ik bid u, zie wel toe dat mijn paard niet misnageld zij; want zulks zou mij kunnen onaangenaamheden veroorzaken; het dier zal dezen nacht grooten weg af te leggen hebben. »

« Wees niet ongerust, Jordaan ! » was het antwoord « uw paard zal niet de minste verhindering gevoelen. Daarbij, moest het zelfs honderd uren weg maken, niet één zijner ijzers zal begeven. »

« Dan is het wel. Uit voorzichtigheid, wil, nadat gij geëindigd hebt, nauwkeurig al zijne ijzers onderzoeken; opdat ik gerust, in volle vaart, moge henen rennen. »

« Zooals gij het begeert, Jordaan !... Maar, gelijk ik reeds gezegd heb, het dunkt mij zeer onvoorzichtig van, in zulken gevaarlijken tijd, u alléén des nachts op reis te begeven, en dit voor het aankopen van een paard, schijnt het ? »

« Ja, smid ! Mijn meester die, gelijk ge weet, in Frankrijk, op een kasteel woont, moet een zuiver engelsch paard hebben. Ik weet een te koop dat hem, ik twijfel niet, zeer bevallen zal, en vind mij verplicht er aanstonds kennis van te gaan geven; opdat hij komen zien. Wij hebben slechts vier dagen tijd om den koop toe te slagen, zoo niet zal het beest aan anderen verkocht worden. »

Terwijl Jordaan deze woorden uitsprak, zweefde een

lichte glimlach op zijn gelaat, waaruit een doorgrondend mensch iets bijzonders zou opgevat hebben. De smid nam deze gezegdens als waarheid aan en hernam :

« Zijt ge niet bevreesd van aangerand te worden? »

« Neen, vriend! ik heb eenen veiligen weg gekozen, langs welken, denk ik, mij niemand aan zal tasten. Mijne voorzorgen zijn genomen en ik ben goed onder-richt van hetgeen mij te doen staat, in geval van aanvatting door eenigen der bende. »

« Gij hebt u toch wel van wapens voorzien, daar twijfel ik niet aan. »

« Ik verzeker u, smid! dat men bij mij zijnen kaas niet ongepeperd opslikken zou, » hervattede de jongeling, den toom zijns paards loslatende, en hief zijnen mantel op, waaronder hij eenen gordel toonde die over den rechteren schouder lag, waarin verscheidene wapens glinsterden. « Doch, » — ging hij voort — « ik denk wel dat het niet noodig zal zijn mij daarvan te bedienen. »

« Niettemin, Jordaan! wees voorzichtig; ik zelf ben benauwd in uwe plaats. Er gebeuren dagelijks zulke gruwelijke wandaden. »

« Het is te hopen dat wij weldra van dat boos volk zullen verlost worden, en.... »

Alsof hij vreesde iets te veel gezegd te hebben, hernam hij :

« Wij zijn nog gelukkig dat er niet meerder soldaten en baanstroopers in onze streek zwerven. Met toegevend te zijn kan men nog aan groote baldadigheden ontsnappen. Zij, die langs hier omloopen, schijnen het meest uit te zijn op slemperij en dronkenschap; maar, nader de grenzen toe, hoort men van afgrijpselijke beestigheden en zelfs van brandstichtingen en moorden. »

« Het ergste van alles is, dat niemand van de tucht-beambten, de misdrijven durft straffen of aanklagen; zoo worden die schurken stouter en boosaardiger! Zie! zoo als het gebeurd is bij Konrad den vellenkooper. »

Op deze woorden keek de smid rond, als vreesde hij door iemand te zijn gehoord; dan hield hij zeer stilkens aan :

« Gij hebt toch wel dit voorval vernomen, niet waar? »

« Ik ken er iets doch zeer weinig van, » gaf Jordaan, met eene geveinsde nieuwsgierigheid ten antwoord, en vroegde :

« Kent gij gansch de gebeurtenis, smid? »

« Gelukkig, Jordaan! dat ik en een andere dien ik, voor het oogenblik, niet noemen zal, daar nabij kwamen, zoo niet, wij zouden waarschijnlijk groote schelmdaden te betreuren hebben. »

« Hoe! ge zijt ooggetuige geweest? Verhaal mij wat daar gebeurd is, smid! ik ben zeer nieuwsgierig. » Zegde Jordaan dringend en scheen zeer veel belang aan deze tijding te hechten.

« Ik zal u in het kort dit gebeurde vertellen, Jordaan! maar gij moet me, onder eed, verzekeren van nooit mijnen naam te laten kennen, — aan wien het ook wezen moge, — alear ik u daarvoor bemachtigd hebbe. »

« Is het niet genoeg, als oude kennis en vriend, u dit op mijn eerlijk woord te beloven? »

« Verschoon, Jordaan! ja dat is voldoende. Het was slechts hetgeen ik zeggen wilde. »

« Hewel! ik geef u het woord van eenen eerlijken man, dat nooit iemand, zonder uwe toelating, door mij zal weten uit wiens mond ik het gebeurde heb vernomen. »

« Luister, Jordaan! Ik en mijn gezelschap, terugkeerende

van eene boomenverkoop, hoorden bij Konrad, onder een verschrikkelijk gevloek, het hartverscheurend geschrei en geweën van vrouwenstemmen die om hulp riepen. Eenige stonden luisterden wij alles af en beraadslaagden of we het wel wagen zouden binnen te loopen, ten einde te zien wat er omging. Wij waren reeds overtuigd dat men daar met gewapende lieden te doen had en daarom aarzelden wij, zekeren tijd, ons derwaarts te begeven. Eindelijk, door het groot gejammer geraakt, besloten wij van, kostte wat kostte, zelfs op gevaar van ons leven, hulp te bieden waar het mocht noodig zijn. »

« Met haast stormden wij de woning van Konrad binnen. Daar zagen wij hem bebloed ten gronde liggen, en hoorden zijne vrouw, weenende vóór een Mariabeeld geknield, om hulp roepen; terwijl twee gewapende mannen, ieder met eene dochter, langs eenen kant der kamer hevig aan het worstelen waren. »

« Op dit gezicht, van gramschap als uitzinnig, sprongen wij op elk eenen, rukten dezelve van de dochters en stelden die woestaards in de onmogelijkheid zich van hunne wapens te bedienen. Onze gramschap veranderde in razernij en, hoewel wij met twee forsche mannen te kampen hadden, hielden wij dezelve — met hen omgevallen zijnde — als aan den grond vastgenageld. Wij bevalen de deuren te sluiten; hetgeen de vrouw, van hare plaats opgesprongen zijnde, deed. Dan geboden wij aan de dochters de wapens af te nemen en ons koorden aan te brengen. In weinige oogenblikken, met behulp der moeder en dochters, lagen beide mannen, eenen doek op den mond gewonden, om hen het

schreeuwen te beletten, en aan handen en voeten hard geboeid, in eenen afgezonderden diepen kelder. »

« Intusschentijd was Konrad die, schoon zeer bebloed, toch maar eene lichte kneuzing aan het hoofd had bekomen, na eenige zorgen, als gansch hersteld. »

« En wat is dan van die mannen geworden? Spoed u, smid! » vroegde Jordaan.

« Onze eerste zorgen waren, nadat de schrik en ontsteltenis dier goede menschen was gestild, de afgenomene wapens te verbergen, opdat niets zoude ontdekt worden. Daarna werd beraadslaagd wat er met die twee mannen te doen stond. De eene wilde dat men ze des anderdaags losliete; de andere zegde : « Laten wij die los, zij zullen het aan hunne makkers bekend maken, en dan zijn nog grootere onheilen te wachten. Men zal misschien het huis in brand zetten. » Een derde raadde aan hen van kant te maken; eenen diepen put te delven en ze, afgemaakt, daarin te begraven; opdat alles zoude verholten blijven. »

« Ten einde zegde mijn maat, die dit voorstel gedaan had : « Laten wij het strooi trekken wat ons te « doen staat, en die het kortste strooi heeft, moet den « eersten doodklop geven. Ik wenschte dat het lot op « mij viele. » Zoo gezeid zoo gedaan. Eene der dochters, die onverbiddelijk was, bereidde met bevende handen de trekstrooikens, en, op het oogenblik dat ze dezelve aan mijnen maat toereikte, schoot een gedacht mij te binnen : « Iets anders! » sprak ik. « Laat die mannen « in den kelder, ik zal morgen, zonder aan iemand iets « te gewagen — u dezelfde stilzwijgendheid verzoekende « — mij tot het hoofd der policie begeven en hem alles « mededeelen. Dit is een zeer voorzichtig mensch die

« zal behoorlijke middelen vinden om u, zonder te moe-
« ten vreezen voor een toekomend gevaar, van die mannen
« te ontslagen, en deze de noodige straf hunner balda-
« digheden te doen ondergaan. » Met algemeene stem-
men wierd mijn voorstel aanvaard, en, na alle noodig
geachte voorzorgen genomen en het huis van Konrad
gerust gesteld te hebben, verlieten ik en mijn maat de
woning. »

« Ik wachtte niet tot dat de dag was aangebroken ;
maar nauwelijks was mijn gezel van mij afgescheiden,
of ik begaf mij naar de woning van den politie-hoofd-
man — die, op mijn verzoek, uit zijn bed kwam, — en
gaf hem breedvoerig van alles kennis ; waarop hij, mij
over de bewezene hulp dankende, beloofde zich des
anderdaags met deze zaak bezig te houden. »

« Inderdaad, hij heeft zich allerbest van zijnen plicht
gekwteten. In de grootste stilte is hij met de noodige
mannen ter plaats gegaan. Na onderzoek heeft hij be-
vonden dat die booswichten twee vluchtelingen zijn
dezer streek, die, voor verscheidene dieften en zelfs
pogingen tot moord, veroordeeld, naar Frankrijk waren
gevlucht. Beiden zijn in het geheim opgesloten en zullen
aan de waakzaamheid der politie onderworpen blijven. »

« Smid! mijn vriend! gij hebt wijselijk gehandeld.
Zonder dat er doodslagen te betreuren zijn, zullen die
schurken toch geene wraak kunnen nemen over hunne
welverdiende kastijding, bij Konrad ontvangen. »

« Ik heb groote pogingen moeten doen om mijnen
gezel en eene der dochters, tot bedaren te brengen en
hun te doen afzien van het slecht voornemen om die
twee booswichten ter dood te brengen. »

« Gij hebt zeer loffelijk te werk gegaan. Die handel-

wijze zal u later, wanneer alle gevaar geweken is, ter eere strekken van het openbaar. »

Gedurende het verhaal, door den smid gedaan, had deze, schoon nu en dan onderbroken, zijn werk voortgezet, en, vooraleer Jordaan met de gebeurtenis bekend was, bleef er niets meer aan het paard te verrichten. De smid geeindigd hebbende te vertellen, overzag nog eens nauwkeurig al de voeten van het dier.

« Jordaan! ik zal u later mijnen onverschrokken gezel laten kennen, » hernam hij. « Zie daar nu uw paard allerbest beslagen! het kan met die ijzers tien dagen lang loopen, zonder dat er iets aan ontbreke. »

« Dank, vriend! Nu zal ik onmiddelijk vertrekken; maar mij blijft u nog iets te vragen. »

« Spreek, Jordaan! laat hooren! »

« Ik bid u van te willen helpen, gedurende mijne afwezigheid bijzonderlijk, een waakzaam oog op mijne hoeve houden. Wel heb ik mannen doen waken, maar men kan niet te voorzichtig zijn; uw verhaal heeft mij het gedacht doen opvatten, u dit te verzoeken. »

« Ik wil wel, Jordaan! Weet men van mijne medewaakzaamheid? »

« Neen; spreek ook over mij niet en gedraag u alsof ge van mijne afwezigheid niets wistet. »

« Verstaan, vriend! ge moogt op mij rekenen. »

« Ik zal nu te geruster reizen. »

« Wanneer denkt gij terug te zijn? »

« Zulks kan ik niet zeggen. »

« Hewel! ik zal doen zooals het voor mij zelven ware. »

« Heb dank, vriend! heb dank! » en den smid bij de

hand vattende, sprak hij : « Nu ga ik henen, wil mij uitlaten! »

Vooraleer te openen, ging de smid stillekens langs de huisdeur zien of hij buiten nergens iemand zou gewaar worden. Welhaast kwam hij terug en zegde :

« Alles is in rust; ik zie niemand, noch vóóren noch achter het huis. »

Op deze woorden verborg hij de lantaarn en deed, zonder gerucht te maken, eene der hoefstaldeuren open.

In eenen oogslag zat Jordaan te paard, schikte met haast zijnen mantel en, na gegroet te hebben, rende hij in volle vlucht door de duisternis henen.

Nog eenige stonden bleef de smid luisteren, en, de stappen van het paard in de verte niet meer hoorende, trad hij de smis weder binnen, de deur achter zich sluitende.

VII.

Reeds begon de bleeke morgenschemering den dikken mist te doorbreken, die in den dampkring zweefde, en nog scheen alles in rust omtrent de woning van Rietkant. Niets kon men er gewaar worden dan een traag, een-toonig en dof geklop als van eenen dorschvlegel, dat uit een met strooi gedekt gebouw kwam (hetwelk zuidwaarts, op ongeveer een vijftigtal stappen van zijne hoeve stond afgewijderd).

Nogtans, in een kamerken des verblijfs van den Mandeljode, was een klein houtvuur, wiens dansende vlammekeus er eene halve klaarte verspreidden. Men zou gezegd hebben dat geen levend wezen daar te vinden was; mits men niets anders bemerken kon dan eene zwarte en onbeduidende schim die, in eenen hoek van het vertrek, bij elke beweging des vuurs, langs den muur op en neder ging. Het was er ook zeer stil. Slechts een licht krakend geknetter van het gloeiend verkoolde hout en het zacht zwepend gewaai der vlammen, kwamen, bij wijlen, de diepe stilte onderbreken.

Evenwel, tusschen den wand en het schaduwmakende

voorwerp, moest er licht zijn; want met opmerkzaam den blik naar omhoog geslagen te houden, kon men, op het wit gekalkschilderde gewelf, eene bleek-geelkleurige klaarte onderscheiden, die nu en dan scheen henen en weder te wemelen, hetgeen aan de aanwezigheid van iemand denken deed. Het duurde niet lang of dat zwarte voorwerp nam de gedaante aan eener menscheschim en bewoog zich een weinig ter linkerzijde. Dan vertoonde zich, aan het oog, de hoek van eenen lessenaar, bedekt met eenige muntstukken, waaraan het zwakke licht, der brandende lampe-wiek, eenen goudkleurigen glans gaf. Weldra kwam eene hand te voorschijn, die met den eersten vinger herhaalde malen, op ieder muntstuk drukte en dan wederom verdween.

Eindelijk wierd de stilte onderbroken door eene stem die zich liet hooren, zeggende :

« Nog twintig gouden Lowieën! zuivere winst!... Ha! zoo vul ik allengs mijne buurs; aldus zal ik, ten spijte der afgunstigen, weldra eene voldoende som samen krijgen om mij eene schoone hoeve aan te koopen... Dat heet toch wel geld winnen. Wat zou men niet doen voor een hoopken zulke glinsterende ballen. Het is mij onverschillig hoe ik die krijg :

In buurs hebben, is vast;
Maar zoeken : blinden tast. »

Op deze woorden deed zich, bij de bleêke klaarte, een aangezicht ontwaren, dat schier half in eene zwarte slaapmuts verborgen was en waarop een glimlach zweefde. Welhaast kon men gewaar worden dat daar een bejaard man zat, in nachtgewaad; toen deze, met de linkere hand, eene linnen buurs vóór zich bracht,

waarin hij, één na één, de herhaalde malen met genot aanschouwde blinkende muntstukken, zeer zachtjes liet zinken.

« Dezen nacht zal men nog wel een vangje gedaan hebben waarvan ik deelen zal, » hernam hij. « Het groot net moet binnen eenige dagen uitgehangen worden; mag die vangst wel gelukken, dan zal er iets te grijpen zijn. Er zal moeten goede voorzorg en beraming genomen worden; want Jordaan is een slimme boer, die zich niet lichtelijk laat afschrikken. Als men dien vos, met wijze voorbedachtheid en ruwe handen, niet kan overvallen, zullen wij, niet alleenlijk mislukken, maar er zeer deerlijk van afkomen. Nu, ik heb de zaak wel begeleid en hoop dat de uitslag aan onze verwachting zal beantwoorden. »

Intusschentijd was de huurs toegeknoopt en in den lessenaar gesloten.

« Hier is nu iets anders en van grooter gewicht. » Hervattede hij, en greep eenen grooten boek die op de bank boven den lessenaar stond, waaruit hij eenige papieren nam en het volgende aflas :

« Goede Burger en Vriend !

« Zooals wij samen zijn afgesproken, betrekkelijk uwe « bevallige dochter, door mijnen overste gezien en « waarop hij verliefd is, laat ik u weten dat mij reeds « eene som van twee duizend frank is ter hand gesteld, « om aan u af te geven, zoohaast ik zal de overtuiging « hebben dat de dochter ter plaats is geleverd, door mij « aan te wijzen. Gelijk ge mij hebt verzekerd dat, zelfs « voor vijf tot zes honderd frank, zoo als ik voorstelde, « gij haar ter aan te duiden plaats zoudet besteld heb-

« ben, ben ik overtuigd dat de beschikte som u hoogst
« zal aangenaam zijn; diesvolgens verzoek ik u, in naam
« mijns overstens, dat zij, op aanstaanden middernacht,
« zich zoude bevinden nabij onze wacht n° 9. Daar zal
« mijn overste haar met een rijtuig komen afhalen.
« Zooals gij reeds weet, Burger! zal zij hare dweep-
« zuchtige gevoelens van God en Kerk moeten afleggen;
« mits mijn overste, zooals wij, aan al die prullen geen
« geloof hecht. Maar, — er valt niet aan te twijfelen, —
« zij zal een alleraangenaamst en vermakelijkst leven
« kunnen slijten. Dus, handel naar goeddunken en, in
« geval van voldoening aan het bovenstaande, houd ik
« voormelde som ter uwer beschikking. »

« Twee duizend frank! twee duizend frank! Ik kan
niet denken dat men zooveel prijs hecht aan een boeren-
meisje. Twee duizend frank! Wat schoone som!... Dat
is iets beters dan te moeten bruidsgift medegeven, zoo
als ik zou genoodzaakt zijn te doen, trouwde ze met
eenen of anderen boer. Daarenboven, bij die boeren
buikvullers, is men verplicht kermis te houden, nu hier
dan daar; kostelijke juweelen en kleederen mede te
geven; ja, men zou het haar van ons hoofd medetrekken.
Jammer dat ik maar ééne dochter heb, nu ware er
middel om een reusachtig fortuin te vergaderen. Hoe nu
aan dat spel begonnen?... Zou ik mijne dochter, die van
niets weet, daarvan kennis geven? Dat zij dan weigerde
en wegvluchtte, zooals het te vreezen is; — want zij is
kwezelachtig, — toen ware dat geliefde geld naar het
weerlicht, zonder hope nog eens die schoone gelegen-
heid te kunnen te baat nemen. Wat gedaan? »

De spreker overdacht zich eenige stonden, met de
rechtere hand op het voorhoofd geslagen. Hij scheen

niets voldoende te kunnen uitvinden, want hij schuddede, bij wijlen, misnoegd het hoofd en staarde met beweegloozen blik op de dansende vlammekeens van het brandende hout. Na eenigen tijd roerloos denkende gebleven te zijn, sprak hij, met eene ongeduldige beweging :

« Niets! niets gunstigs komt mij te binnen. »

Daarop stappende tot bij het vuur dat hij, met de vingers in het hair krabbende, peinzende bezag.

« Vruchteloos gezocht! » zuchtte hij. « Nogtans ik moet het middel vinden; het wordt tijd. »

Hij kruiste de armen over zijne borst, ging traagzaam, met de oogen ten gronde gericht, henen en weder in het vertrek; wijl, door de beweging der vlammen, zijne schaduw op den muur hem dansende scheen te vergezellen.

Eindelijk sloeg hij den blik naar omhoog en bleef roerloos stil als een beeld.

« Gevonden! » zegde hij « gevonden! » en, bij de klaarte van het houtvuur, was eene uitdrukking van blijdschap op zijn gelaat zichtbaar.

« Ja, » hernam hij « ik heb het middel vast. »

Hij ging met haast zich aan den lessenaar nederzetten.

« Zoo is de goede uitval onmisbaar, » ging hij voort.

« Ik mag daarover aan haar niet spreken; maar enkelijk zeggen dat ik, voor dringende handelszaken, moet uitgaan en waarschijnlijk zeer laat in den nacht terug zal keeren; haar verbiedende heden het huis te verlaten, met gebod wel aandacht te nemen wie er kome; daar bijvoegende : dat ik kooplieden in graan verwacht, die naar mij zullen vragen, aan wien zij verzoeken moet mij des anderdaags 's morgens te komen vinden. Alzoo ben ik zeker dat zij te huis zal zijn, wanneer ik, een uur

middernacht, haar de tijding zend van mijne schielijke onpasselijkheid, met den wensch haar voor de laatste maal, al eer te sterven, nog te mogen zien en spreken. Voorafgaandelijk zal ik den overste van alles kennis geven, die alsdan, onder voorwendsel van haar mijwaarts te voeren, dezelve leiden kan waar het hem belijft. En zoo zijn de twee duizend frank verdiend. »

Van tevredenheid wreef hij lachende de handen.

« Wat er verders van haar geworden, daar bekreun ik mij weinig over, » hield hij aan. « Zij heeft den behoorlijken ouderdom en verstand genoeg, om zich in haren staat te gedragen. Ik twijfel niet of zij zal mij naderhand over mijne geheime handelwijze dank wijten. »

Den brief toevouwende welken de hoofdman hem had doen ter hand stellen, hernam hij :

« Nu dit schrift zorgvuldig in mijn zakboekje verbergen; want, daar zij nu en dan hier zal moeten binnen komen, zou deze brief kunnen in hare handen geraken. Ik ben onvoorzichtig geweest denzelven in dien boek te laten; doch, tot nu, bemerk ik niet dat iemand daaraan geraakt heeft. »

Hij tastte in zijne binnentesch als om iets aan te grijpen; trok verbaasd de hand terug; zocht in de buitenteschen zijns kleeds; daarna boven en binnen den lessenaar; sprong recht en sloeg dan de beide handen tastende op zijne beenen.

« Wat is dat? » riep hij verwonderd. « Waar mag mijn zakboekje zijn? Zou ik het misschien op mijne slaapkamer gelaten hebben?... Straks gezien!... »

Hij verborg den brief in zijne broektesch en stapte met haast het kamerken uit. Na korten tijd was hij terug

en bleef roerloos vóór het houtvuur staan, met de handen op het voorhoofd geslagen, als iemand die diep in gedachten is. Daarna tastte hij zich zelve van hoofde tot aan de voeten af.

« Och! waar mag toch dat boekje zijn! » zuchtte hij.
« Verloren? neen, ik kan het niet gelooven. Gister in den vóóravond, ten huize der heks, heb ik er nog aantekeningen op gedaan, en dan hetzelfde — dit weet ik zeer wel — in mijne jastesch gesteken.... Zou de meid het niet hebben gevonden?... Dit is mogelijk, dit is bijna zeker... Sa! haar gevraagd!... »

Het kamerken, halflopende, uitstappende, riep hij :
« Trees! Trees! kom eens hier! »

Eene vrouw, van omtrent de vijftig jaar, kwam aanstonds tot hem, nog gansch in haar slaapgewaad gehuld.

« Trees! » vroegde hij « hebt gij mijn zakboekje gevonden? »

« Een boekje! » zeide de vrouw verwonderd « wel neen. »

« Zie, Trees! een langwerpig vierkantig dingsje omtrent eene hand groot. »

« Ik heb zulke dingjes niet gezien. »

« Is het toch waar Trees! hé Trees!... Zeg, Trees! steekt het soms in uwe roktesschen niet? »

« Daar zijn geene in. »

« Wel zeker, Trees? »

Aleer de meid had geantwoord, onderzocht hij haar van hoofde tot de voeten.

« Geloofst ge mij niet dan? » vroegde Trees, half misnoegd. « Wat zou ik met een boekje doen, ik ken geene letter, ware ze zoo groot als onze raapmolen. »

« Ligt het op uwe slaapkamer niet? »

« Ik zeg u noch boekje noch dingje gezien te hebben. »

« Laat mij zien, Trees! misschien hebt ge het ievers gelegd. »

« Dat gaat te verre! Denkt ge mij van zinnen beroofd dan?... Nu, houdt ge er aan mijne slaapkamer te doorzoeken, neem het licht en ga! »

Met eene lamp in de hand ging hij naar de slaapkamer der meid, die wederom naar hare bezigheden was gegaan; doorsnuffelde hoeken en bankjes; keerde de bedderij om; opende de kas en betastte er al hare kleederen.

« Niets! niets! » sprak hij met eenen diepen zucht.

Bij de meid in de keuken gekomen, vraagde hij :
« Maar Trees toch! is het wel zeker dat ge van mijn zakboekje niets kent? »

« Houdt ge mij voor zottin, dan? »

« Trees! wel neen, Trees! Maar... toon eens!... » Hij greep hare rechtere hand vast.

« Wat moet gij hebben van mij? » beet de meid bitsig af.

« Neen gij hebt het niet, » hervattede hij, hare linkere hand reeds aangevat hebbende.

« Aanziet ge mij als eene diefhegge, zeg het; ik zal straks pak maken en mijne schoenen aansteken. »

« Och! neen, Trees! maar mijn boekje! mijn boekje! »

« Wat scheelt mij uw boekje. »

« Zou Mietje het niet hebben? »

En zonder verder aan het geknor zijner meid acht te geven, snelde hij naar eenen naburigen trap die tot de slaapkamer van Mietje geleidde.

Op de deur kloppende, riep hij :

« Mietje! zeg!... hebt ge mijn zakboekje niet? »

Niemand antwoordde.

« Hoort gij het Mietje? » riep hij luider, en slaagde harder op de deur.

Geene antwoord.

« Wat is dat? wat is dat? » hernam hij. « Hoe is het mogelijk van zoo hard te slapen! »

Met verdubbelde kracht sloeg hij op de kamerdeur.

« Als gij aanstonds niet opent, Mietje! » hervattede hij « zal ik de deur instampen en u uit het bed smijten. »

Alles bleef stilzwijgend daar binnen.

« Zou ze misschien dood zijn!... Ach! wat een verlies zou het zijn! Twee duizend frank!... Twee duizend frank!... Mietje! Mietje! » herhaalde hij. « Hoort gij het, Mietje! sta op en open de deur! Ik moet mijn zakboekje hebben! »

Twee zware stampen vielen op de deur. Doch in de kamer liet zich niet het minste gerucht ontwaren.

« Trees! Trees! kom eens hier! » schreeuwde hij.

De meid kwam spoedig bij hem.

« Wat is het nu? Doet Mietje niet open dan? »

« Hebt gij den sleutel harer kamer niet? »

« Wat zaken heb ik met dien sleutel! Gij weet dat ze dien gewonelijk aftrekt en de deur langs binnen sluit? »

« Wat ik roepe of doe niets laat zich daar binnen hooren. »

Na nog herhaalde malen opnieuw te hebben geklopt en gestampt, ziende dat alles vruchteloos was, sprak Trees :

« Mietje is misschien in bezwijming; wie weet... Ik zal spoedig den knecht gaan roepen; opdat hij de deur opene. »

« Loop, Trees! loop! » beval hij de meid, die reeds henen was.

« Mietje! » schreeuwde hij luid, wyl een zware stamp op de deur viel, die gansch de kamer daveren deed
« hoort ge niet dan?... Zeg! hebt ge mijn zakboekje? »

Altijd dezelfde stilzwijgendheid.

« Moet ze dood zijn, welk een verlies! Twee duizend frank!... En daarbij mijn kostbaar zakboekje! »

Hij stapte hoofdschuddende henen, weder; klauwde zijne vingers in het haar en, na langentijd ongeduldig gewacht te hebben naar den knecht, sprong hij tot de deur van Mietjes slaapkamer, met het gedacht dezelve door geweld open te breken, wanneer meid en knecht kwamen toegesnel, deze laatste een zwaar stuk ijzer dragende dat, langs eenen kant plat en scherp was. Hetzelve onder de deur gesteken hebbende, hief de knecht die met zooveel kracht op dat het slot aan stukken kraakte, en de slaapkamerdeur open vloog.

Hoe groot was aller verwondering toen men niemand in de kamer vond en het venster half open zag.

« Wat is hier toch gebeurd? » vraagde de knecht.

« Zie! hare kleêrkas is ijdel! »

« Ook de slaaplakens en dekens, benevens de oorkussens, zijn verdwenen, » voegde er de meid bij.

De Mandeljode ging tot het bed en deed nauwkeurig onderzoek of zijn boekje daar niet zijn zoude.

« Dat kostbaar zakboekje!... En die schoone twee duizend frank!... Vergeefs gezocht!... Wat moet ik nu aanvangen?... »

Hij hield den blik op het venster gericht.

« Er is hier aan geen ongeluk te denken; » hervattede de meid, « nergens vertoonen zich teekens. »

De knecht opende het venster en keek naar beneden.

« Hoe is zij hier uitgeraakt?... Niets laat veronderstellen dat zij zich heeft laten naar beneden.zinken; er moet eene ladder gebruikt zijn geweest. »

« Wanneer is zij slapen gegaan, Trees? » vraagde Rietkant.

« Omstreeks tien ure, meester? »

« Heeft ze u niets gezeid? »

« Geen enkel bijzonder woord. Zelfs heb ik niets kunnen bemerken dat aan eene verdwijning kon doen denken. »

« Dat ze toch mijn boekje niet medegenomen hadde! »

« Het verwondert mij dat uw boekje u meer verlegen maakt en bedroeft dan het verlies uwer dochter. » Gaf Trees tot antwoord.

« Mietje zal wel terugkeeren; maar mijn zakboekje, waarin al mijne brieven en handelspapieren zijn, veront- rust mij zeer. »

« Kunt ge niet denken waar gij gister geweest zijt? »

De Mandeljode overdacht zich eene wijl en hernam :

« Ja, het schiet mij te binnen; dezen morgen zal ik gaan zien. »

« Meester! » viel de knecht in de rede « hebt gij u aan Mietjes verdwijning verwacht dan omdat ge mij daarover zoo gerust schijnt te zijn? »

« Wat kan mij jammeren baten, Tjeef? Ik zie dat ze vrijwillig het huis ontvlucht en zal wel trachten haar te ontdekken; mijne middelen zijn reeds beraamd. Houdt beiden alles geheim, het zij wie u iets moge vragen. Terstond zal ik vertrekken om binnen een paar uren terug te zijn. »

Op deze woorden ging hij traag en met gebogen hoofde, naar zijn schrijfvertrek.

Daar gekomen zijnde, sloot hij de deur achter zich en zakte moedeloos op eenen stoel neder.

« Jammer! o jammer! die schoone twee duizend frank, welke ik reeds in mijne handen zag glinsteren, zoo te moeten verliezen! Twee duizend frank! wat schoone som! och! ge zijt mij ontglipt!... Kon ik haar ontdekken, nog ware er hoop dit verlies te herstellen.... Maar!... mijn zakboekje!... mijne brieven en.... Doch neen, geloof ik, dat geschrift steekt daar niet in.... » zegde hij.

Hij hield den blik schuins naar het schier uitgedoofde vuur gericht en bleef eenigen tijd sprakeloos in overdenking.

« Neen! » hervattede hij. « Dat geschrift denk ik in de koffer op mijne slaapkamer gesloten te hebben. Bij mijne terugkomst zal ik gaan zien.... Nu, geen tijd te verliezen; eerst en voor alles naar mijn boekje gezocht... »

Dit zeggende sprong hij van zijnen stoel recht, verving zijne slaapmuts door eene andere, en, na nog eens zijnen lessenaar doorsnuisterd te hebben, verliet zijn kamerken, de deur achter zich sluitende.

VIII.

Hoewel de Natuur nog niet was ontwaakt uit de diepe wintersluimering, waarin zij, sinds eenige maanden, gezonken lag, niettemin was het een zoo liefelijke namiddag dat men zich in de nabijheid van den zomer zou geloofd hebben; ware het niet dat boomen en struiken gansch naakt stonden, zonder bot of knopje, als schenen ze om hun verval te treuren; en dat de velden niets vertoonden dan eenige verslensde bladeren en verdorde graspijlen. Boven de heldere Westerkim glinsterde de zon en versierde alles met eenen goudkleurigen glans; wijl het kleine Koningsken, op het hoogste topje eens booms, met geheven en wikkellende staartje, zijn kleine bekje hemelwaarts richtte en den Grooten Meester eenen lofzang scheen toe te zingen, uit erkentenis dat de aarde niet onder de sneeuw lag begraven, en hem en zijn pluimgeslacht aan den hongersnood niet waren ten roof gegeven.... Eenvoudig maar zielroerend tafereel dat niet alleen het dichtelijk gevoel verrukt, maar tevens het hart der gevoelloosten met genoeg voedt!...

Doch, uit de dwarrelkolk van 's levens wisselvalligheden, stijgen soms smartbarende dampen op, die het gemoed van den mensch met zoodanige zwaarmoedigheid overvallen, dat hij koel blijft voor al het zielverkwikkende schoon dat, rondom hem, zich vertoont.

Zoo ging het in een huis dat, op omtrent een half uur, van hetgene der Mandeljode afgewijderd stond, en waarvan het zonlicht de langwerpige schaduw op den bevrozen grond afteekende. Nabij het venster, achter eenige frischgroene bloemstruiken die, in aarden potten, op de bank stonden te wassen, tusschen wier beweeglooze takjes en bladeren de ondergaande zon hare schuinsche stralen goot, zat eene vrouw, van omtrent de veertig jaar oud, met het hoofd voorover gebogen en den blik gevestigd op een kindeken dat in haren schoot lag te slapen. De grootste stilte heerschte in deze woning. Behalve het eentoonig en traag getik van een bruin berookt uurwerk, aan den muur hangende, en het bijna onhoorbaar geronk van een stoofkoolvuur, hoorde men slechts den adem van het sluimerende kind en den bij poozen herhaalden zucht, dien de vrouw loosde, langs welker wangen aanhoudend tranen leekten.

Na lang stilzwijgen, richtte zij hare weenende oogen naar eene geslotene zijdeur en zegde zachtjes, den blik weder op haar kind latende vallen :

« Gelukkig kind! dat, van alle droefheid en smart onbewust, daar, zuiver als een engelken, de zoetste rust geniet. Terwijl het hart uwer moeder van angst en lijden bloedt, mag het uwe zich baden in den verfrisschenden balsemkring van kommerloosheid en genot. Aan den glimlach, die om uwe gelokene oogjes zweeft, zie ik uwen geest zich met de reine Hemelgeesten vermaken ;

wijl afschuwelijke gedaanten van stervenden, vermoorden en verhongerden, vóór mijne oogen, gedurig te grinzen staan.... O zalig lot! dat alle anderen dan uwe moeder mogen benijden!... Lieve schepselken! schuldeloos wicht! hetwelk, misschien in het kort, van zijnen toegenegen en door mij zoo teêr beminden vader zal beroofd worden!... Mocht ik u, die zijne echte afbeelding draagt, toch blijven behouden!... Mocht gij in gezondheid opgroeien om, indien de wreede Dood mijnen lieven echtgenoot, uwen vader van ons kwam weg te rukken, in u zijn beeld te zien vervangen!... Maar! wat wensch ik!... O God! misschien vraag ik naar het onheil mijns kinds! Misschien zou ik beter doen U te bidden van te willen mijn kind bij U nemen; opdat het, van alle onheilen bevrijd, eeuwig gelukkig zoude mogen zijn? Nu, de liefde eener moeder tot haar kind is de wil Uwer Voorzienigheid.... Mijn kind! mijn engeltje! » zuchtte de vrouw, en zij legde eenen kus op zijn voorhoofd.

« Ook eens, zooals gij, lag uw zusterken kommerloos en zacht ingesluimerd, in den schoot harer moeder, die voor haar kind de schitterendste vooruitzichten koesterde en dat zoo jammerlijk, — wie weet? — misschien is omgekomen! Ja, verdronken!... O Heer!... »

Tranen vielen op haar slapende kindeken neder.

« Mij dunkt, ik zie Wiesken in het water spartelen, hare handjes uitstekende, met den roep: « Moeder och! help mij! help mij! » en hoor, na lang vruchteloos roepen, haar hoofd afgemat nederplompen om in het koude nat te verdwijnen!... »

De vrouw kon niet meer spreken; haar hart verstikte

onder de droefheid en zij stortte, in stilte, gedurende eenige oogenblikken, bittere tranen.

Dan hernam zij :

« Mocht ik toch nog eens mijn lief kind, schoon een lijk, wederzien en eenen kus op zijne koude lippen drukken... Misschien te vergeefs gevraagd!... En Kristo, die goede jongen welke.... »

Het gerucht, als van eenen binnentredende, onderbrak haar. Zij wendde het hoofd om en zag eenen man achter zich staan, die vragde :

« Vrouw! is het hier niet dat Naasken Vervijver woont? »

« Om u te dienen, » was het antwoord.

« Vrouw! mij dunkt dat ge weent? Wat is hier gaande dan? »

« Wij zijn zoo ongelukkig, mensch! Sinds eenige dagen is ons dochterken niet meer te huis geweest en moet ergens aan een ongeluk gekomen zijn. Mijn man, reeds onpasselijk, is door haar gemis zoo ziekelijk geworden van verdriet, dat hij in gevaar verkeert het leven daardoor te verliezen, hetgeen mij, als ongelukkige weduwe, bij dit klein schepselken, aan doodende treurnis op aarde zal overlaten. Mijn eenige zoon, door smartende droefheid aangedaan, heeft langs alle kanten rondgedoeld om haar op te zoeken, en is zekeren namiddag van hier vertrokken zonder terug te keeren. Zou die goede jongeling, die allen zoo lief heeft, zich ongelukkiglijk ook te verre gewaagd hebben dat hij verdronken zij? Och mensch! ik lijd zoo bitterlijk!... Mijnen man zien naar den grafkuil dragen; mijne kinderen zien verdwijnen en met dit arme wichtje mij alléén

op de wereld bevinden!... Mijn God! geef mij toch hulp en sterkte! »

De vrouw kon niet één woord meer uitbrengen; de franen rolden, bij aanhoudend snikken, over hare reeds berimpelde wangen.

« Gij moogt u zoodanig door de moedeloosheid niet laten overmeesteren, vrouw! Dat leidt tot wanhoop en dan zoudt gij u nog aan meerdere onheilen blootstellen. Hoe hevig de hand Gods u moge beproeven, heb moed en betrouwen; die woedende storm van ramspoed zal niet blijven duren; alles kan in het kort ten beste keeren. »

« Mijne kinderen! och! mijne kinderen! » kreet de vrouw. « Verdrongen!... Verongelukt!... Een moederhart alléén kan al het smartelijke gevoelen der wonden door dien vlijmenden dolk toegebracht. Neen, men mag de hoop niet verliezen; maar!... »

« Vrouw! wen het ongeweerte ten hevigste is, allengskens wordt het stiller en men is er dikwijls van af met de geledene vrees, zonder onheilen te moeten betreuren. Dit kan met u ook het geval zijn. De orkaan die op uw huisgezin woedt, zal stil vallen en, het is te hopen, dat de door u voorziene en gevreesde rampen niet zullen verwezentlijkt worden. »

« Mocht gij waarheid spreken! »

« Lijdt ge aan gebrek vrouw? »

« Tot nu, neen; God dank! Maar.... »

« Wien behoort het huis waar gij woont? »

« Dit is onze eigendom. »

« Het is dan hier niet waar ik zijn moet. »

« Wien wenscht gij te vinden, mijn vriend? »

« Zekeren mensch, met naam : Naasken Vervijver, zooals ik reeds genoemd heb. »

« Hewel! die is mijn ziekelijke man. »

« Woont niemand in het dorp die eenen gelijken naam draagt? »

« Anderen dusdanig genoemde ken ik niet. »

« Er moet dan eenen misslag bestaan. »

« Hoe zoo dan, vriend? »

« De boodschap door mij te doen, heeft geene overeenkomst met de plaats waar ik mij thans bevind. »

« Mag ik weten wie ge zijt? »

« Mijn naam kan hier weinig baten, vrouw! maar het ambt dat ik bekleed is hetgene van deurwaarder. »

« Door wien zijt ge hier gezonden? »

« Luister, vrouw! Dezen namiddag, omtrent twee ure, is pachter Rietkant ten mijnent gekomen en scheen buitenmate ontevreden, omdat — zegde hij — men zijne dochter had geroofd. Hij sprak gedurig van iemand dien hij met weldaden had begiftigd, en wiens zoon, zonder zijne weet, liefdebetrekkingen met zijne dochter had durven onderhouden. Maar — voegde hij er bij — die hoovaardige zoon weet niet wat kwaad hij hiermede aan zijne ouders kan veroorzaken; en wat ik in mijn bezit heb. Die roekeloze daad zal, voor hem en gansch zijn huisgezin, dat ik medeplichtig geloof, zure gevolgen hebben. »

Dezé woorden schenen de vrouw zóó vreemd, dat zij den ingetredene met verbaasdheid aanstaarde. Zij dacht aan haren zoon die sedert dagen was verdwenen, van wiens liefdebetrekkingen zij niets kende, en voelde, bij die woorden, van den eenen kant eene sprankel hoop dat haar zoon niet was omgekomen; maar van den

anderen kant een nieuw zwaard van bitterheid, over eene gruwelijke wandaad, misschien door hem gepleegd.

« Noemde hij dien zoon niet? » vroegde de vrouw.

« Neen; » was het antwoord « maar hij belastte mij van onmiddelijk te gaan naar het huis van dengene met wiens naam gij bekend zijt, en te laten weten bij geschrift, welk ik hier op mij draag, dat men, aler ééne maand verlopen zij, het huis moet verlaten hebben, op straf van er door wettelijke middelen uitgezet te worden. »

« Heeft men u onze woning aangewezen? »

« Ik heb mij in een der naburige huizen ingelicht en men heeft mij naar hier gezonden. Daarom herhaal ik : Kent ge, hier omtrent, niemand die denzelfden naam drage? »

« Neen vriend! zelfs ken ik geen naam die op dengenen mijns mans betrekking heeft. De overtuiging hebbende dat dit huis onze eigendom is, ben ik te meer verwonderd, omdat wij altijd in goede vriendschap met Rietkant geleefd hebben. Tot den dag dat mijn echtgenoot zich ziek heeft neêrgelegd, hebben zij samen handel gedreven en altoos overeengekomen. Dikwijls heb ik Naasken misnoegd gezien omdat men Rietkant den naam van Mandeljode gaf. »

« Ik weet niet wat daarvan denken. » Liet de deurwaarder daarop volgen.

« Sprak hij niet van de onderhandelingen die, tusschen hem en dengene tot wien gij gezonden zijt, bestaan hebben en waarschijnlijk nog bestaan? »

« Niet één woord, goede vrouw! of ik moet misverstaan, of hij moet zich misgrepen hebben. Verontschuldigd mij indien de misgreep aan mij te wijten ware ;

ik zal naar Rietkant wederkeeren om nadere inlichtingen te hebben. Indien ik u kan dienst bewijzen, hetzij in welkdanige omstandigheden, gij moogt tot mij zenden. Gij zijt onbewust van mijnen naam en verblijfplaats, maar gij hebt slechts u te begeven bij de gemeente overheid of eenen der leden, daar zal u den weg tot mijne woning gewezen worden. Ik herhaal nog eens, vrouw! hoe zwaar de droefheid op u drukken moge, laat u door hopeloosheid niet overmeesteren. Heb moed en vertrouwen in Dengene die u de bitterheden verzendt, en gij zult ongetwijfeld, korts daarop, betere dagen mogen beleven. »

« God geve het, mijn vriend! dank voor uwe goedwilligheid! »

« Met de hoop, voor dusdanige boodschap, langs hier niet meer te moeten wederkeeren, groet ik u, vrouw, en wensch dat weldra alles ten beste keere! »

Op deze woorden ging de deurwaarder henen, onder de herhaalde dankbetuigingen der bedroefde vrouw, die het hoofd op de borst liet zinken, en langen tijd, met de oogen op haar slapende kind gevestigd, sprakeloos bleef.

« Hemel! wat mag dat alles beduiden! » sprak ze eindelijk, na eeneu langen diepen zucht.

« Nog een nieuw lijden voor mij, tusschen verbaasheid, overtuiging, hoop en vrees. Rietkant zou nu op ons verbitterd zijn!... Hij die ons altijd zoo groote genegenheid heeft getoond en steeds over mijnen man en Kristo zoo te vreden was! Ik durf wel denken dat, schoon Naasken ziekelijk is, hij me toch wel zoude komen spreken hebben, aler eenen vreemdeling te zenden. Ik kan ook niet gelooven dat Kristo, die goede en verstandige jongen, zoo vermetel zoude geweest zijn

van liefdebetrekkingen te onderhouden met eene dochter, van stand zoo zeer verschillende. Neen, ik geloof daar niet aan; te wel ken ik zijne goede inborst. Bestonde er daarvan iets ik ware het, door hem zelve, te weten gekomen. En, dat iemand ons uit eigen zijnde goed zou kunnen doen verhuizen, dat is nooit gekend geweest. De oude woning mijner geliefde ouders, waar mijne wieg heeft gestaan, waar ik ben opgekweekt en van waar men hun naar het doodenhof heeft gedragen, dit goed, dat mij tot erfenis is vervallen, nu moeten verlaten!... Dit moet een misverstaan of eene misgreep zijn... Och! Heer!... Wiesken! Kristo!... » zuchtte de vrouw en begon, — haar klein kind aanschouwende, — in stilte op nieuw tranen te storten.

« Mietje geschaakt! » hernam zij weldra « door onzen zoon Kristo. Ach! zou de hoop dat hij nog leeft, door de smartbarende tijding eener zoo eerlooze daad moeten vergald worden!... »

Op deze woorden ging de deur open van de kamer, waar haar ziekelijke man lag, en eene vrouw kwam zachtjes, op de punten harer voeten, tot bij de weenende moeder.

« Blondina! » sprak ze « gé moet niet meer weenen; er is hoop. Uw man is in slaap gevallen, hetgeen, zoo als de geneesheer heeft gezegd, een teken van beternis is. Gij moogt niemand laten in de kamer gaan, tenzij dezen laatsten, indien hij kwame. Zorg wel dat het kind geen gerucht make; want, indien hij den nacht mag rustende doorbrengen, zal Naasken morgen merkelijk beter zijn. »

« Gelieve het God! Lena! »

« Is hier iemand binnen geweest dan, Blondina? Mij dunkt eene mansstem te hebben verstaan. »

« Een vreemdeling, Lena! die naar eene hem onbekende woning vraagde. »

« Gij hebt toch niet gezeid dat mijnheer Doodvelde is hier geweest? »

« Wel neen, Lena! »

« Gij weet hoe die goede oude heer zich moet verdoken houden om niet aangehouden te worden. Een enkel onvoorzichtig woord, hoewel hij verkleed is, zou hem kunnen doen verraden. »

« Daar is van hem geene spraak geweest, Lena! die vreemdeling vroeg slechts naar het vorengenoemde. »

« Te beter, Blondina! er loopen zooveel afspieders en verraders. Nu, heb goede hoop dat alles in weinig tijds zal hersteld worden! »

« Dank over uwen troost! moget gij de waarheid zeggen, Lena! »

« Dezen avond moet ik eene belangrijke boodschap afleggen, Blondina! en wil ik vóór middernacht terug zijn, ik heb noodig aan te zetten; het is nog al verre. »

« Gij gaat toch niet alléén? »

« Wel zeker. »

« Zijt ge niet bevreesd? »

« Langs waar ik ga, is voor mij niets te vreezen. Ook gij weet dat ik voor eene geringe ontmoeting den weg niet zou loochenen, niet waar? »

« Wees toch voorzichtig, Lena! »

« Zij gerust, Blondina! Zorg wel dat de rust van uwen man niet gestoord worde. Ik ga, en omtrent het uur van middernacht, ben ik hier reeds terug. »

« Dank! Lena, dank! »

« Nu, Blondina, blijf met vrede! »

« De Heer wille u bewaren, Lena! » Antwoordde de huisvrouw, terwijl ze deze laatste tot aan de deur vergezeld, waar zij afscheid namen.

IX.

Eene vreesaanjagende duisternis hing over de aarde neder. De wind gierde, als verwoed, in de bladerlooze kruinen der hoogstammige boomen, die, als van razernij huilende geesten, hunne takken krakende op elkander nedersloegen, terwijl hunne stammen onder het geweld schenen te zuchten. Bulderende orkanen worstelden, in den luchtkring, met de ruischende hagelbuïen, welke, van stortregens vergezeld, met ontzettend gedruis nederkletsten. Van tijd tot tijd zag men vurige schichten, krinkelende en kronkelende, de ruimte doorklieven, gevolgd van zwaarknallende donderslagen die den grond deden daveren.

In weerwil van dit onstuimig weder, gedurende hetwelk schier iedereen in zijne woning zat te beven van schrik, scheen er volle kommerloosheid en dolle vreugd in de hut van den hoofdman te heerschen. Aan eene lange houten tafel, waarop twee groote kannen en eenige glazen stonden, benevens eenen aarden vuurpot met groene wissel omwonden, zaten een tiental mannen

met zwarten, rossen of blonden knevelbaard, en droegen hairen mutsen op het hoofd, welke, bij de eenen tot op de wenkbrauwen en bij de anderen achterwaarts of bezijden het hoofd stonden. Op hun rood- of zwartwollen slaaplijf droegen zij eene lederen riem, waarin zakvuurroeren en dolken hingen te glinsteren. Tusschen de kronkelende blauwkleurige wolkjes rook, die uit hunne tabakpijpen opwalmden, zag men langs hier, nu en dan, met gedruis, het blad van een kaartspel op de tafel nederkletsen, dewijl langs daar, onder een woest getier, dobbelsteenen over het hout henen en weder-tuimelden. Aan een van de uiteinden der tafel zaten twee mannen blootshoofd, met hunne linkere hand de oor van eenen zelfden vuurpot vasthoudende, daar ze in de rechte eene aarden pijp hadden, waarmede zij, — door dronkenschap gestadig heên- en weêrwaggelende, — in de gloeiende asch aan het snuffelen waren. Zoodanig schenen zij beschonken, dat hunne oogen toevielen. Nevens deze twee, lag een andere, met het hoofd achterover tegen den muur geleund, te slapen. Tusschen de vingers der eene hand, welke op den linkeren knie rustte, hield hij zijne korte houten pijp, waaruit een smal rookwolkje, als een blauw gazen lintje, naar boven kringelde; de andere hand lag op het handvat eens zakvuurroers, dat in zijnen gordelriem hing. In eenen hoek, onder de schoorsteenpijp, bij een houtvuur, bevond zich iemand, gansch verschillend gekleed van de anderen, en die aan eenen ouderling geleek. Boven eene zwarte muts, welke tot over zijne ooren was getrokken, droeg hij eenen grooten versleten zwarten hoed. Zware houten klompen of holleblokken, eenen langen blauwlinnen kiel, tot over zijne knieën dalende, waarover eenen

gelapten jas was toegeknoopt, maakten zijne overige kleding uit. Hij zat zich te warmen en scheen, aan al wat rond hem omging, geene aandacht te geven. Hij rookte niet, maar op den grond, tusschen zijne klompen, stond een steenen potje dat hij nu en dan aan de lippen bracht en weêrom nederzette.

Daar degene, die tegen den muur te slapen lag, met openen mond, aan het ronken en snorken was geraakt, zegde een der beide dronkaards, die met hunne handen aan den vuurpot zaten :

« Wat komt die lapper hier aan onze ooren tuiten! » En zijne pijp in den vuurpot latende vallen, stak hij den rechteren arm in de hoogte en kletste de hand in het aangezicht van den slaper.

Deze, wakker wordende, aanzag met een stuursch gelaat, dengene wiens arm hij zag terugtrekken en die weder de pijp uit den vuurpot nam, ten einde ermede op nieuw in de asch te snuffelen.

« Lafaard! wat recht kent gij u toe dan, van mij te slagen? » vroeg hij.

« Gij moet zoo geen gerucht maken, snorker! » was het antwoord.

« Als het u niet lust, gij hebt maar de ooren te stoppen, ros verken! » beet deze hem bitsig toe. Den slager bij den nek grijpende, rukte hij dien achterover, dat de vuurpot ten gronde plofte, waarvan de stukken, met vuur en asch, zich onder de tafel verspreidden, en viel op zijnen dronken tegenstrever. De makker van dezen laatsten greep den wakker geslagene vast, en er zou een hevig gevecht plaats gehad hebben, waren de andere mannen niet toegesneld, die tot alsdan zaten te spelen. Weldra waren de worstelaars gescheiden en het geschil

werd vereffend door het ledigen van een glas schuimend bier, met den zang :

- « Vrije burgers! niet te kijven;
- « Want wij moeten vrienden blijven;
- « Saâm het lekker bierke smaken;
- « Ons verzetten, ons vermaken
- « En voldoen den hartelust.
- « Nu is vrijdom voor de slaven.
- « Men heeft 't Hemelrijk begraven
- « En de Hel is uitgebluscht.
- « Ja, de Hel is uitgebluscht. »

Wanneer alles wederom rustig was en de eenen het spel en de anderen de pijp hadden hernomen, zegde een der bende, die nu en dan met schuinschen blik den bij het vuur gezetene had gadegeslagen :

« Makkers! zou die oude leelijkaard soms geen uitgezondene bespieder zijn? Ik zie hem nooit het hoofd om-draaien. »

« Moet u dat verwonderen! » gaf men ten antwoord,
« Hij is zoo doof als Meeldiefs molen. »

« Wat zou hij bespieden? » sprak een derde. « Schiet een vuurroer aan zijne ooren af, hij zal nooit pink-oogen. »

« Hij is een arme sukkelaar, » liet een vierde er op volgen, « die schier zelf niet weet of hij leeft of dood is. Wij hebben hem reeds verscheidene malen des nachts ontmoet, met een zakje broodsneden op den rug, niet waar, burger Klaas? »

« Wel ja, hij is te dom om boschuil te zijn, he! Piero! » riep deze zoo luid hij kon; met de hand op

des ouderlings hoed slagende, welke tot over de ooren zakte.

En de oude omziende, deed Klaas hem teeken van het potje, tusschen zijne klompen staande, over te geven om het nog eens met bier te vullen.

De ouderling knikkende, reikte zijn potje over, dat men vol schonk en terug gaf; waarna hij, als dankbe-
toog, teeken met het hoofd maakte en smakelijk een teugje van het geschonkene binnen nam.

Op dit oogenblik kwam een vrouwspersoon uit een zijdeurtje binnengeloopen. Hare zwarte glinsterende oogen stonden wijd open en de hairen hingen verward langs haren hals. Als buiten adem, met wit schuim op de lippen, stak zij de vuisten, waaraan bloedvlekken te zien waren, dreigende vooruit en riep :

« Ik geef u nog eenen dag tijd om dat stijfhoofdig wangedrocht van kant te maken. Ik wil mij, voor die koppige duivelin, geen slecht bloed meer maken. Ziet, ik heb ze daar straks geslagen dat het bloed langs mijne vingers leekt, en nog wil ze niet gehoorzamen. Zij moet weg, of ik zelf zal ze omhals brengen. »

« Burgerin! ontroer u zoo zeer niet; gij zoudt u zelve ziekelijk maken, » antwoordde een der spelers.

« Ware ik ook geene moeder, » hernam zij, « sinds lang zou ik dat helsch gebroed omverre geschoten hebben. Mijn man zegt gedurig : « Heb geduld! » maar daarmee is niets te doen; zij heeft een hoofd zoo hard als marmarsteen. »

« Wilt ge mij ermede belasten? » vraagde een tweede der spelers, « ik zal kort werk met haar maken. Vooraleer gij morgen ontwaket, zal zij naar 't mol-
lenrijk zijn. »

« Het is gemakkelijk, » voegde een derde er bij; « bind ze eenen doek om mond en oogen, en zet ze dan op zekeren afstand van hier, langs de openbare baan; dat zij dan loope waar ze wil. »

« Dit middel is zeer goed, » sprak een vierde.

« Neen, zeker niet, » gaf een vijfde daarop ten antwoord, « men kan niet weten wat onaangenaamheden men daardoor zou kunnen ontmoeten. Dat dochterken is bekwaam om ons door eenen aanval, van wege de boeren, te bedreigen. Nu is de vrees onder hun, dat wij zeer talrijk zijn, en dit maakt hen vervaard. Moesten zij ons getal kennen, wie weet hoe lang het zou duren om ons op het lijf te vallen. »

« Het is zoo, burger Klaas! Juist zoo! » riepen eenigen te gelijk. « Zij moet afgemaakt worden! »

« Hoort, makkers! » riep een der bende, die tot alsdan nog niet gesproken had, « ik belast mij met deze zaak. Mits ik om twee ure moet de nachtronde doen, zal ik het meisje, zonder dat er een haantje over kraait, met de Mandelbeek laten kennis maken. »

« Een goed gedacht! » zegde men ten allen kante.

« Zal burger hoofdman daar niets tegen hebben? » bemerkte nogtans een onder hen.

« Burger Baltten! breng uw voornemen ten uitvoer! » antwoordde de vrouw. « Wat mijnen man betreft, wees daarover niet bekommerd; ik zal u voor uwe moeite beloonen. »

Een glas van de schouwbank nemende, bracht zij hetzelfde, nog van gramschap bevende, vooruit, opdat men het met bier zoude vullen. Met gulzigheid dronk zij dit uit, en, het glas op de tafel zettende, hernam zij:

« Nu ga ik rusten, want de gramschap op die dui-

velin, heeft mij afgemat. Maak, Balten! dat ik haar morgen niet meer ontmoete. »

« Aan uw wensch zal voldaan worden, » was het antwoord.

Na wederzijdsche groetenissen, klom de vrouw langs eene ladder naar boven.

Een zware donderslag liet zich hooren, die de hut deed daveren. Aller oogen richtten zich op den ouderling, die niet de minste beweging maakte.

« Ziet ge nu dat onze Piero noch van donder noch van hel weet! » schertste Balten.

Een heldere bliksemstraal, gevolgd van een nog zwaarder dondergeknal, deed het gesprek ophouden, en, in de stilte die er heerschte, hoorde men, bij het gedurig langzaam uitstervende geratel des donders, een klagend stemmeke, dat smeekende riep :

« Och moeder! och moeder! kom toch naar mij!...
« Moeder! moeder! ach! het doet mij zoo zeer!... Lieve
« moeder! zult ge mij toch niet komen verlossen!... Ik
« heb zoo grooten honger! en men mishandelt mij zoo
« wreed!... Moeder! moeder toch! help mij, als het u
« beliest!... »

Andermaal verlichtte een bliksemgeflinker de hut; en, daar er eenige stonden stilte volgde, vooraleer de donder zich liet hooren, zegde een der bende :

« Het onweder is voorbij; laat ons op nieuw het spel hernemen; gij hoort dat de donder met ons geene zaken te vereffenen heeft. »

Het gerucht dat men maakte doofde de aanhoudende klachten uit.

Nog eenige stonden verbleef de ouderling; waarna hij, zijn ijdel potje op de tafel zettede, het gezelschap

bedankte en den goeden nacht wenschende, henen ging.

Slechts drie of vier der aanwezigen beantwoordden lachende zijnen groet, met de woorden :

« Doove Piero! »

Wanneer deze vertrokken was, nam een het woord, zeggende :

« Gij moet dien ouderling beter kennen dan ik, maar, zoo als ik mijn achterdunken reeds heb laten kennen, ik aanzie hem voor eenen zonderlingen mensch. Ik kan niet gelooven dat hij zoo doof is als gij beweert. »

« En waarom dat? » vraagde een zijner makkers.

« Waarom? Omdat hij de hut verlaat juist als het onweder voorbij is. Gij hoort, zoo wel als ik, dat de wind gevallen is en de slagregen ophoudt; indien hij niet hoorde, hij zou, volgens mij, niet heuen gaan wanneer het nog zoo hevig bliksemt. »

« Het is enkelijk omdat hij vaak krijgt door het innemen van eenige glazen bier. Hij is een oude en arme dompelaar, die misschien sinds lang geen bier over de lippen gehad heeft. Voor wat het ongeweerte betreft, hij is van niets vervaard, daar hij gansche dagen en halve nachten moet zwerven en bedelen. Hij zal nu, bij den eenen of anderen boer, in eene schuur of stalling gaan vernachten. »

« Zoo is het, » sprak een tweede maat. « Wat vreezen zulke mannen een ongeweerte! Is hij door den donder gedood, er zal voor hem geene armoede meer te lijden zijn. Gij hebt bemerkt, zooals ik, dat hij drager was van eenen knapzak, waar er niets in steekt dan eenige drooge sneden brood. Moest ik zoo een leven slijten, ik maakte er weldra kort vuur mede. »

« En ik ook, » gaf zijn makker ten antwoord.

« Niet waar, burger Klaas! meer dan eens hebben wij, op wacht zijnde, hem, gansch met sneeuw overdekt, ons zien voorbij drentelen? »

« Wel zeker, verscheidene malen, » was het antwoord; « dat degene die hem verdenkt van bespieding, dien achtervolge; hij zal dan zien waar hij haaft. »

« Ja, dat hij loope! » riep een die nevens Klaas zat, en, eene groote steenen kan omhoog stekende, ging hij voort: « Makkers! brengt uwe glazen vooruit om ze te vullen, en laat ons voortspelen; want, als burger hoofdman binnen komt, is spel en drinken ten einde. »

Iedereen stak zijn glas vooruit en, zonder dat er verder over den ouderling gesproken wierd, hield men zich, even als te voren, vroolijk met drinken, zingen en spelen bezig. . . . .

Wanneer de oude man ongeveer honderd stappen buiten het bosch was, waarin de door hem verlatene hut stond, wierp hij achter zich eenen doordringenden blik in de dikke duisternis.

« Neen, » sprak hij tot zichzelf, « men achtervolgt mij niet; ik zal wat sneller aanstappen, want er is geen tijd te verliezen. »

Hij verhaastte stilzwijgend merkkelijk zijnen gang. Nauwelijks tien minuten gevorderd zijnde, hield hij met eenen keer booms slag stil, en leende een aandachtig oor naar den kant waar hij, tot alsdan, zijne stappen henen had gericht.

« Ik hoor volk naderen, » zegde hij zachtjes, en legde zich met een oor tegen den grond te luisteren.

« Ja, » hernam hij, « ik hoor een getrappel en zelfs niet verre van hier. »

Met haast stond hij op en ging zeer voorzichtig zich achter eenen tronk, die langs den weg stond, nederleggen, Het duurde niet lang of hij hoorde duidelijk de stemmen van twee manspersonen die op hun gemak naderden en zich stilhielden nabij den tronk waar achter hij lag nedergeknield. Aandachtiglijk hield hij het hoofd langhalzende naar den kant des wegs, ten einde het gesprek te kunnen afluisteren.

« Burger hoofdman! » hoorde hij zeggen, « gij zult dien Kristo doen opzoeken, niet waar? »

« Aanhoudend, burger Rietkant! en, kan men hem in handen krijgen, wees verzekerd dat hij de schaking uwer dochter zwaar zal boeten. Niet alleen voor wat u betreft, maar voor den hoon mij toegebracht, door het beletten van de volbrenging mijner belofte. »

« Wanneer gaat ge naar de hoeve van Jordaan? »

« Nog dezen nacht, als gij wilt. »

« Men zou beter nog eenige dagen wachten. Ik heb mij nopens de levering van zijn graan (ingelicht; deze zal maar Zaterdag namiddag plaats hebben. Jordaan is op Zondag toekomende bij den mulder ten eten genoodigd, te welker gelegenheid hij den prijs zijner levering zal ontvangen. Dus, om zeker te zijn, ware het beter van Zondag, na middernacht, den aanval te wagen. »

« Wij zullen eenige dagen wachten en ons, voor alsdan, gereed houden. »

« Komt er verandering, ik zal u waarschuwen. In allen gevalle moet gij van eene tamelijk sterke manschap voorzien zijn; want, alsof men voor iets ware beducht, hij is des nachts nog al wel bewaakt van goed gewapende geburen. Ik ken er reeds eenige die u later zullen bekend gemaakt worden. »

« Wij vreezen geen getal, burger Rietkant. Moeten wij, overmand, de hoeve verlaten, geloof vast dat menig boerenlomperd reeds voor goed zal ten slaap gelegd en er van de hoeve des anderdaags niets meer zal te vinden zijn. »

« Hij zou maar loon naar verdienste hebben. Gij kunt hem niet te veel kwaad aandoen; want, zonder twijfel, moet hij medeplichtig zijn in het doen mislukken der onderneming betrekkelijk mijne dochter. »

« Daarenboven, krijg ik dien boer in handen, zijn hoofd zal niet op zijne schouders blijven; » ging de hoofdman voort, terwijl beiden hunnen weg voortzetterden.

De oude man bleef zoo stil als een aardklomp gedurig luisteren, maar hij kon verders niets meer verstaan van hetgeen er, al voortgaande, gezegd werd.

Eenige oogenblikken later legde hij het oor plat tegen den grond, en, geen gerucht van voetstappen meer gewaar wordende, stond hij op en ging zoo snel mogelijk, op de punten zijner voeten, door de duisternis henen. . . . .

Op dit oogenblik, omtrent drie kwart uurs afstand westwaarts van den weg, door dezen laatsten gevolgd — langs zekere breede straat, — snelde een paard waarop een ruiter zat, die door eenen mantel was omwonden, in gelijke richting vooruit. Zonder dat de ruiter het gewaar werd, wierden zij gevolgd van eenen hond, gestadig langs de pooten des dravers loopende. Deze hond zoude waarschijnlijk niet ontwaard geweest zijn, had zich niet eensklaps, in de verte, een brand vertoond, waarvan de zwepende vlammen zich in de hoogte verhieven. Dit dier bemerkende, scheen de ruiter het te willen erkennen en hield zijn paard in. Op het

hooren noemen : « Kastor ! » begon de hond te janken en als van vreugde op te springen naar den ruiter die, hem kwispelstaartende op zijn been voelende, denzelven eenige streelingen toebracht; waarna hij, met het gezegde : « Kom, Kastor ! kom ! » wederom snel vooruit rende.

Al voortrijdende wendde de ruiter gedurig den blik om zich henen en liet, nu en dan, het oog op den nevensloopenden hond vallen. Gedurende eenige oogenblikken onopmerkzaam gerend hebbende, keek hij nevens zijn paard en wierd den hond niet meer gewaar.

« Waar mag hij gebleven zijn ? » Vraagde hij verwonderd aan zich zelve; hield zijnen draver stil en deed hem eenige stappen terugkeeren. Den hond ziende stil staan, riep en piepte hij verscheidene malen; maar deze trappelde en kwispelstaartte zonder te naderen. Van zijn paard gestapt, ging hij tot bij Kastor en zag er iets op den grond liggen. Met haast nam hij het voorwerp op, stak hetzelve in de binnentesch zijns onderkleeds en sprong weder te paard, roepende :

« Kastor kom ! »

Ziende dat deze laatste hem volgde, gaf hij zijnen draver een teeken en rende in volle vaart henen.

X.

Op ongeveer een half uur afstands, al den zuid-oostkant der woning van den Mandeljode, bevond zich een klein huis met strooïen dak, schier gansch bedekt met donderblâren. Achter- en zijgevels waren verborgen onder dichte en hooge tronken van palmhout, en, in den voorgevel, slechts uit hout en aarde gemaakt, staken twee raamkens met ruitjes in lood gewerkt. Nevens de deur, die uitgang gaf op een donker sparrenbosch, stond een groote appelboom, wiens breede takken zich over het huisje uitspreidden.

Binnen dit laatste, aan eene houten tafel, bij het bleeke licht der brandende wiek in een ijzeren lampken, dat, bij middel eens stoks, aan den balk der zoldering vast was, zat een bejaard vrouwspersoon bezig met de bladen van een kaartspel over elkander te trekken en wierp, nu en dan, langs hier en daar, een op de tafel neder. Telkens dat er eenige lagen, bleef zij dezelve beweegloos bezichtigen; mengde dan degene, die zij nog in handen had, onder elkander; wierp er andermaal vijf,

zes ter tafel neder; aanschouwde die ook eenige wijlen en hield daarna aan, tot dat zij allen vóór haar lagen verspreid.

« Neen! er ontbreken geene. » Sprak zij tot zich zelve. Dan raapte zij die weder op, doormengde dezelve verscheide malen, en, het kaartspel met den rug naar boven gekeerd, in de linkere hand houdende, sloeg zij de oogen naar de zoldering, waarop haar blik eenige wijlen bleef gevestigd.

« Pas op! » riep de vrouw, met half luide stem, als naar iemand die op den zolder hare bevelen afwachtte. Daarop nam zij het bovenste kaartblad, legde dat met den rug nederwaarts op de tafel en bleef aandachtig luisteren. Niets hoorende, legde zij het volgende blad, dan een derde, een vierde, een vijfde. Op het nederleggen van dit laatste, liet zich een katgemeeuw hooren. De vrouw sloeg de oogen op het kaartblad en *Harten Vrouw* ziende :

« Daar is de dochter. » Sprak zij met tevredenheid.

« Nu gekeken of zij alléén is gevluht! »

« Goed opgelet! » riep ze andermaal, met even half luide stem en blikte starlings op de zoldering.

Het volgende blad lag nog niet neder, of een tweede gemeeuw wierd gehoord.

« Neen! zij was alléén niet. » Hervattede zij. « Daar is haar minnaar! » En hare oogen vielen op het kaartblad, waarop *Herten Zot* was afgebeeld.

« Blijft nog te weten of, een vriend der geliefden en vijand van den andere, aan de verdwijning der dochter medeplichtig is. »

Nog eens wendde zij de oogen naar boven, — roepende als te vooren, — en wierp het bovenste blad op

de tafel, met eenen lichten kneukel­slag, die door een derde gemeeuw werd beantwoord.

« Het is zooals men meent. » Ging zij voort, het blad ziende.

« Daar is *Pieken Zot!*... Nu, om te weten waar de dochter.... »

De vrouw werd onderbroken door een getrappel aan de deur, gevolgd van drie lichte kloppen.

« Wie daar? » vroegde zij.

« Doe open! ik ben de verwachte, » was het antwoord; waarop de vrouw opende.

« Goeden avond, Ida! » wenschte de binnentredende.

« Rietkant! » sprak zij, op den groet geene acht gevende, « ik heb het reeds gevonden. Uwe meening is gegrond. Zit neder, ik zal u den uitleg mijner werking geven. »

En zij bood den ingekomene eenen stoel aan.

Beiden gezeten zijnde, hernam Ida :

« Luister! Ik wilde vooreerst weten of uwe dochter verliefd was; hetgeen is vastgesteld door het verschijnen van *Harten-Vrouw*. Dan moest gevonden worden of zij alléén uwe woning heeft ontvlucht, hetwelk door het eerstvolgende kaartblad is bekend gemaakt; haar minnaar, die Kristo is, heeft ze in hare vlucht geholpen, en, de middelen tot ontvluchting zijn aangetoond geweest door uwen aartsvijand, eenen jongman, Jordaan, welke verbeeld is door het daaropvolgende blad : *Pieken-Zot*. »

« Juist zoo als ik dacht, » antwoordde de Mandeljode, over de woorden der vrouw voldaan.

« Maar, weet gij nu waar mijne dochter is? » vroegde hij verder.

« Nog niet, » gaf de vrouw ten antwoord. « Dit eischt eene andere werking dan met de kaart. Een weinig geduld! ik zal u in korten tijd kunnen zeggen of zij het land, ja of neen, heeft verlaten; zelfs op omtrent welken afstand zij van haars vaders woning is verwijderd. Maar ge moogt mij in mijne werking niet storen, en, wat gij hooren of zien zult, geen teeken van bevreesdheid te laten blijken. »

« Wees gerust, Ida! »

De vrouw ging in een nevenkamerken, waaruit zij aanstonds terugkeerde met eenen grooten boek, eene wassen kaars en een klein palmtakje. Zij aanstak vooreerst de kaars, opende den boek, legde er het palmtakje op, en, eenen grooten bril op den neus genepen hebbende, begon zij stil te lezen. Een zware slag, die het huisje dreunen deed, liet zich op den zolder hooren. Rietkant beefde van schrik op zijnen stoel, maar bleef stilzwijgend. De tooverheks hield het palmtakje boven de lichtende kaars tot dat het brandde, en legde hetzelfde in eene witte telloor, die ze van de schouwbank nam; aandachtig de wending van vlam en rook beziende.

Gedurende dat het palmhout brandde was er, op den zolder, een gerucht als van verscheidene katten welke, met schrikverwekkend geschreeuw, schenen te vechten. Nauwelijks was het takje opgebrand of alle gedruis zweeg, en wierd gevolgd door het geratel als van eene zware bol, die zuidwaarts henen rolde, hetwelk allengskens uitstierf tot men het eindelijk niet meer kon hooren. Dan doofde de kaars uit.

« Hewel! Rietkant! » vraagde de heks « zijt ge niet bevreesd geweest? »

« Ik was niet te wel op mijn gemak, Ida! Is het gedaan? »

« Ja; » antwoordde de vrouw, die den boek toesmeet, « hebt gij alles wel bemerkt? »

« Zeer wel, Ida! maar ik versta er niets van. »

« Hebt ge niet gezien dat de vlam van het brandende palmtakje helder was? »

« Die was zeer klaar, Ida! »

« Zagt ge niet dat vlam en rook naar het zuiden dreef? »

« Het was zoo als ge zegt. »

« Langs waar is die bol henen gerold en haar geratel uitgestorven? »

« Ook zuidwaarts. »

« Luister! de uitleg is: Dat uwe dochter naar Frankrijk is gevlucht en zelfs zóó verre dat het mij onmogelijk is u te zeggen waar zij zich bevindt. Het uitdooven der kaars beteekent dat alle verdere opzoekingen nutteloos zullen blijven. »

De Mandeljode loosde eenen diepen zucht en bleef eenige oogenblikken in overdenking.

« Kristo, » hernam hij « heeft reeds mijne wraak beginnen te gevoelen; maar dra zal ik hem ten vollen zijne vuige daad doen uitboeten. Jordaan, die moet medeplichtig zijn, zal ook in het kort de verdiende straf ondergaan. »

Hij zweeg en blikte staroogend ten gronde, nu en dan het hoofd schuddende.

« Heeft mijne uitlegging u niet voldaan dan? » Was de vraag der heks.

« Wel ja, Ida! Maar ik zou nog iets willen weten. Mijn zakboekje is sinds eenige dagen verloren, en, waar ik

zoek en inlichting nemen moge, nergens kan ik het ontdekken. Zoudt ge mij daarover niet kunnen onder-richten? »

« Ik kan wel te weten komen of uw boekje is gevonden geweest, door vriend of vijand, zonder u den vinder te kunnen aanwijzen. Ook zoudt gij bekend kunnen gemaakt worden waar gij hetzelfde verloren hebt. »

« Wil dit eens onderzoeken, Ida! ik bid u! Uwe moeite zal ik rijkelijk beloonen. »

« Let wel op mijne werking en doe wat ik u vragen zal! »

Zij nam het kaartspel; doormengde verscheide malen de bladen; schoof die halvenkringvormig van elkander, en ze den Mandeljode aanbiedende :

« Trek, met geslotene oogen, daar een blad uit! » zegde zij « zonder mij te noemen welk blad gij getrokken hebt. »

Dit gedaan zijnde, doormengde zij de overige bladen en legde dezelve op elkander gestapeld, met de teekens om laag, ter tafel neder.

« Hebt ge het uitgenomen blad wel gezien? » ging zij voort.

« Zeer wel, Ida! » antwoordde hij.

« Leg het nu, met den rug omhoog, boven op de andere bladen! » Hield zij aan.

Na andermaal allen doormengd te hebben, greep zij met de rechtere hand gansch het kaartspel op en hield hetzelfde met 't onderste blad naar den Mandeljode gekeerd.

« Is het blad, welk gij ziet, wel hetgene gij getrokken hebt? » vroeg zij.

« Neen. » Antwoordde Rietkant.

Daarop legde zij het spel met den rug naar boven, ter tafel; deed hem met de twee eerste vingers van elke hand er op duwen en blaasde er over.

« Trek nu uwe vingers weg! » Hernam ze, en hief, zonder aan de bladen iets te doen, het kaartspel op, vragende :

« Welk blad is het onderste? »

« Hetgene ik getrokken heb. » Was het antwoord.

Zij legde het onderste blad ter zijde en hervraagde :

« En nu? »

« *Klaver zeven.* » Zegde de Mandeljode.

« Uw boekje is nog niet gevonden. » Ging zij voort.

« Gij hebt het verloren nabij een klaverveld waar zeven hooge en houtdichte spartronken staan. Overpeis of ge die plaats nog zoudet kunnen vinden. »

Hij bedacht zich eenige stonden.

« Ja, ik geheug mij omtrent zulke tronken te zijn geweest. »

Nog eenige wijlen peinzende, met de rechtere hand op het voorhoofd, hervattede hij :

« Ha! nu weet ik waar die tronken zich bevinden. Het is waar; daarachter heb ik mij, op zekeren nacht, verborgen gehouden, op het hooren afkomen van mannen, welke ik dacht geene vrienden te zijn. Aanstonds ga ik derwaarts, misschien zal ik daar nog mijn boekje vinden. Ida! morgen kom ik langs hier terug en zal u, in allen gevalle, voor uwe bewezene diensten beloonen.... »

De huisdeur werd geopend en eene vrouw kwam binnen.

« Goeden avond, Nichte! en ook uw gezelschap! » sprak ze. « Ik heb nieuws vernomen. »

« Nichte Flora! is het goed nieuws? »

« Is het van mijn zakboekje? » vraagde de Mandeljode.

« Neen! » was het antwoord. « Men heeft mij verzekerd dat Mietje op de *Krekelholhoeve* is; omtrent een uur van hier... »

« Ik weet waar het is, Flora! » Onderbrak Rietkant.
« Hoe weet gij dat? »

« Door eenen der werklieden. »

De Mandeljode aanschouwde de kaartslaagster met verwondering.

« Nichte Flora! men heeft u ongetwijfeld bedrogen; want Mietje is het land uit gevlucht. »

« Nichte Ida! ik wil het tegenstrijdige uws gezegdes niet staande houden. Omdat ge mij met een onderzoek diesaangaande belast hebt, kom ik het mij bekend gemaakte vertellen. »

« Gij hebt het van eenen der werklieden vernomen, zegt ge? »

« Ja, Nichte! Gij weet dat ik gedeeltelijk mijn bestaan win met meiden en dienstboden plaats en bezorgen? »

« Dit weet ik. »

« Hewel! gister in den vóórávond kwam een der werklieden van het *Krekelhol* mij vragen of ik niet eene plaats open wist, dat hij geerne zou veranderd hebben. Wetende dat de pachters hier hoeve overal gekend zijn voor goede lieden, en bij wien de dienstboden zeer wel behandeld zijn, vraagde ik naar de oorzaak die hem het gedacht had doen opvatten van te veranderen. Hoor wat hij antwoordde :

« Sinds eenige dagen, » sprak hij « gaat daar iets « bijzonders om. De werkman, die gewonelijk nevens « mij in de schuur kwam dorschen, is zelden nog zicht-

« baar, en wanneer hij, bij gevalle, komen moge, is het
« meer om ledigganger te spelen en mij te bespieden,
« dan voor te werken. Ik vraagde hem dezen morgen, »
— ging hij voort — « waarom hij schier nooit meer
« werken kwam? Waarop hij me antwoordde : « Dat
« zijn uwe zaken niet. » Daarop, » — hield hij aan —
« ging ik mijnen meester spreken, die mij tot antwoord
« gaf : Dat mijn maat anderè bezigheden had en ik mij
« daarover niet bekommeren moest; mits hij alléén
« meester op zijne hoeve was en zijne werklieden
« mocht bevelen wat hem beliefd. Dit is wel waar »
« — voer hij voort — dat zijn mijne zaken niet; maar
« géenszins gewoon zijnde zoo beantwoord te zijn,
« ben ik, zonder verder te spreken naar mijn werk,
« tot aan den middag, teruggekeerd. »

« Bij het noénmalen, » — voegde hij er bij — « wierd
« ik — nauwkeurig opmerkende, hetgeen ik tot alsdan
« nog niet had gedaan — gewaar dat er iets, in de
« nevenkamer, moest plaats hebben, hetwelk men voor
« mij wilde bedekt houden. Na het eten, onder voor-
« wendsel tabak uit mijnen koffer te gaan halen, klom
« ik langs den zoldertrap op. Ik wist » — zegde hij —
« dat de planken des vloers boven die kamer niet dicht
« waren toegesteken en stelde mij, boven zijnde, op
« de knieën, de eerste opening de beste nemende, om
« eenen blik naar binnen die kamer te laten vallen.
« Het gelukte mij een onbekend jong vrouwspersoon
« te zien, die bezig was met naaïen. Nauwelijks was
« zij wel gezien, of ik hoorde de stappen van den
« pachter, die waarschijnlijk naar boven kwam om
« mij te bespieden, en spoedde mij tot den koffer,

« waar ik mijne beurs met tabak vulde en daarna
« wederom beneden ging. »

« De pachter » — zoo eindigde hij — « eene koornmaat
« op den rug dragende, zegde niets. Ik ook uitte geen
« woord; maar stak den tabak mijner gevulde pijp
« aan en ging in de weide, achter de hoeve, om te
« rooken. »

« Daarna is hij ter schuur teruggekeerd tot den
vóórvond, van waar hij mij is komen vinden. Op
mijne ondervragingen, heeft deze werkmán mij doen
verstaan dat, degene die in de kamer is gezien geweest,
veel gelijkenis heeft met Mietje. »

« Kent gij wel mijne dochter? » vroegde Rietkant.

« Of ik haar ken! »

« Dat wil niets zeggen, » bemerkte de heks.

« Nichte Ida! ik wil daardoor niet verzekeren, dat
het Mietje is, welke men gezien heeft. »

« Het is zeer wel mogelijk, » hernam de Mandeljode.

« Neen! » liet Ida er half ontevreden op volgen. « Uwe
dochter is verre in Frankrijk; daar ben ik zeker van. »

« Nichte Ida! indien mijn gedacht u ongegrond schijnt,
gij moogt daarom niet misnoegd zijn jegens mij; ik kom
u dit enkelijk bekend maken tot onderrichting, denkende
daardoor dienst te bewijzen. »

« Het minste niet; maar ik ben overtuigd, dat uwe
gedachten u bedriegen. »

« Tot daar! ik zal nader onderzoek doen. »

« Ja, spaar u geene moeite! » hervattede Rietkant.
« Zoohaast gij iets ontdekt hebt, geef er kennis van. Nu,
zonder verderen tijd te verliezen, Ida! ga ik onmiddelijk
ter plaats, waarvan onder ons is spraak geweest. »

En na korte groetenissen was hij henen.

XI.

In eene kamer der hoeve van Jordaan, zat een jongeling, met de linkere zijde van het voorhoofd geleund op de rechter hand, wier arm met den elleboog op eene tafel rustte. Op het zien zijns ongerimpeld aangezichts, kon hij nauwelijks de dertig jaar bereikt hebben. Van onder eenen vilten hoed, met breede randen, daalden krullende blonde haarlokken op 'zijnen hals neder. Uit zijne donkerblauwe oogen, welke hij grondwaarts geslagen hield, biggelde een traan.

Als in diepe gedachten zijnde, bleef hij, zekeren tijd, beweegloos gezeten en zegde eindelijk, eenen diepen zucht loozende :

« Heer! wat zal er van ons geworden!... Mijn vader ziek! Mijne zuster verdronken! Mijne moeder van droefheid zien verkwijnen!... Van alles beroofd!... »

De deur der kamer wierd geopend en een man van hooge gestalte kwam binnen.

« Kristo! » sprak deze tot den jongeling, die van

zijn stoel was opgestaan om den binnentredenden te groeten, « gij weent? Wat is er gaande dan? »

« Och Jordaan! » antwoordde hij, « ik heb wel reden om te weenen. Ziehier, het mutsje mijner zuster, dat op het water der Mandelbeek vlottede. Geen twijfel meer, zij is verdronken! » En hij vaagde, uit elke oog, eenen traan.

« Er zijn nog kinderen, die een gelijk hoofdhulsel dragen. »

« Wel waar, Jordaan! maar ik durf niet meer twijfelen, ingezien Wiesken, sedert zoo langen tijd gemist wordt. »

« Dat mutsje vinden, op het water, moet ongetwijfeld een onheil voorspellend gedacht doen opvatten; doch, ware dit hetgene uwer zuster, nog kan zulks u niet overtuigen, dat zij in het water is omgekomen. Zoolang gij geene klaardere bewijzen hebt, moogt ge blijven hopen, vroeg of laat, nog het kind levend weder te zien. »

« Mocht gij waarheid spreken, Jordaan! »

« Wanhoop nooit; er is, hierboven Iemand, die alles kan doen ontdekken. Met hoop en vertrouwen in Hem, zult gij geduld, moed en sterkte krijgen, bekwaam om alle bitterheden te doorstaan. Ik raad u aan, Kristo! van dat mutsje, aan wien het zijn moge, bijzonderlijk ten uwent, niet te toonen; moest uwe moeder die — ik weet — veel lijdt, hetzelfde zien, zij zou gevaar loopen ervan eene geraaktheid of eene zinsverbijstering te krijgen. En, in dit laatste geval, zou zij uwen vader, die, door het zeggen des doktors, merkelijk gebeterd is, kunnen den dood veroorzaken. Volg mijnen raad, vriend, en hoop! »

« Ik wil, Jordaan! »

« Verberg dat hulsel, opdat het in niemands handen valle; want moest gij hetzelve verliezen, wie weet... »

« Dank, Jordaan! voor uwe wijze raadgeving! Ik zal deze volgen. »

« Laat u niet ontmoedigen. Het oogenblik is gekomen dat gij, zelfs boven uwe krachten, alle zwakheid en neêrslachtigheid moet pogen te overwinnen. »

« Mijn wil is goed, Jordaan! maar door de droevige gedachten bestormd, niet alleenlijk die, over het verdrinken mijner zuster, maar daarenboven nog door degene over mijnen zieken vader, wien men, uit vrees voor ziekteverergernis, niets bekend maakt, en mijne bedrukte moeder, die alles weet en opkroppende lijdt om er van te bezwijken; dit scheurt mijn hart aan flarden, Jordaan! » Twee tranen rolden langs de wangen.

« Zulke slagen zijn zwaar, Kristo! maar hoe geduldiger gij ze lijden kunt, hoe min zij zullen pijnigen. Tracht gedurig in uw geheugen te houden, dat de Alvoorzienigheid gewoonlijk den mensch zware beproevingen overzendt, opdat hij te meer zich herinneren zoude — wanneer betere dagen te beleven zijn — dat alles van haar komt. »

« Betere dagen, Jordaan! »

« Nogmaals wanhopig, Kristo! dat is niet wel. »

« Verontschuldig mij, vriend! maar ik zie zoo een afschrikkend duister verschiet. Ellende en schande zien mij grimmende aan. Het minste is wat mij betreft; maar mijne ouders en ons klein schepselken zien gebrek lijden!... »

« Wat zegt ge, gebrek lijden? » onderbrak Jordaan.

« Kristo! daaraan moet ge niet denken; ten uwent ontbreekt niets en er zal, zoolang ik leef, bij u niets te kort zijn. »

« Maar, vriend Jordaan!... Ach! ik durf het u niet zeggen... » Zijnen neusdoek op het aangezicht leggende begon hij al snikkende te weenen.

« Kristo! ik bid u, toon u toch sterker. Spreek onbewimpeld! »

« Wij bezitten niets meer, Jordaan! Neen, ons blijft niets over dan schulden. Ik dacht dat onze woning eigendom was mijner ouders, maar de Mandeljode beweert, dat hij er eigenaar van is. Dit kan niet anders zijn dan door bedrog. Mijn vader, mijne moeder en ik wisten anders niet dan dat zij zelve eigenaars waren van het door ons bewoonde huis. De deurwaarder is gezonden geweest, ten einde verwittiging te geven dat hetzelfde, binnen de maand, moet geruimd en ter vrije beschikking van den Mandeljode gesteld worden. Moeder, tot heden alles gezwezen hebbende, heeft uit vrees van buiten mijn weten op straat gezet te worden, mij dit smartend nieuws bekend gemaakt. Zie, Jordaan! of ik stof vind tot weenen. Ik, die mijne ouders zoo lief heb en voor hun door water en vuur springen zou om ze te kunnen troosten!... » Snikken onderbraken zijne rede.

Op deze woorden bleef Jordaan, verwonderd nadenkende, zijnen vriend aanstaren. Het waren eigenlijk deze gezegdens niet die hem rechtstreeks ontroerden; maar hij scheen, uit die woorden, iets te vatten waaraan Kristo, volgens hem, niet dacht.

Als innig tevreden over zijne gedachten, nam hij zijnen vriend bij de hand en zegde :

« Kristo! ik bid, houd op te weenen! Poog uwe

droefheid meester te worden en sterkte te putten in de hoop dat alles weldra zal in 't best keeren. Daarmede zult ge meer winnen dan met, als eene vrouw, te zitten tranen storten. Toon u sterker voortaan, — wat er gebeuren moge, — en betrouw op God en op mij. Voor het onderhoud uws huisgezins, niets zal u ontbreken, en moet gij en de uwen die woning verlaten, ik zal u kosteloos eene andere bezorgen. »

« Waarde Vriend! » sprak Kristo, de hand van Jordaan vastgrijpende « dank voor uwe meêdoogendheid. Men kent slechts de ware vrienden in het onheil. »

« Ga, zoo spoedig mogelijk, uwe bedrukte moeder troosten. Gedraag u als sterkmoedig man, zooals gij u vóór dezen hebt getoond. Bid en hoop! ik durf u verzekeren dat alles beter afloopen zal dan gij denkt. Moedig ook uwe moeder aan, met vast betrouwen een beter toekomstige te gemoet te zien. Vooral raad ik u — gij weet dat men op u loert — van nergens u in eenen strik te laten brengen. Wees wantrouwig van allen die, voor u, niet een schrift, van mij, kunnen ter hand stellen! »

« Een schrift? » Vraagde Kristo, zijnen vriend in de oogen ziende.

« Vraag mij verders niets, Kristo! » Was het antwoord. « Wanneer ge, van mijnentwege, eenen brief ontvangt, zult gij van alles kennis krijgen, en de inhoud ervan zal, ik twijfel niet, u zeer bevallen. Nu, laat uwe moeder niet zonder troost; verlaat uw huis niet meer vóórleer ge mijn bevel ontvangt, waaraan ik u, als vriend, verzoek onmiddellijk te beantwoorden. »

« Duizendmaal dank, Jordaan! » Riep Kristo, hem de hand vattende. « Ik ben toch zoo blijde te mogen mijne

moeder eenige verzachting aan haar lijden toedragen, en belooft u van alles wat ge van mij eischen moegt, stiptelijk te volbrengen. »

« Voortaan, geachte vriend! heb hoop en moed! Draag uwe moeder mijne groetenissen! maar maak geen gewag noch van geschrift noch van mijne verdere afspraak. »

« Op mijn eerlijk woord, vriend Jordaan! En met mijnen herhaalden dank over uwe toegenegenheid, wensch ik u heil! »

Jordaan begeleidde Kristo tot aan de deur der kamer, en kwam dan tot de tafel, door zijnen vriend verlaten, terug.

Nauwelijks nedergezeten zijnde, trok hij eenen brief uit de binnentesch zijns kleeds en overlas dien sprakeeloos en met aandacht. Naarmate hij het einde naderde, verhelderde zijn gelaat en eene tevredenheid liet er zich op bemerken.

« Heer! » bad hij met de oogen hemelwaarts gericht, « maak dat onze onderneming gelukke; opdat wij mogen gered worden! Wij zullen er u onzen dank over bewijzen. »

Hoorende roepen :

« In de kamer, smid! »

« Wat is dat nu? » Vraagde hij aan zich zelve en verborg den brief.

Naar de deur stappende, zag hij daar eenen man die hem toesprak :

« Jordaan! och! Mietje is ontdekt! Er moeten aanstonds middelen gevonden worden of zij valt in handen harer vervolgers. »

« Hoe weet gij dit? » was de vraag.

« Van Lena, die alles afloert, zooals ge weet. »

« Ja, en die ons onschatbare diensten bewijst. »

« Een even slim vrouwspersoon heb ik nergens ontmoet. »

« Moge alles ten beste verkeerem, smid! zij zal zich niet te beklagen hebben. Verhaal eens wat gij vernomen hebt? »

« Luister! Zij heeft met Mietje gesproken die haar heeft verhaald dat reeds verscheidene mannen zijn ter hoeve gegaan, onder voorwendsel van vee of graan te koopen, en dewelke zeer vreemde gebaren maakten. Zelfs is er een geweest die alles uitzocht ten einde te kunnen in de kamer geraken waar Mietje is verborgen gehouden. Hij was zoo stout dat hij poogde de deur te openen die gelukkig langs binnen gesloten was. De pachter der hoeve, een niet misdeeld man, zegde :

« Wij zelve kunnen de kamer niet binnen gaan. De sleutel is gebroken en de smid, die de stukken bezit, heeft bevel ontvangen denzelfden te herstellen. »

« Is er geen middel te vinden om Mietje in veiliger plaats te verbergen? »

« Niemand durft het wagen, vreezende van ontdekt te worden en de hoeve te zien in brand zetten, door die talrijke booswichten, welke hier bij dage en bij nachte rondloopen en tot alles bekwaam zijn. »

« Mocht daaraan toch een einde komen! » zuchtte Jordaan.

« Och ja! » liet de smid er op volgen « want, gij ook, loopt groot gevaar van in weinige dagen uwe hoeve in asch gelegd te zien. »

Jordaan aanschouwde den smid met verwondering.

« Er moeten, » ging deze laatste voort « in het kort,

strengere maatregelen genomen worden of gij wordt daarenboven-ook nog het slachtoffer hunner woestheid. Indien wij, koste wat koste, geenen tegenstand bieden, zullen die schurken gansch onze streek vermoorden en verbranden. »

« Hoe weet gij dat mijne hoeve gaat in asch gelegd worden, smid? »

« En dat, krijgt men u in handen, gij er niet meer levend uit geraken zult?... Luister, Jordaan! Lena heeft mij verzekerd dat zij zelve gehoord heeft eene samenspraak tusschen den Hoofdman der bende en den Mandeljode. Zij heeft dezen laatsten den hoofdman hooren aanstuwen om Kristo te doen aanvatten. Daarna heeft hij dien bekend gemaakt met de levering van uw graan, die Zaterdag namiddag moet plaats hebben en van welke levering, gij, Zondag naast, het bedrag zult ontvangen. Hij heeft daarenboven aangeraden van niet eerder den aanval bij u te wagen dan Zondag naast, na middernacht. »

Jordaan sloeg de oogen hoofdschuddende ten gronde.

« Wie had gedacht dat Rietkant zoo een boosaardig mensch is! » Sprak hij; bracht de rechtere hand aan zijn voorhoofd en bleef sprakeloos staan, in gedachten bezig.

« Het is niemand anders dan hij, » hield de smid aan, « die dat slecht volk heeft langs hier gelokt, om te beter zijne booze ontwerpen te kunnen doen uitvoeren, zijnen haat en wraak vrijen teugel te geven en zijne gevloekte geldzucht te voldoen. »

« Hij is een helsch wangedrocht in menschevel uitgedoscht. Wat! Is er iets ter wereld schandelijker dan zijn eigen kind te willen leveren naar den poel van

ondeugd en wulpschheid, ten einde het vermaak te hebben van eenige vervloekte geldstukken meer te bezitten!... »

« Smid! » onderbrak hem Jordaan « zult gij binnen een uur te huis zijn? »

« Ja, Jordaan. »

« Hewel ik zal mij straks wat netter aankleeden om een uitstapje te doen en, na een uur tot vijf vierden, ten uwent aankomen. Alsdan zal ik u van alles kunnen onderrichten. Verstaat ge mij? »

« Zeer wel, Jordaan! Ik heb nog eenige boodschappen onderwege af te leggen en zal mij spoeden om, op gestelden tijd, te huis te zijn. Nu, ik groet u en blijf in afwachting. »

« Tot seffens, vriend smid! »

Elkander de hand drukkende, namen zij afscheid.

XII.

Aan den gezichteinder, ten Oosten, vaarde de zon, in vollen glans, de blauwkleurige luchtruimte hemelwaarts op, en spreidde hare heldere stralen over de uit den winterslaap nog niet ontwaakte velden open. De grond was hard toegevrozen en met eene witkleurige korst bedekt; wyl de takken van tronken en boomen met blikkerende ijskegelkens waren behangen.

« Wat liefelijke weder! » Zegde eene vijftigjarige vrouw, die, in eene voorkamer der hoeve : *Het Krekelhol*, bezig was met koffij te schenken voor een vijftal lieden, rond eene houten tafel gezeten.

« Ja Rieka! » antwoordde een der aanwezigen, « schooneren dag hebben wij dezen winter nog niet mogen zien. »

« Jammer, vrouw! dat we zulken slechten tijd beleven, die ons belet vrij die gezonde lucht in te ademen. » Sprak een zestigjarig man, die bezig was met boterhammen af te snijden.

« Het is te hopen, lieve man! dat Onze Heer weldra betere dagen zal verleenen. »

« God gelieve het, vrouw! maar ik heb als een voor-gevoel dat er iets bijzonders staat te gebeuren. »

« Gij hebt waarschijnlijk nog eens gedroomd den verleden nacht? »

« Ja, vrouw! ongelukkiglijk! »

« En hij hecht geloof aan al die gekheden, Karel! »
Lachtè de vrouw, kijkende op eenen kloeken rossen jongeling, die nevens haar was gezeten. « Ik ook droom nu en dan; maar ik zal mij wachten daarop te denken, verre van er aan te gelooven. »

« Pachteresse! » viel die laatste haar in de rede « ik kan met ernstige droomen niet spotten; want ik heb dikwijls ondervonden dat de droomen iets aankondigen; maar men moet uitleggingen over droomen hebben gehoord, om er een ernstig gedacht van te krijgen. »

« Tut! tut! tut! ik heb wel duizend droomen hooren uitleggen. Mijn oomken, zaliger gedachtenis, hield zich schier anders niet bezig dan met droomen; hij had alle slach van droomboeken en wierd er schier zot van. Hij moest maar gedroomd hebben: dat eene onzer koebeesten met haren staart eene vlieg had gedood, of hij maakte er een spel af als ging geheel de wereld in eenen dag opgeëten worden. »

« Ik houd niet méer aan droomen dan de katten aan een zeevat; het zijn niets dan prullen. »

« Ik ook niet Kober! » hernam de vrouw, « droomen houden niets in. »

« Iedereen is vrij daaraan te gelooven of niet; ik zal, en dit door ondervinding, niet afgaan dat er somtijds droomen zijn die heil of ramp voorspellen. »

« Pachter! ik denk als gij; want zoo ernstige droomen niets inhielden, waarom zou Onze Heer, aan die mannen van den ouden tijd, zooals Nabuchodonosor en anderen, droomen overgezonden hebben welke zij door andere lieden deden uitleggen? »

« Ja maar Karel! nu zijn er geene *Appelkedozers* meer. Onze Heer, die goede Man, zond aan die Taarteklaaïen droomen, omdat Hij zich de moeite niet wilde geven van zelf te komen. »

« Rieka! ik deel in uw gedacht, wijf! » zei Kober. « Ik had eens hooren zeggen dat, wanneer men van modder of andere vuilnis droomt, dit een goed teeken is van veel geld te winnen. Goed. Luistert! Ik droomde op zekeren nacht — het is nauw een jaar geleden — dat ik tot over het hoofd in eenen aalput viel, waar ik uit geraakte, gij kunt denken hoe. Ik dacht ongetwijfeld van des anderendaags veel geld te hebben. Maar, in plaats van geld, op mijne nuchtere maag, kreeg ik het bezoek van eenen dier lieve mannen, — gij weet wel? — omdat mijn pacht nog niet betaald was; en hadde ik niet gauw van 't haantje naar 't keuntje geloopt om geld te zoeken, men betaalde mij straks met arme Jantjes. Droomt dan van vuiligheid. »

« Ja, Kober! gij had wel geweest met die kamerheeren in uw huis, » lachte de pachteres.

« Zegt wat ge wilt, ik wensch geene droomen te hebben. Nimmer heb ik eenen ernstigen gehad of er volgde iets slechts uit. Droom ik van water, ik mag mij aan nieuws verwachten: dat een mijner bloedverwanten of vrienden ziek is. Droom ik van brand, ik verwacht de aankondiging dat iemand dier is verongelukt; en heb ik van een doodklokje gedroomd, ik ben verzekerd dat een

mijner naastbestaanden is overleden, » hernam Karel.

« Het zij de droomen, welke ik gehad heb, geestig of treurig waren, » sprak de pachter, « telkens kwam de uitlegging, er aan gegeven, allerbest overeen met hetgeen daarna gebeurde. »

« Lieve man! is het zoo schrikkelijk dan, wat gij, in droom, hebt gehoord of gezien? Laat hooren! en denk niet, dat ik zal benauwd zijn. »

« Neen, vrouw! mits gij aan droomen niet gelooft, zal ik er over verders niet meer spreken. »

« Ik ben nieuwsgierig, pachter! » zegde Karel, « en bid u te willen vertellen wat gij hebt gedroomd. »

« Laat maar hooren! Laat maar hooren! » riepen allen.

« Nu, vermits gij allen het verzoekt, luistert! »

« Ik droomde dat wij, een vijftal mannen, op den akker aan het werk waren, toen een vrouwspersoon, door eenige wespen achtervolgd, tot ons kwam gevlucht, roepende om hulp. Iedereen van ons kraakte, uit den nabij zijnde elsen-struik, eenen tak, waarmede wij gedurig de ongedierten van de vrouw afkeerden. Wij hadden de grootste moeite om die wespen te bevechten en de vrouw te beschermen. Het angstzweet leekte langs onze wangen en, ten laatsten, zou de vrouw hun slachtoffer geworden zijn, ware niet eene bende zwarte raven komen aangevlogen, op welke aankomst de wespen zich eensslags verwijderden, welke door de vogelen werden achtervolgd. Hierop wierd ik wakker en voelde het zweet over mijn lichaam druipen. »

« En is die prulle het nagedacht waard? » vraagde de vrouw schertsende.

« Dit is een zeer ernstige droom; » was het antwoord

van Karel « ik zou er den uitleg van willen hooren; die moet..... »

Op deze woorden vloog de kamerdeur open en een blondhairig meisje, van omtrent de vijf en twintig jaar, kwam, van angst en benauwdheid bevende, in de voorkamer geloopt, roepende :

« Och God! wij zijn verraden! Kijkt! daar zijn ze om mij te vangen! Ach! hulp! hulp! »

Iedereen blikte verbaasd door het venster en zag inderdaad een twaalfstal gewapende mannen binnen het hekken stappen, waarmede de groote boomgaard, die voor de hoeve lag, was afgesloten.

Karel sprong op van zijnen stoel, zeggende met zoo-veel koelbloedigheid mogelijk :

« Voor den nood de redding gezocht! Blijft gij allen zitten en toont u alsof hier niets ware gebeurd; ik alléén vlucht met de juffer langs achter weg. »

Dit zeggende, volgde hij de dochter die reeds de achterdeur had bereikt, langs waar beiden verdwenen. Karel nam het meisje bij de hand en liep er mede in een houten kot, waar, in eenen hoek, eene hoeveelheid strooi en rijshout lag opgestapeld, achter hetwelk hij ze zeer wel verborg.

« Houd u zeer stil! » gebood hij haar « en wees niet bevreesd; men zal op u geene hand leggen aler men met mij afgerekend hebbe. »

« Heer! help toch! sta me bij! » zuchtte het meisje en zweeg dan stil.

In allerhaast rolde Karel een nabij liggende boomeind tot vóór de plaats waar de juffer was verborgen, wierp zijne bovenvest af, nam eene zware kliefbijl van den

planken muur en stelde zich aan het klieven . . . . .

Intusschen waren de gewapende mannen de woonplaats der hoeve binnengestapt.

« Waar is de dochter, hier verborgen gehouden? » vroeg met barschheid een der bende, die lang was van gestalte en groote zwarte knevels droeg.

« Hier houdt men niemand verborgen. » Gaf de pachter zeer koelbloedig ten antwoord; wijl hij zijn drinkkopje met koffij volschonk.

« Gij houdt hier de dochter van burger Rietkant verholen; » hernam de wapendrager met gevloek « wij hebben er de overtuiging van. »

« Ik durf u de verzekering geven dat gij haar bij ons niet ontdekken zult. » Gaf de pachter tot wederantwoord.

« Burger hoofdman! Laat ons alles nauwlettend onderzoeken; bedden en kassen doorsnuisteren; wij zullen dezelve wel vinden. » Sprak een ander gewapend man.

« Ja, zoeken wij! zij is hier ongetwijfeld geweest en moet er nog zijn. Vluchten was haar onmogelijk; men heeft ze te wel afgespied. » Riep een derde gewapende.

Zonder verder te spreken, stapten eenige der aangekomenen de kamer binnen waar het meisje uit gevluucht was; wijl de anderen naar den zolder klommen en kelders en waschkamers doorliepen.

« Als wij haar hier binnen niet ontdekken, zullen we alsdan schuur en stallen gaan doorzoeken. » Spraken gelijktijdig twee mannen die langs de achterdeur uitgingen.

Zij blikten rond zich henen en, den houtklierer bemerkte hebbende, naderden zij hem.

« Zeg! » riep een van beiden « er is hier eene jonge dochter verborgen gehouden geweest? »

« Daar weet ik niets van. Slechts sedert een drietal dagen ben ik op deze hoeve en ken alleenlijk den pachter, zijne vrouw en eenige der werklieden. Wie hier inkomt of uitgaat weet ik niet, » zef de houtkliever.

« Gij hebt wel, hier in het huis, dat blond meisje gezien? » Hervatte de wapenman.

« Hier komt meer dan één blond meisje; ik heb er soms vijf, zes tot acht gezien. »

« Hebt ge nooit gezien of geweten dat één dier meisjes bleef vernachten? » Ging de andere voort.

« Daarop heb ik niet gelet. Den eersten avond, na mijne aankomst op het *Krekelhol*, heb ik een dusdanig meisje, met een pak in de eene hand en hare melkkan in de andere, vergezeld door twee jonge dochterkens, met bruine oogen en zwart hair, de hoeve zien uitstappen. »

« Kunt ge niet zeggen waar die henen gegaan zijn? » Vraagde de tweede gewapende.

« Wel neen! vreemd zijnde, wat zou ik daar aandacht op genomen hebben! » Sprak Karel met geveinsde onverschilligheid, den maat van dezen laatsten — die de oogen naar het opgestapeld strooi en rijshout gericht hield — schuins beziende.

« Klaas! zou ze daar onder dat strooi en hout niet zijn verholen? » Vraagde degene wiens blik op die voorwerpen gevestigd bleef.

« Gij moet maar kijken, » zeide de kliever, die eenige schreden achteruit deinsde, als om plaats te maken.

« Neen, neen! » sprak Klaas tot zijnen gezelschap, dezen bij den arm nemende.

« Laat ons, met nutteloos geklap, hier onzen tijd niet verliezen, want intusschen — zate ze in schuur of stalling weggesteken — zij kan gemakkelijk de hoeve ontvluchten. Spoeden we ons, ik naar den koestal en gij ter schuur. »

Op deze woorden gingen zij haastig langs het strooi-kot henen, waarna Karel, reeds over zijne handelwijze tevreden, zich wederom aan het werk stelde en met geweld de bijl in het hout hakte dat de grond er van daverde.

Het gevaar voorbij denkende, legde hij, korts daarna, zijne bijl neder en zei zachtjes tot het meisje :

« Blijf stil! ik ga zien of ze vertrokken zijn. » Nauwelijks had hij dit gezegd of de maat van Klaas kwam spoedig terug, zeggende :

« Ik wil toch onderzoek doen of ze hier niet verholen zit. » En stapte naar de plaats waar het meisje was verborgen.

Hij begon rijshout en strooi weg te werpen.

Karel spuwde in de handen en zijne bijl krampachtig aanvattende, hief dezelve in de hoogte, wijd hij de oogen waarop zich bloedaderen vertoonden, wijd openspakte.

« Laat zijn! » riep hij met forsche stem « of gij wordt een lijk. » Waarop hij toesprong.

De andere, omziende, met eenen misachtenden blik, greep naar het roer, op zijnen schouder hangende. Karel, deze beweging bemerkte hebbende, liet de bijl uit zijne handen vallen en sprong op zijnen tegenstrever dien hij ten gronde plofte. Zoo hard hield hij dezen laatsten aan de keel gevat, dat deze niet de minste beweging meer maken kon. Zijne oogen puilden uit en zijn aange-

zicht wierd zwart van het bloed dat opwaarts was gedreven.

« Wangedrocht! hier zult ge sterven! » Grolde de houtkliever en hief de rechter vuist in de hoogte als om den onderliggende het hoofd te verbrijzelen.

« Vlucht, makkers! vlucht! wij zijn vervolgd! » Riep een andere der bende aan de achterdeur der hoeve en verdween.

Weinige oogenblikken daarna kwam de pachter met zijne vrouw en andere hoeve-bewoners tot den kliever geloopt, met het angstig geroep :

« Karel! Karel! waar is Mietje? Wij zijn gered. »

« Kruip uit, Mietje! » riep de kliever, met het hoofd teeken makende naar de plaats waar het meisje verbor-gen was. Geene beweging liet zich ontwaren.

Men spoedde zich ter aangetoonde plaats, waar men strooi en rijshout afwierp en het meisje beweegloos vond.

« Och! zij is dood! zij is dood! » Kermde de huisvrouw van het *Krekelhol*.

« Spoedig den geneesheer gehaald!... ».

Met groote haast werd het meisje naar binnen gedragen.

Op het hooren van : « *zij is dood!* » wierd Karel van gramschap als uitzinnig.

« Helsch serpent! » Gromde hij; rukte gansch het bovenlichaam zijns vijands herhaalde malen van den grond op en duwde het telkens met geweld terug.

De nedergevelde zou weldra onder de krachtige hand van den houtkliever zijn bezweken, ware Kober niet komen toegeloopt, schreeuwende :

« Karel! Karel! Mietje leeft nog! Verworg toch dat

wangedrocht niet. Laat hem los en wil uw geweten met den moord van zoo een vuig gebroed niet bevleken. Laat hem gaan! ik bid u! »

« Aler los te laten moet ik hem ontwapend zien, » antwoordde de kliever « want zoo een wanschepsel is niet te betrouwen. »

Kober had welhaast de wapens ontnomen.

« Nu laat ik zijne keel los; maar hij zal me niet ontsnappen; wees er zeker over, » sprak Karel.

« Sta op schelm! » Gebood hij aan den ontwapende die, naar zijnen adem hijgende, traagzaam zich oprichtte.

Nauw van den grond opgestaan, of Karel had hem van achter aan den kraag zijns bovenkleeds vast.

« Kober! » hernam de kliever « draag die wapens in de zijkamer en haal straks koorden om dien booswicht te binden. Wij zullen hem verzekeren, opdat hij zich van zijne schoone daden kunne uitrusten. »

Kober stapte de eerste langs de achterdeur binnen, gevolgd van Karel, die zijnen overwonnene met trotschheid vóór zich henen duwde . . . . .

Omtrent een kwart uurs afstands van de *Krekelholhoeve*, achter een klein maar dicht sparrenbosch, moest op dezen zelfden stond, iets bijzonders gebeuren; want men hoorde geschut van vuurroeren en het geklingel van op elkander botsende wapens.

Inderdaad! die mannen, der hoeve ontvlucht, en hunne wapengezellen welke zij in en rond de hut des hoofdmans gelaten hadden, zich door een zestigtal gewapende lieden, te voet en te paard, waaronder een derde veiligheids-ruiters (gendarmen) achtervolgd zijnde, hadden zich allen in een klein sparrenbosch

verschuild. De overste der veiligheids-ruiterij, een krijgsman, op schijn, reeds verre gevorderd in ouderdom en ongetwijfeld, ter jacht op booswichten zeer ervaren, had welhaast bemerkt dat de vluchtelingen het boschje als beschuttingsplaats gekozen hadden. Hij gaf bevel, aan de voetgangers, van zich in eene enkele reeks uit te breiden en zoo gelijktijdig, op de gansche breedte des boschs, met geladen roer, van dolk voorzien, tusschen het hout te dringen, gedurig vuur gevende. Door een gedeelte zijner veiligheids-ruiters deed hij de boschzijden afzetten, wyl hij, met de overige, zich ging plaatsen op eenigen afstand van het uiteinde des wouds om de uitvluchtenden langs alle kanten te kunnen aantasten.

Wel beantwoordden de verschuilden met twee of drie scheuten; maar van beide kanten kon men zich niet treffen, ter oorzaak der boomen. De vervolgers gedurig naderende, werd er eindelijk een der vluchtenden aan het rechter been gekwetst en zank huilende neder.

Wen zijne makkers dit zagen en de ballen der achtervolgers rond zich hoorden schuifelen, hield hun geschut op. Eenigen poogden langs hier en daar het boschje te ontvluchten, maar waren onmiddellijk door vijf of zes mannen der ruiterij overvallen, die dezelve ontwapenden en hun aan de bewaring van andere daartoe gestelde wapenbroeders overleverden.

Ziende dat er aan geen ontwijken meer te denken viel, riep de hoofdman der vervolgers :

« Mannen het bosch uit! en ons tot den laatsten burger verdedigd. »

« Ja, liever dood! dan in handen onzer vijanden te vallen. » Riep een tweede.

De hoofdman had nauwelijks die woorden geuit, of iemand sprong hem met zoo een geweld op het lijf dat hij ten gronde tuimelde. De aanvaller hield hem met de linkere hand aan de keel geklampt wijl hij, met de rechtere vuist hem zoo eenen harden slag op het hoofd toebracht dat het bloed uit zijne neusgaten spatte.

« Wangedrocht! » morde hij « uw uur is geslagen! Dat uwe vuige ziel der duivelen roof worde! » En een tweede vuistslag viel, als een hamer, op het hoofd des hoofdmans neder, dat het bloed langs de tanden druipte.

De hoofdman, als razend, met het rechter been tegen eenen boom steunende, maakte zulkdanige krachtige beweging met het lichaam, dat hij zijnen tegenstrever omverre wierp, en, eenen dolk grijpende, denzelfden in de hoogte hief ten einde dien in de borst te slagen van zijnen aanvaller, welken hij, met den linkeren arm, tegen den grond hield gesloten.

Op hetzelfde oogenblik gaf de onderliggende zoo eenen zwaren vuiststoot op de borst van den hoofdman dat deze achterover viel en de dolk zijne hand ontglipte. In eenen oogslag lag de andere wederom op den hoofdman die door zijnen eigenen dolk zou doorboord geweest zijn, ware niet een derde bijgesneld, welke, den arm vastgrijpende, zegde :

« Kristo! wil u met het bloed van dien laaghartige niet bezoedelen; het is genoeg hem in handen te hebben. »

Hij wrong uit des jongelings hand den dolk welken hij van zich wegwierp.

Terzelfder tijd sprongen drie aanhangers van den hoofdman toe, met de hiel huns roers in de hoogte geheven, als om hunne vijanden de hersenpan te ver-

brijzelen; maar aler hunnen slag te kunnen geven, wierden zij door roerdolksteken omverre geworpen. De overige achtervolgden, hunne makkers ziende nedervallen, liepen deze ter hulp en waren terstond besprongen door andere vijanden die hun verwoed op het lijf vielen. Weldra had eene algemeene wreede worsteling plaats. Men zag niets dan razende gezichten en knarsende tanden onder met schuim bedekte lippen. Het was ten allen kante slagen, steken, kappen, kerven, wijl gensters van vuur langs het klinkende staal rolden. Hier tuimelde een om met den schedel geplet; daar plofte een ander neder, met den van rookend bloed bespatten dolk in de borst; wijl ginder een met afgehouden hand, doorkloven schouder of arm, nog poogde zijnen vijand wederstand te bieden.

De overste der veiligheids-ruiterij gewaar wordende dat men handgemeen was geworden, gaf aan zijne bijzijnde mannen bevel : de paarden aan de boomen vast te maken en ter hulp te snellen; waaraan onmiddelijk was voldaan. Met behulp dezer laatste mannen wierden de achtervolgden, in korten tijd, gansch overmeesterd.

Van weêrziiden waren verscheide zwaar gekwetsten. Vijf van de achtervolgde bende bleven dood op het slagveld; de overige waren dra ontwapend, en, zoo wel gekwetste als andere, met ketens en koorden gebonden, op eene karra geladen en tusschen de ruiterij weggevoerd.

De gekwetste der veroveraars droeg men in de naburige huizen en hoeven om hun te verzorgen, en de gesneuvelden werden in eenen daartoe gegraven put

geworpen en met aarde bedekt. . . . .

Twec der achtervolgers, ziende dat hunne vijanden waren verslagen, verlieten met haast het bosch, om zich te begeven in de richting der hut, waar de bende genesteld had en waar iemand, op dien stond, bezig was met angstig en verbaasd rond te zoeken. Hij was ontkennelijk; want de hairen muts die gansch zijn hoofd tot tegen de oogen bedekte, was met twee breede oorlappen onder de kin toegesloten en liet slechts een deel der neus en wangen bloot. Hij droeg eenen blauwlinnen kiel, die daalde tot tegen zijne lederen overkousen, welke met riemen en gespen beneven zijne beenen en onder zijne voeten waren vastgemaakt. In de liuker hand hield hij eenen bruinkleurigen gaanstok waaraan een lederen zweepje zwierde.

« Wat mag hier gebeurd zijn? » sprak hij tot zich zelve en zakte op eene bank neder, de beide handen op zijnen stok latende rusten.

« Hier is niets meer te vinden dan deze bank en die houten tafel!... Wat is hier toch voorgevallen!... Zou de hoofdman met zijne vrouw en mannen naar eene andere streek vertrokken zijn?... Ik kan dit moeilijk gelooven; men zou er mij van verwittigd hebben!...»

Hij bleef eenige stonden sprakeloos door het vensterken staren. Dan hernam hij :

« Och! zou men misschien iets ontdekt hebben?... Misschien heeft de hoofdman van iets kennis gekregen!... Misschien is... Ach! wat gedaan?... Ik begin te vreezen!... Zou ik nog wachten? Zouden zij soms niet terugkeeren? »

Hij overdacht zich met den blik ten gronde gericht.

« De schrik bevangt mij? » hervattede hij. « Wat gedaan?... Mij hierboven verborgen gehouden tot dat de avond kome?... Misschien zijn zij in het kort terug Doch neen! Alles, behalve bank en tafel, is mede verhuisd... Zij zullen niet meer wederkomen... Wat blijft mij te doen?... Naar huis gekeerd?... De vrees grijpt me meer en meer aan... Wie weet of men mij reeds niet opzoekt,... Hier durf ik niet meer blijven.... Van hier weg! Ja, spoedig het bosch verlaten! »

Dit zeggende, was hij opgesprongen en stapte snel tot de deur, welke hij, bij het intreden, achter zich had toegesteken. Hij had dezelve nog niet bereikt, toen deze eensklaps open vloog en een kloek en welgewa-pend manspersoon — wiens met bloed gevlekte handen aan een met dolk bezette vuurroer vastgeklampt waren — binnensprong, met den roep :

« Wie is hier? »

Alsof de andere dezen laatsten had erkend, deinsde hij van schrik achteruit, zonder te antwoorden.

« Spreek! » hernam hij, « of ge sterft onmiddelijk! »

« Ik alléén! » Werd met bevende stem geantwoord. »

« Toon me straks al de plaatsen dezer hut! » wierd hem met barsche stem bevolen, door den wapendrager, die dreigde met den dolk te steken.

De andere, bevende van benauwdheid en waggelende op de beenen, drentelde traagzaam en met schuinschen blik vooruit. Na alles getoond te hebben zegde hij :

« Gij ziet dat hier niemand anders is dan ik. »

« Ja, zeker zie ik het en ondervind dat men mij allerbest heeft onderricht. Wat komt gij hier doen? »

« Wat, wat ik hier kom doen?... Ik dacht... Ik peisde... ik peisde dat deze hut bewoond was en ben ingekomen,

met het gedacht mijne pijp aan het vuur te steken; maar ik vind ze onbewoond. »

« Ha! gij kwamt om uwe pijp aan het vuur te steken! Bij uwe vrienden he? Bij dat gespuis van volk, door u, uit baat- en wraakzucht, in onze streken gelokt; om alzoo uwe dorpgenooten aan de wulpsche en onmenselijke wreedheid eener roofzuchtige sluipmoordersbende ten buit te geven. »

« Gij bedriegt u; ik wist waarlijk niet dat... dat... »

« Dat gij niet wist hoe de heerschappij dier mannen, dezen morgen, een einde heeft genomen, geloof ik. Waret gij het te weten gekomen, ik ben wel overtuigd, dat ge u, op dit uur, hier niet zoudt bevonden hebben. Maar de Heer waakt over de verdrukten en weet paal te stellen aan de werkingen der boosaardigen. »

« Maar!... Mij dunkt!... het is... het is Jordaan! »

« Ja, booswicht! diezelfde wiens hoeve, gij en uwe aanhangers, morgen nacht ginget in asch leggen. »

« Ik, Jordaan? »

« Durft ge het vragen? vuige en eerlooze Jode!... Bloedzuiger van den armen werkman!.. Laffe bedrieger!.. Ziellooze ouderen verdrukker!.. Menschpijniger!.. Ontaarde vader en moorder van uw eigen kind!... »

« Jordaan! ik heb niets gedaan; gij misgrijpt u. »

« Die zich misgrepen heeft is wel degene welke vóór mij staat. Uwe schoone hoedanigheden zijn bewezen. Zit dáár, vóór mij, op de bank neder en beweeg u niet of ik nagele u, met mijnen dolk, aan den grond vast. »

« Jordaan! » stamelde de Mandeljode, zich bevreesd op de bank latende nederzinken. « Wat wilt gij zeggen? »

« Dra zult gij hooren wat dit wil zeggen. » Hervattede de gewapende man die, recht over den Mandeljode, met den rug tegen eenen wand geleund en de beide handen op zijn roer rustende, Rietkant met sturen blik in de oogen keek.

« Slanggebroed! Vreest ge niet dat 's Hemels wraak u onder haren arm verplettere, voor zoo die ongelukkige Leida, — wier echtgenoot en broodwinner voor vrouw en kinderen, gij wetens, ten onrechte, hebt doen ter gevangenis veroordeelen — den zuur gewonnen loon te onttrekken en dezelve, met hare kleine kinderen, van gebrek schier te doen bezwijken. Gij moest van alle gevoelen beroofd zijn, om dien eerlijken man, den vader van Kristo, die u steeds zoo goede diensten heeft bewezen, op zulke schandelijke wijze te willen bedriegen, met hem, onder voorwendsel van kwijtbrief, een schrift te doen onderteekenen waarbij, die u zoo verkleefde dienaar, onwetend, zijn huis verkoopt voor eene som waarvan hij nooit iets ontvangen heeft. Daarmede was uwe vervloekte geldzucht nog niet verzadigd. Gij moest nog dien man, door het bitterste verdriet, op het ziekbed neder vellen en het hart zijner vrouw van droefheid doen bloeden, met hun oudste dochterken te doen ontrooven; ten einde dezelve, voor eene som gelds, aan eene ziellooze vrouw over te leveren. Aan eene schandalige boelin die, na het meisje de onmenscheijkste mishandelingen te hebben doen lijden, belooning heeft toegestaan, om het afgemartelde kind te laten in de Mandelbeek verdrinken; uit vrees dat er geheimen aan den dag zouden gebracht zijn geweest. Maar die moordadige aanslag is afgewend geworden door eenen der bende zelfs, die zich met de uitvoering had belast om

het kind te kunnen redden. Daar waart gij ook onschuldig aan, he? »

De Mandeljode liet het hoofd voorover met de kin op de borst zinken en begon op nieuw uit al zijne lidmaten te beven :

« Gij doet wel van uw aangezicht te verbergen ; want zoo een wangedrocht is onwaardig het daglicht te zien. »
Ging Jordaan voort.

« Uw gedacht was dat niemand ooit iets zou geweten hebben ; maar gij zijt grootelijks bedrogen. Tot uwe geheimste onderhandelingen, met den hoofdman van dat verachtelijk volk, zijn mij ter ooren gekomen. Als tot straf uwer onrechtvaardige handelwijze met den man van die arme Leida, heeft dezès echtgenoot, beschaamd over zijne ontroofde eer, zich bij die ellendigen vervoegd en aldus de gelegenheid gekregen, om, zonder bekend te worden, u van nabij te bespieden en af te luisteren. In plaats van uwe kwade inzichten en vervolgingen, tegen ons dorpgenooten gericht, voor te staan, hij heeft, als eerlijk man, zoo veel het in zijne macht was tegengewerkt en zich van alle wandaden weten te onthouden. Gister avond is hij, zonder van iemand gezien te zijn, van u allen vertrokken. Nevens mijne zijde hielp hij, dezen morgen, die baanstroopers vervolgen en bevechten ; en is tegenwoordig op het spoor van hoofdmans boelin, welke, op het vernemen van de vervolging der bende, gevlucht, zich in eene hem aangewezen plaats verholen houdt. Niet alleen wierd gij bespied door dezen laatste, maar eene heldhaftige vrouw, die met hem in vriendschappelijke betrekking was, offerde zich voor het welzijn harer dorpgenooten. Zij drong zelfs tot binnen de hut, bij nachte zōoals bij dage

eu bracht uwe heimelijkste ontwerpen aan mij over.... Ha! hier kwamt ge om uwe pijp aan het vuur te steken, zeer verwonderd en bevreesd — beken dit maar! — van deze hut geruimd te vinden.... Deze plaats waar gij, ontaarde vader! als gruwel der gruwelen, uwe deugd-zame dochter voor geld hebt verkocht aan eenen wulpschaard om haar aan den klauw des verderfs ten roof te geven. Kristo, de zoon van die door u zoo zeer verdrukte ouders, heeft haar gered. Door uw en knecht hebt gij kennis gekregen van de liefdebetrekkingen der twee voorlaatstgenoemden, waarover gij, bij middel van uw afgetroggeld schrift, hebt willen wraak nemen. Gij hebt het hart der onder smarten schier verstikkende moeder van Kristo willen aan bloedende flarden scheuren, met haar, door deurwaarder, maning tot verhuizen te zenden; van den eenen kant uit haat tegen Kristo en van den anderen om uwe helsche aftroggelarij te kunnen doen gelden. De dag was gesteld om gansch het huisgezin, in geval van niet verhuizing, op straat te doen zetten. Daarvan hebt ge u wel gewacht. Waarom? »

De Mandeljode bleef sprakeloos.

« Spreek mij tegen, durft gij, schurk! laffe bedrieger! Zeg mij waarom gij die ongelukkige en u steeds zoodienstwillige lieden, na al die andere onmenselijke mishandelingen, nog tot overmaat van pijniging, niet hebt doen onder den blooten hemel stellen? Spreek! zeg ik, of mijn dolk doorboort uw gevoelloos hart!... »

Op deze woorden schoot Jordaan toe en dreigde te steken.

Rietkant aanzag hem met benauwd blik; zijne lippen bewogen zich en hij poogde te spreken; maar geen woord kon uit zijnen mond.

« Waaron? » hield de andere aan. « Omdat het eerste slachtoffer, door u ten mijnent gemaakt, zich van uwe duivelsche geheime geschriften heeft meester gemaakt. »

« Jordaan! Ik?... een slachtoffer? » Stamelde de Mandeljode.

« Ja, dief! » werd hem geantwoord. « Ik beduid mijnen hond, dien gij, op zekeren avond, hebt komen stelen en welken gij verkocht hebt voor vijftien frank. Dat trouwe dier heeft mij in bezit gesteld van het bewijs uwer schandelijke bedrijven. »

Zijn roer in de linkere hand nemende, liet hij hetzelfde, met eenen zwaren schok, op den grond rusten en trok, met de rechtere hand, een zakboekje uit de binnentesch zijns kleeds.

« Dit is toch wel het uwe? » vroegde Jordaan, met half spottend, half grijnzend gelaat.

Zijn boekje ziende, wierp de Mandeljode zich vóór de voeten van Jordaan en smeekte met samengekrampte handen :

« Och Jordaan! Jordaan! vergeef mij alles en geef mijn boekje terug! Ik zal er geen gebruik van maken; maar hetzelfde in uw bijzijn verbranden. »

« Ik, voor wat mij persoonlijk betreft, wil alles vergeven, » sprak de gewapende. « Maar dit boekje zal aan het gerecht overhandigd worden. »

« Jordaan! Jordaan! heb mededoogen met mij! Verbrand, gij zelf, mijn boekje in mijne tegenwoordigheid en lever mij toch aan het gerecht niet over! »

« Als eerlijk mensch, tot herstelling van al uwe wandaden, houd ik als eenen plicht dit bewijs aan de bevoegde overheid mede te deelen. Vergeefs gesmeekt? »

« Lever mij toch aan het gerecht niet over! Laat mij verre van hier wegvluchten! »

« Niet voor u, maar voor de eer uwer dochter, zal ik, zonder te hinderen, u onmiddellijk laten henen gaan en, ten bewijze mijner vergiffenis, geen woord van onze bijeenkomst aan iemand gewagen. Verlaat dan oogenblikkelijk dit gewezen schurken-verblijf, waarvan gij weldra rook en vlammen boven de toppen der boomen zult zien opstijgen. Begeef u westwaarts van het bosch en dat God u, zooals ik, wille vergeven!... »

Met haast stapte de Mandeljode naar de hem aangewezene zijde van het bosch; terwijl Jordaan de hut langs binnen in brand zette, waarna hij het roer op den schouder wierp en, zonder omzien, met gebogen hoofde, tusschen de boomen, in eene tegenovergestelde richting verdween.

XIII.

Sedert eenige maanden had de Natuur haar winterge-
waad afgelegd, en was getooid met een lachend groen,
waar tusschen, bij duizende bloemekens, hunne oog-
strelende kleuren ten toon spreidden, vóór de glanzende
zon die, als uit voldoening, hare verkwikkende stralen
over hun henen goot. Het leeuwerikje zweefde fladde-
rende in de hoogte en scheen ook, uit erkentenis, door
zijne bevallige uitgalmingen, haar hulde en dank te
bewijzen; wyl de andere vogelkens hunne toonen
samen mengden, als om, door zoetluidendheid, hunnen
voorzanger te begeleiden en aldus dezes erkentenisblijk
te aangenamer te maken. Liefelijke zuiderwindkens
dreven door den dampkring en verspreidden alom de
welriekende geuren van kruid, bloemen en planten.

« Konrad! wij mogen toch wederom, onder den hel-
derblauwen hemel, gerust de frissche lucht inademen,
niet waar? » vroegde iemand die op eenen populierboom
bezig zat takken af te houwen, tot eenen andere, welke
zich met het verbinden eener haag onledig hield.

« God lof! Matus! de vreeslijke tijden zijn voorbij en het is te hopen dat wij zulkdanige niet meer zullen moeten beleven, » gaf deze tot antwoord. « Wel zijn de laatste bloedhonden in Frankrijk onder het mes gevallen, maar ware 't niet geweest van dien moedigen Jordaan, wiens meester in dat land van groot gezag is, zij zeker dat er nog langen tijd schurken in onze omstreken hadden genesteld en wij menige schrikkelijke daad nog zouden te betreuren gehad hebben. »

» Ja, Konrad! wij hebben het aan Jordaan te danken, zoo vroeg van die struikroovers te zijn verlost. Doch het was zoowel in de belangen zijns meesters dan in de zijne en degene van ons allen; want zijne hoeve was nakende den roof der vlammen te worden. »

« Wie kan weten wat er verders te gebeuren stond, Matus! »

« Dit is den Heer bekend; wij mogen ons nog gelukkig achten er zoo gemakkelijk van af te zijn. Nu, zeg eens! is het waar dat Lena Wagenmakers de vrouw van Jordaan worden zal? »

« Worden?... ik wed dat zij het al gewoon is. »

« Hoe! zijn ze reeds gehuwd? »

« Sinds meer dan acht dagen. Op denzelfden dag hebben twee huwelijken plaats gehad.... »

« Ik kan niet wel verstaan, » onderbrak Matus, « hoe Jordaan, een begoederde jongeling, het gedacht heeft gekregen van met Lena te trouwen, die wel geen leelijk vrouwspersoon is, maar toch met naaiwerk moet haar brood winnen. Hij kon beteren keus doen. »

« Lena heett het hart van Jordaan gewonnen, zonder te weten, door hare stoutmoedige zelfsoffering, om, bij nachte zooals bij dage, de stappen der struikroovers-

bende na te gaan. Nu eens was zij vermomd in eenen dooven bedelaar, dan eens verkleed in voden of konijnenkooper, en drong zelfs tot in de hut van den hoofdman. Jordaan heeft grootendeels het behoud zijner hoeve en zijns levens aan haar te danken. Zij wist alles wat er omging en bracht het hem over. Het is zij die ontdekt en van de dood verlost heeft : Wiesken Vervijver, de zuster van Kristo, ook op denzelfden dag als Jordaan, gehuwd met Mietje Rietkant. »

« Wat zegt ge? Kristo? »

« Hij zelf, Matus! Ge kijkt zoo verwonderd! »

« Goede dood! Heb ik niet gehoord dat hij is nedergeveld geweest in het gevecht met de struikroovers? »

« Dusdanige tijding is verspreid geworden; zij was valsch. Kristo bleef slechts eenige dagen te bed, ten gevolge eener dolksteek in het rechtere been. »

« En nog met de dochter van den Mandeljode? Het doet mij goed dit te vernemen; die moedige jongeling en zijne ouders hebben toch zooveel te lijden gehad van dien leelijken goudduivel, vader van Mietje, dat lief en deugdzaam meisje, waarmede Kristo, zonder twijfel gelukkige dagen zal mogen slijten. »

« Wel is waar, Matus! dat de Mandeljode naar de eeuwigheid is en Onze Heer alléén daarover mag oordeelen; doch niettemin ik zou niet geerne in zijne schoenen steken. »

« Ik heb wel gehoord dat hij gevluht was; maar van zijne dood wist ik niets. »

« De brief, door Mietje eenigen tijd voor haar huwelijk ontvangen, is door haren vader, in een gasthuis op de grenzen van Duitschland, geschreven. »

« Hebt ge niet vernomen wat die brief inhield? »

« Ja. Rietkant vraagt eerst vergiffenis aan zijn kind en bid van, aan wien hij zou kunnen kwaad gedaan hebben, ook voor hem te willen vergeving afsmeeken. Hij verzoekt van aan degenen, daarin genoemd, terug te geven hetgeen hun door hem gestolen of onrechtvaardig is afgeperst geweest; raadt zijne dochter het huwelijk aan met Kristo; eindigende met een gebed te vragen voor zijne ziel, die — voegt hij er bij — reeds de eeuwigheid zal henengevaren zijn, aleeer de brief ter bestemming kome. »

« Het is nog beter zoo dan anders. »

« Wel ja, doch ik weet schier niet wat daarvan denken. Voor dien booswicht ben ik als ongevoelig geworden, sedert ik vernomen en ondervonden heb dat, het ten mijnent gebeurde, aan den Mandeljode is te wijten. »

« Gij moet hem ook alles vergeven. »

« Ik ben nog gelukkig van te kunnen vergeven; maar ware het niet geweest van onzen smid en zijnen mij onbekenden makker, ik en gansch mijn huisgezin zouden meer dan vergeven zijn.... »

« Zwijg eens!... Mij dunkt dat ik op den dorpstoren hoor luiden? »

« Ik hoor het ook. »

« Is het van daag niet dan, dat men de tooverheks begraaft en hare nicht? »

« Neen, zij werden gister naar het kerkhof gedragen. Die hebben ook veel geluk gehad met hunne booze medewerking. Moeten ze met al die verdrietige diertjes, waarvan zij schier opgeknaagd zijn geweest, naar de eeuwigheid, daar zal men hun zeer be'leefd het poortje van Laarzetop wijzen. »

« Boum ! boum ! » knalde er in de verte.

« Wat mag dat geschut beteekenen, Konrad? »

Deze luisterde eenige stonden sprakeloos.

« Zouden ze wel van daag teruggekeerd zijn dan? »
sprak hij.

« Wie? » vroegde Matus.

« Jordaan en Kristo, van hunne huwelijksreis. » Was
het antwoord van Konrad.

« Boum ! Boum ! Boum ! » hoorde men nog eens.

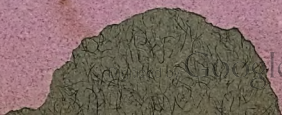
« Ja, zoo zal het zijn. » hernam deze laatste. « De
schuttersgilde ging hun verwelkomen ; ik hoor trom en
fluit. Aanstonds mij een weinig netter gekleed en er
naar toegesnel ! » ging hij voort en maakte zich gereed
tot henengaan.

« Ik ga meê ! » riep de boomsnoeïer, die zijn houw-
mes naar beneden wierp en zoo snel mogelijk van den
boom afgedaald zijnde, met zijnen gezelschap in allerhaast
henen stapte.

Einde.

C 140030

7/10.

Om te verschijnen :

DE GODENAANROEPER,

BLIJSPEL IN DRIJ BEDRIJVEN,

DOOR

PIETER VANDERMEIREN.

